

ZAKON O UPRAVNOM POSTUPKU

PRVI DIO OPCE ODREDBE

I- OSNOVNA NACELA

1.Vazenje Zakona

Clan 1.

(1) Po ovom zakonu dužni su postupati organi uprave Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) i organi uprave kantona, kao i gradske i općinske službe za upravu i drugi organi (u daljnjem tekstu: organi) kad u upravnim stvarima, neposredno primjenjujući propise, rješavaju o pravima, obavezama ili pravnim interesima građana, pravnih lica ili drugih stranaka.

(2) Nadležna tijela kantona mogu donositi dopunska pravila upravnog postupka, koja moraju biti sukladna ovom zakonu.

(3) Po ovom zakonu dužna su postupati i poduzeca (društva), ustanove i druga pravna lica kad u obavljanju javnih ovlasti (u daljnjem tekstu: institucije koje imaju javne ovlasti) koje su im povjerene zakonom ili propisom gradskog ili općinskog vijeća rješavaju u upravnim stvarima.

2. Poseban postupak

Clan 2.

Pojedina pitanja postupka za određenu upravnu oblast mogu se samo izuzetno, posebnim zakonom, urediti drukčije nego što su uređena ovim zakonom, ako je to nužno za drugacije postupanje u tim pitanjima, s tim da ne mogu biti suprotna nacelima ovog zakona.

3. Supsidijarna primjena Zakona

Clan 3.

U upravnim oblastima za koje je zakonom propisan poseban postupak, postupa se po odredbama tog zakona, s tim da se po odredbama ovog zakona postupa u svim pitanjima koja nisu uređena posebnim zakonom.

4. Nacelo zakonitosti

Clan 4.

(1) Organi i institucije koje imaju javne ovlasti kada postu-paju u upravnim stvarima dužni su da te stvari rješavaju na osnovu zakona i drugih propisa, kao i općih akata institucija koje imaju javne ovlasti i koje one donose na osnovu javnih ovlasti.

(2) U upravnim stvarima u kojima je organ, odnosno insti-tucija koja ima javne ovlasti zakonom ili na zakonu zasnovanom propisu ovlasten da rješava po slobodnoj ocjeni, rješenje mora biti doneseno u granicama ovlastenja i u skladu s ciljem s kojim je ovlastenje dato.

(3) Pravila postupka utvrđena odredbama ovog zakona vaze i za slučajeve u kojima je organ odnosno institucija koja ima javne ovlasti, ovlasten da u upravnim stvarima rješava po slobod-noj ocjeni.

5. Zastita prava gradjana i zastita javnog interesa

Clan 5.

(1) Kad organi i institucije koje imaju javne ovlasti vode postupak i rješavaju, dužni su da strankama omoguće da što lakše zaštite i ostvare svoja prava, vodeći pritom računa da ostvarivanje njihovih prava ne bude na štetu prava drugih osoba niti u suprot-nosti sa zakonom utvrđenim javnim interesom.

(2) Kad službena osoba koja rješava neku upravnu stvar, s obzirom na postojeće činjenično stanje, sazna ili ocijeni da određena stranka ima osnova za ostvarenje nekog prava, upozorit će je na to.

(3) Ako se na osnovu zakona strankama nalazu kakve obaveze, prema njima će se primjenjivati one mjere predviđene propisima koje su za njih povoljnije, ako se takvim mjerama postize cilj zakona.

6. Nacelo efikasnosti

Clan 6.

Kad organi i institucije koje imaju javne ovlasti rješavaju u upravnim stvarima, dužni su da osiguraju efikasno ostvarivanje prava i interesa građana, poduzeca (društava), ustanova i drugih pravnih lica, što obuhvata dobru organizaciju na izvršavanju poslova organa, koja osigurava brzo, potpuno i kvalitetno rješavanje upravnih stvari u upravnom postupku uz svestrano razmatranje tih stvari.

7. Nacelo materijalne istine

Clan 7.

U postupku se mora utvrditi pravo stanje stvari i u tom cilju moraju se utvrditi sve činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja

8. Nacelo saslušanja stranke

Clan 8.

- (1) Prije donosenja rjesenja stranci se mora pružiti mogućnost da se izjasni o svim činjenicama i okolnostima koje su važne za donosenje rjesenja.
- (2) Rjesenje se može donijeti bez prethodnog izjasnjenja stranke samo u slučajevima kad je to zakonom dopušteno.

9. Ocjena dokaza

Clan 9.

Koje će činjenice uzeti kao dokazane odlučuje ovlasteno službeno lice po svom uvjerenju, na osnovu savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, kao i na osnovu rezultata cjelokupnog postupka.

10. Samostalnost u rješavanju

Clan 10.

- (1) Organ vodi upravni postupak i donosi rjesenje samo-stalno, u okviru ovlasti datih zakonom, drugim propisima i općim aktima.
- (2) Ovlastena službena osoba organa nadležnog za vođenje postupka samostalno utvrđuje činjenice i okolnosti i na osnovu utvrđenih činjenica i okolnosti primjenjuje propise, odnosno opće akte na konkretni slučaj.

11. Pravo žalbe

Clan 11.

- (1) Protiv rjesenja donesenog u prvom stupnju stranka ima pravo žalbe. Samo zakonom može se propisati da u pojedinim upravnim stvarima žalba nije dopuštena, i to ako se na drugi način osigura zaštita prava i zakonitosti.
- (2) Ako nema organa uprave drugog stupnja, žalba protiv prvostepenog rjesenja može se izjaviti samo kad je to zakonom predviđeno. Tim zakonom odredit će se i organ koji će rješavati po žalbi.
- (3) Pod uvjetima iz ovog zakona stranka ima pravo žalbe i kad prvostepeni organ nije u određenom roku donio rjesenje o njenom zahtjevu.
- (4) Protiv rjesenja donesenog u drugom stupnju žalba nije dopuštena.

12. Konacnost rjesenja

Clan 12.

Rjesenje protiv kojeg se ne moze izjaviti redovno pravno sredstvo (zalba) u upravnom postupku (konacno u upravnom postupku), a kojim je stranka stekla neko pravo, odnosno kojim su stranci odredjene neke obaveze, moze se ponistiti, ukinuti ili izmijeniti samo u slucajevima koji su ovim ili drugim zakonom predvidjeni.

13. Pravomocnost rjesenja

Clan 13.

Rjesenje protiv koga se ne moze izjaviti zalba niti pokrenuti upravni spor (pravomocno rjesenje), a kojim je stranka stekla odredjena prava, odnosno kojim su stranci odredjene neke obaveze, moze se ponistiti, ukinuti ili izmijeniti samo u slucajevima koji su ovim ili drugim zakonom predvidjeni.

14. Ekonomicnost postupka

Clan 14.

Postupak se ima voditi brzo i sa sto manje troskova i gubitka vremena za stranku i druge osobe koje ucestvuju u postupku, ali tako da se pribavi sve sto je potrebno za pravilno utvrdjivanje cinjenicnog stanja i za donosenje zakonitog i pravilnog rjesenja.

15. Pomoc neukoj stranci

Clan 15.

Organ koji vodi postupak starat ce se da neznanje i neukost stranke i drugih osoba koje ucestvuju u postupku ne bude na stetnu prava koja im po zakonu pripadaju.

16. Upotreba jezika i pisma

Clan 16.

(1) Upravni postupak vodi se na bosanskom jeziku i hrvatskom jeziku, a kao sredstva komuniciranja mogu se koristiti i ostali jezici.

(2) Organ koji vodi upravni postupak osigurava ravnopravnu upotrebu bosanskog jezika i hrvatskog jezika.

(3) Ako je federalnim zakonom kao sluzbeni jezik odredjen i dodatni jezik, taj jezik ce se koristiti sukladno federalnom zakonu.

(4) Ako se postupak ne vodi na jeziku stranke, organ koji vodi postupak duzan je da joj omoguci da prati tok postupka na svom jeziku. Organ ce pouciti stranku odnosno drugog ucesnika o mogucnosti koristenja njenog jezika u postupku, a u zapisnik ce se zabiljeziti da je stranka, odnosno drugi ucesnik poucen o tom pravu i njegova izjava u vezi sa datom poukom unijet ce se u zapisnik.

(5) Stranke i drugi ucesnici u postupku koji nisu drzavljeni Federacije Bosne i Hercegovine, a ne znaju jezik na kome se vodi postupak, imaju pravo da tok postupka prate preko tumaca (prevodioca).

(6) U upravnom postupku sluzbeno pismo je latinica.

17. Upotreba izraza "organ"

Clan 17.

Pod organom koji vodi postupak odnosno rjesava u upravnim stvarima, u smislu ovog zakona, podrazumijevaju se organi uprave i upravne ustanove, sluzbe i institucije iz clana 1. ovog zakona, ako ovim zakonom nije drugacije odredjeno.

II - NADLEZNOST

1. Stvarna i mjesna nadleznost

Clan 18.

(1) Stvarna nadleznost za rjesavanje u upravnom postupku odredjuje se po propisima kojima se ureduje odredjena upravna oblast ili po propisima kojima se odredjuje nadleznost pojedinih organa.

(2) Mjesna nadleznost se odredjuje po federalnim propisima kojima su uredjene federalne jedinice (kantoni) Federacije, kao i po propisima o teritorijalnoj podjeli opcina i po propisima o organizaciji federalnih i kantonalnih organa uprave, odnosno po gradskim i opcinским propisima o organizaciji gradskih i opcin-skih sluzbi za upravu.

Clan 19.

(1) Za rjesavanje u upravnim stvarima u prvom stupnju stvarno je nadlezan federalni i kantonalni organ uprave, odnosno gradska i opcinska sluzba za upravu, ako zakonom ili odlukom gradskog, odnosno opcinskog vijeca nije odredjena nadleznost drugog organa.

(2) Federalni organi uprave rjesavaju u prvom stupnju u onim upravnim stvarima iz iskljucive nadleznosti Federacije i za-jednic ke nadleznosti Federacije i kantona koje su federalnim zakonom stavljene u nadleznost tih organa, osim pitanja koja su federalnim zakonom prenesena na kantonalne organe uprave, odnosno gradske i opcinske sluzbe za upravu, kao i u upravnim stvarima iz nadleznosti kantona koje su zakonom kantona prene-sene na federalne organe uprave.

(3) Kantonalni organi uprave rjesavaju u prvom stupnju u upravnim stvarima koje su kantonalnim zakonom stavljene u nadleznost kantonalnih organa uprave i u upravnim stvarima koje su federalnim zakonom prenesene na kantonalne organe uprave.

(4) Gradske, odnosno opcinske sluzbe za upravu rjesavaju u prvom stupnju u upravnim stvarima iz oblasti uprave i samou-prave koje su statutom grada odnosno opcine i propisom grad-skog, odnosno opcinskog vijeca stavljene u nadleznost gradskih odnosno opcin-skih sluzbi za upravu, kao i u upravnim stvarima koje su federalnim i kantonalnim zakonom prenesene u nadleznost tih sluzbi.

(5) Ako propisima iz st. 1 do 4 ovog clana nije odredjeno koji je organ uprave stvarno nadlezan za rjesavanje u odredjenoj upravnoj stvari, a to se ne moze utvrditi ni po prirodi stvari, takva stvar spada u nadleznost organa uprave koji je nadlezan za poslove uprave u Federaciji odnosno kantonu, a u gradu i opcini sluzba koja se odredi propisom gradskog, odnosno opcinskog vijeca.

Clan 20.

(1) Nijedan organ ne moze preuzeti odredjenu upravnu stvar iz nadleznosti drugog organa i sam je rijesiti, osim ako je to zakonom predvidjeno i pod uvjetima propisanim tim zakonom.

(2) Organ nadlezan za rjesavanje u odredjenoj upravnoj stvari moze samo na osnovu izricitog zakonskog ovlastenja prenijeti rjesavanje u toj stvari na drugi organ.

(3) Stvarna i mjesna nadleznost ne mogu se mijenjati dogovorom stranaka, dogovorom organa i stranaka, ni dogovorom organa, osim ako je to zakonom drukcije odredjeno.

Clan 21.

(1) U okviru propisa predvidjenih u clanu 18. stav 2. ovog zakona, mjesna nadleznost se odredjuje:

1. u stvarima koje se odnose na nepokretnost - prema mjestu gdje se nepokretnost nalazi;
2. u stvarima koje se odnose na djelatnost nekog organa, poduzeca (društva), ustanove ili drugog pravnog lica -prema mjestu njihovog sjedista. U stvarima koje se odnose na djelatnost poslovnih jedinica pravnih lica, nadleznost se odredjuje prema sjedistu poslovne jedinice;
3. u stvarima koje se odnose na vodjenje radnje ili na pro-fesionalnu djelatnost pojedinih osoba koja se obavlja ili se ima obavljati u odredjenom mjestu - prema sjedistu radnje, odnosno prema mjestu gdje se djelatnost obavlja;
4. u ostalim stvarima - prema prebivalistu stranke. Kad ima vise stranaka, nadleznost se odredjuje prema stranci prema kojoj je zahtjev upravljen. Ako stranka nema prebivaliste u Federaciji, nadleznost se odredjuje prema mjestu njenog boravista, a ako nema ni boravista - prema mjestu njenog posljednjeg prebivalista, odnosno boravista u Federaciji.

(2) Ako se mjesna nadleznost ne moze odrediti po odredbama stava 1. tac. 1 do 4. ovog clana, ona se odredjuje prema mjestu gdje je nastao povod za vodjenje postupka.

(3) U stvarima koje se odnose na brod ili zrakoplov, ili u kojima je povod za vodjenje postupka nastao na brodu ili u zrakoplovu, mjesna se nadleznost odredjuje prema maticnoj luci broda, odnosno maticnom pristanistu zrakoplova.

(4) Odredbe ovog clana primjenjuju se ako posebnim pro-pisima nije drugacije odredjeno.

Clan 22.

(1) Ako bi prema odredbama clana 21. ovog zakona istovremeno bila mjesno nadlezna dva ili vise organa, nadlezan je onaj organ koji je prvi pokrenuo postupak, ali se mjesno nadlezni organi mogu sporazumjeti koji ce od njih voditi postupak.

(2) Svaki mjesno nadlezni organ izvršit ce na svom podrucju one radnje postupka koje ne trpe odlaganje.

Clan 23.

Organ koji je pokrenuo postupak kao mjesno nadležan zadržava nadležnost i kad u toku postupka nastupe okolnosti prema kojima bi bio mjesno nadležan drugi organ. Organ koji je pokrenuo postupak može ustupiti predmet organu koji je prema novim okolnostima postao mjesno nadležan, ako se time znatno olakšava postupak, naročito za stranku.

Clan 24.

- (1) Svaki organ pazi po službenoj dužnosti u toku cijelog postupka na svoju stvarnu i mjesnu nadležnost.
- (2) Ako organ utvrdi da nije nadležan za rad po određenoj upravnoj stvari, postupit će na način propisan u članu 65. st. 3. i 4. ovog zakona.
- (3) Ako je nenadležni organ izvršio neku radnju postupka, nadležni organ kome je stvar ustupljena cijenit će da li će koju od tih radnji ponoviti. 2. Stranke sa diplomatskim imunitetom

Clan 25.

- (1) Glede nadležnosti domaćih organa u stvarima u kojima je stranka stranac koji uživa pravo imuniteta u Federaciji, strana država ili međunarodna organizacija, imaju u upravnom postupku položaj uređen međunarodnim pravom, odnosno međunarodnim ugovorima, priznatim od Bosne i Hercegovine i Federacije.
- (2) U slučaju sumnje o postojanju i obimu prava imuniteta, objašnjenje daje organ uprave nadležan za vanjske poslove Bosne i Hercegovine.
- (3) Službene radnje koje se tiču osoba koje uživaju pravo imuniteta obavljaju se posredovanjem organa uprave nadležnog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine. 3. Prostorno ograničenje nadležnosti

Clan 26.

- (1) Svaki organ vrši službeni rad u granicama svog područja.
- (2) Ako postoji opasnost zbog odgadjanja, a službenu radnju bi trebalo izvršiti van granica područja organa, organ može izvršiti radnju i van granica svog područja. On je dužan da o tome odmah obavijesti organ na čijem je području tu radnju poduzeo.
- (3) Službene radnje u zgradama ili drugim objektima u posjedu vojnih organa obavljaju se po prethodnoj prijavi zapovjedniku zgrade, odnosno objekta i po sporazumu s njim.
- (4) Službene radnje koje se obavljaju na eksteritorijalnom području vrše se posredovanjem organa uprave nadležnog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine. 4. Sukob nadležnosti

Clan 27.

Sukobe nadležnosti u upravnom postupku između organizacionih jedinica federalnih organa uprave koje se nalaze van sjedišta federalnog organa uprave, a osnovane su sa zadatkom da obavljaju određene upravne poslove iz nadležnosti federalnog organa uprave, rješava federalni organ uprave iz čije nadležnosti obavljaju poslove te organizacione jedinice.

Clan 28.

Sukob nadležnosti u upravnom postupku na nivou Federacije rješava:

- 1) između federalnih organa uprave, između federalnih organa uprave i federalnih ustanova, kao i između federalnih ustanova - Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije);
- 2) između organa uprave dva ili više kantona - Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud Federacije);
- 3) između institucija koje imaju javne ovlasti s područja dva ili više kantona, kao i sukobe nadležnosti između tih institucija i federalnih organa uprave - Vrhovni sud Federacije;
- 4) između federalnih organa uprave i federalnih ustanova i kantonalnih organa uprave i kantonalnih ustanova, kao i federalnih i kantonalnih institucija koje imaju javne ovlasti - Vrhovni sud Federacije.

Član 29.

Sukobe nadležnosti u upravnom postupku između vlada dva ili više kantona, odnosno između Vlade Federacije i vlade kantona rješava Vrhovni sud Federacije.

Član 30.

Sukobe nadležnosti u upravnom postupku između federalnih organa koji nisu predviđeni u čl. 27. i 28. ovog zakona i za koje nije određena nadležnost drugog organa ili suda rješava Vrhovni sud Federacije.

Član 31.

Sukob nadležnosti u upravnom postupku u kantonu rješava:

- 1) između kantonalnih organa uprave, između kantonalnih organa uprave i kantonalnih ustanova, kao i između kantonalnih ustanova - vlada kantona; 2) između kantonalnih institucija koje imaju javne ovlasti i kantonalnih organa uprave i kantonalnih ustanova - najvisi i sud kantona.

Član 32.

Sukob nadležnosti u upravnom postupku u općini rješava:

- 1) između općinskih službi za upravu, između općinskih službi za upravu i općinskih ustanova, kao i između općinskih ustanova - općinski načelnik;
- 2) između općinskih službi za upravu dvije ili više općina - najvisi i sud kantona;
- 3) između institucija koje imaju javne ovlasti s područja dvije ili više općina, kao i sukobe nadležnosti između tih institucija i općinskih službi za upravu - najvisi sud kantona;
- 4) između općinskih načelnika dvije ili više općina, odnosno između općinskog načelnika i vlade kantona - najvisi sud kantona.

Član 33.

Sukob nadležnosti u upravnom postupku u gradu rješava:

- 1) između gradskih službi za upravu, između gradskih službi za upravu i gradskih

ustanova, kao i izmedju gradskih ustanova - gradonacelnik;
2) izmedju gradskih sluzbi za upravu i opcinjskih sluzbi za upravu - najvisi sud kantona;
3) izmedju gradskih institucija koje imaju javne ovlasti, kao i sukobe nadleznosti izmedju tih institucija i gradskih sluzbi za upravu i gradskih ustanova - najvisi sud kantona.

Clan 34.

(1) Kada se dva organa izjasne kao nadlezni ili kao nenadlezni za rjesavanje u istoj upravnoj stvari, prijedlog za rjesavanje sukoba nadleznosti podnosi organ koji je posljednji odlucivao o svojoj nadleznosti, a moze ga podnijeti i stranka.
(2) Organ koji rjesava sukob nadleznosti istovremeno ce ponistiti rjesenje koje je u upravnoj stvari donio nenadlezni organ, odnosno ponistit ce zakljucak kojim se nadlezni organ izjasnio kao nenadlezan i dostavit ce spise predmeta nadleznom organu.
(3) Protiv rjesenja kojim se odlucuje o sukobu nadleznosti stranka ne moze izjaviti posebnu zalbu ni voditi poseban upravni spor.
(4) Odredbe clana 22. stav 2. ovog zakona shodno se primjenjuju i u slucaju sukoba nadleznosti.

Clan 35.

(1) Ako organ u sukobu smatra da mu je rjesenjem kojim je odluceno o sukobu nadleznosti povrijedjeno neko pravo, moze na to rjesenje izjaviti zalbu. Ako je o sukobu nadleznosti rijesio nadlezni sud, zalba nije dopustena.
(2) Ako organ nadlezan za rjesavanje po zalbi iz stava 1. ovog clana utvrdi da rjesenje o sukobu nije zasnovano na propisima, raspravit ce odnose koji su usljed toga nastali izmedju organa koji se zalio i organa koji je rjesenjem o sukobu nadleznosti oglasen za nadleznog, vodeci racuna o pravima koja po odgovarajucim propisima pripadaju organu koji se zalio. Rjesenje doneseno po zalbi smatra se prvostepenim rjesenjem o odnosima koji se njime rjesavaju.
(3) Zalbu u vezi sa stavom 1. ovog clana i rjesenje doneseno u vezi s zalbom nemaju uticaja na upravni postupak u konkret-nom predmetu, jer tu upravnu stvar rjesava organ koji je odredjen kao nadlezan rjesenjem donesenim o sukobu nadleznosti.

5. Sluzbena osoba ovlastena za vodjenje postupka i za rjesavanje

Clan 36.

(1) U upravnoj stvari za cije je rjesavanje nadlezan organ uprave rjesenje u upravnom postupku donosi rukovodilac tog organa, ako propisima o organizaciji tog organa ili drugim posebnim propisima nije drukcije odredjeno.
(2) Rukovodilac organa uprave moze ovlastiti drugu sluzbenu osobu istog organa da rjesava u upravnim stvarima iz odredjene vrste upravnih poslova ili drugu strucnu sluzbenu osobu za vodjenje postupka odnosno preduzimanje radnje u postupku prije donosenja rjesenja.
(3) O ovlastenju sluzbenih osoba iz stava 2. ovog clana, rukovodilac organa uprave duzan je donijeti posebno rjesenje, koje sadrzi licne podatke sluzbenih osoba i obim njihovih ovlastenja za rjesavanje u upravnim stvarima (da rjesava upravne stvari ili da vodi

upravni postupak ili i jedno i drugo). (4) Ovlaštenje za rješavanje obuhvata i vođenje postupka koji prethodi rješavanju.

Član 37.

Ako je za rješavanje u upravnoj stvari nadležna Vlada Federacije ili vlada kantona, postupak vodi i priprema prijedlog rješavanja ovlaštena osoba ili tijelo koje svojim aktom odrede te vlade, ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

Član 38.

Ako je za rješavanje u upravnoj stvari nadležan dom Parlamenta Federacije ili zakonodavno tijelo kantona odnosno gradsko ili općinsko vijeće, postupak vodi i priprema prijedlog rješavanja ovlaštena osoba ili komisija ili drugo tijelo koje svojim aktom odrede ti organi, ako zakonom odnosno drugim propisom nije drukčije određeno.

Član 39.

U upravnim stvarima u kojima rješava institucija koja ima javne ovlasti rješavanje donosi rukovodilac institucije, ako zakonom ili drugim propisom nije drukčije određeno. Rukovodilac može ovlastiti drugu službenu osobu institucije da poduzima radnje u postupku do donošenja rješavanja ili da rješava u upravnim stvarima iz nadležnosti te institucije, o čemu se donosi posebno rješavanje, koje sadrži lične podatke službenih osoba i obime ovlaštenja za rješavanje u upravnim stvarima.

6. Pravna pomoć

Član 40.

(1) Za izvršenje pojedinih radnji u postupku koje se imaju poduzeti izvan područja nadležnog organa ovaj će organ zamoliti organ uprave na čijem se području radnja ima poduzeti da izvrši te radnje.

(2) Organ nadležan za rješavanje u upravnoj stvari može, radi lakšeg i brzog obavljanja radnje ili izbjegavanja nepotrebnih troškova, zamoliti drugi odgovarajući organ ovlašten za poduzimanje takve radnje da izvrši pojedinu radnju u postupku.

Član 41.

(1) Organi, kao i institucije koje imaju javne ovlasti za rješavanje u upravnim stvarima, dužni su jedni drugima ukazivati pravnu pomoć u upravnom postupku. Ova se pomoć traži posebnom molbom.

(2) Zamoljeni organi, odnosno institucije iz stava 1. ovog člana, dužni su postupati po molbi u granicama svog područja i djelokruga, bez odgađanja, a najkasnije u roku od 10 dana od prijema molbe.

(3) Pravna pomoc za izvršenje pojedinih radnji u postupku može se tražiti od sudova samo u okviru posebnih propisa. Izuzetno, organ odnosno institucija koja ima javne ovlasti za rješavanje u upravnim stvarima mogu tražiti od sudova da im dostave spise koji su potrebni za vođenje upravnog postupka. Sudovi su dužni postupiti po takvom traženju ako se time ne ometa sam sudski postupak. Sud može odrediti rok u kom mu se spisi moraju vratiti.

(4) Za pravnu pomoc u odnosu sa inozemnim organima vaze odredbe medjunarodnih ugovora, a ako ovih ugovora nema, primjenjuje se nacelo reciprociteta. Ako postoji sumnja o postojanju reciprociteta, objasnjenje o tom pitanju zatrazit ce se od organa uprave nadleznog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine.

(5) Domaci organi ukazuju pravnu pomoc inozemnim organima na nacin predvidjen u domacem zakonu. Organ ce uskratiti pravnu pomoc ako se trazi radnja koja je protivna domacem zakonu. Radnja koja je predmet molbe inozemnog organa može se izvršiti i na nacin koji zahtijeva inozemni organ, ako takav postupak nije protivan domacem zakonu.

(6) Ako medjunarodnim ugovorima nije predvidjena mogucnost neposrednog kontakta sa inozemnim organima, domaci organi kontaktiraju sa inozemnim organima preko organa uprave nadleznog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine.

7. Izuzeće

Clan 42.

Sluzbena osoba koja je ovlastena da rjesava ili da obavlja pojedine radnje u postupku izuzet ce se od rada u predmetu:

1) ako je u predmetu u kome se vodi postupak: stranka, suovlastenik, odnosno suobveznik, svjedok, vjestak, punomocnik ili zakonski zastupnik stranke; 2) ako je sa strankom, zastupnikom ili punomocnikom stranke srodnik po krvi u pravoj liniji, a u pobocnoj liniji do cetvrtog stupnja zakljucno, bracni drug ili srodnik po tazbini do drugog stupnja zakljucno, pa i onda kad je brak prestao; 3) ako je sa strankom, zastupnikom ili punomocnikom stranke u odnosu staraoca, usvojioca, usvojenika ili hra-nioca; 4) ako je u prvostepenom postupku ucestvovalo u vođenju postupka ili u donosenju rjesenja.

Clan 43.

Sluzbena osoba koja je ovlastena da rjesava u odredjenoj upravnoj stvari ili da obavi neku radnju u postupku, cim sazna da postoji koji od razloga za izuzeće iz clana 42. ovog zakona, dužna je da prekine svaki daljnji rad na predmetu i da o tome obavijesti organ nadležan za rješavanje o izuzecu (clan 45). Ako sluzbena osoba smatra da postoje druge okolnosti koje opravdavaju njeno izuzeće, obavijestit ce o tome taj organ ne prekidajući rad.

Clan 44.

(1) Stranka može zahtijevati izuzeće sluzbene osobe iz razloga navedenih u clanu 42. ovog zakona, a i kad postoje druge okolnosti koje dovode u sumnju njenu nepristrasnost. U svom zahtjevu stranka mora navesti okolnosti zbog kojih smatra da postoji neki od razloga za izuzeće.

(2) Sluzbena osoba za koju je stranka zahtijevala izuzeće iz nekog od razloga navedenog

u članu 42. ovog zakona ne može, sve do donošenja zaključka o ovom zahtjevu, obavljati nikakve radnje u postupku, osim onih koje ne trpe odgađanje.

Član 45.

- (1) O izuzecu službene osobe u federalnom organu uprave i federalne ustanove, odnosno u kantonalnom organu uprave i kantonalnoj ustanovi odlučuje rukovodilac koji rukovodi tim organom odnosno ustanovom.
- (2) O izuzecu službene osobe u gradskoj, odnosno općinskoj službi za upravu odlučuje gradonačelnik, odnosno općinski načelnik.
- (3) O izuzecu službene osobe organa koji se nalazi u sastavu organa uprave odlučuje rukovodilac organa koji se nalazi u sastavu organa uprave.
- (4) O izuzecu rukovodioca iz stava 1. ovog člana odlučuje Vlada Federacije odnosno vlada kantona, a o izuzecu ruko-vodioca organa koji se nalazi u sastavu drugog organa uprave odlučuje rukovodilac organa u cijem se sastavu nalazi taj organ.
- (5) O izuzecu gradonačelnika odnosno općinskog načelnika odlučuje gradsko odnosno općinsko vijeće.
- (6) O izuzecu službene osobe institucije koja ima javne ovlasti odlučuje rukovodilac te institucije, a o izuzecu ruko-vodioca te institucije odlučuje organ utvrđen statutom ili drugim općim aktom institucije, ako zakonom ili propisom donesenim na osnovu zakona ili drugim posebnim propisom nije drukcije određeno.
- (7) Odredbe ovog zakona o izuzecu službenih osoba shodno se primjenjuju i na izuzeće službenih osoba iz čl. 37. i 38. ovog zakona. O izuzecu tih osoba odlučuju odgovarajuća vlada odnosno dom.
- (8) O izuzecu se odlučuje zaključkom.

Član 46.

- (1) U zaključku o izuzecu odredit će se službena osoba koja će rješavati, odnosno obavljati pojedine radnje u postupku u vezi s predmetom u kome je izuzeće određeno.
- (2) Protiv zaključka kojim se određuje izuzeće nije dopustena žalba.

Član 47.

- (1) Odredbe člana 45. ovog zakona o izuzecu službenih osoba shodno se primjenjuju i na izuzeće zapisničara. (2) Zaključak o izuzecu zapisničara donosi službena osoba koja je ovlastena da vodi postupak.

III - STRANKA I NJENO ZASTUPANJE

1. Stranka

Član 48.

Stranka je osoba po cijem je zahtjevu pokrenut postupak ili protiv koje se vodi postupak, ili koja radi zaštite svojih prava ili pravnih interesa ima pravo da učestvuje u postupku.

Član 49.

- (1) Stranka u upravnom postupku može biti svako fizičko i pravno lice.
- (2) Organi uprave i drugi organ i poslovna jedinica poduzeca (društva), naselje, grupa osoba i dr. koji nemaju svojstvo pravnog lica, mogu biti stranke u postupku, ako mogu biti nosioci prava i obaveza o kojima se rješava u upravnom postupku.
- (3) Stranka može biti i sindikalna organizacija ako se upravni postupak odnosi na kakvo pravo ili pravni interes službenika i namještenika u organima uprave, kao i radnika u poduzeću (društvu), ustanovi ili u drugom pravnom licu.
- (4) Kad u vršenju poslova iz svoje nadležnosti ombudsmen utvrdi da je konačnim upravnim aktom povrijeđeno ljudsko dostojanstvo prava i slobode građana zajamčeni ustavom, on može prisustvovati upravnom postupku do donošenja prava odredbe ne sudske odluke i u postupcima vanrednih pravnih lijekova.

Član 50.

- (1) Poduzeće (društvo), ustanova i drugo pravno lice, društvena organizacija i udruženje građana koji prema svom općem aktu imaju zadatak da štite određena prava i interese svojih članova, mogu, po pristanku svog člana, u njegovo ime da stave zahtjev koji se odnosi na takva prava i interese, kao i da stupe u već pokrenuti postupak sa svim pravima stranke.
- (2) Pravno lice iz stava 1. ovog člana, može da zastupa svog radnika u upravnom postupku na njegov zahtjev, ako je to predviđeno općim aktom toga pravnog lica.

Član 51.

- (1) Ako su tuzitelj, pravobranitelj i drugi organi vlasti zakonom ovlaštteni da u upravnom postupku zastupaju javne interese, oni imaju u granicama svojih ovlaštenja, prava i dužnosti stranke.
- (2) Organi iz stava 1. ovog člana ne mogu u upravnom postupku imati sira ovlaštenja nego što ih imaju stranke, ako zakonom nije drukčije određeno.

2. Procesna sposobnost i zakonski zastupnik

Član 52.

- (1) Fizička osoba koja je potpuno poslovno sposobna može sama obavljati radnje u postupku (procesna sposobnost).
- (2) Za procesno nesposobnu fizičku osobu radnje u postupku obavlja njegov zakonski zastupnik. Zakonski zastupnik se određuje na osnovu zakona ili aktom nadležnog organa donešenog na osnovu zakona.
- (3) Pravno lice obavlja radnje u postupku preko svog predstavnika odnosno zakonskog zastupnika. Predstavnik, odnosno zakonski zastupnik pravnog lica određuje se njegovim općim aktom, ako nije određen zakonom ili aktom nadležnog organa donešenog na osnovu zakona.
- (4) Organ uprave obavlja radnje u postupku preko zakonom određenog predstavnika, poslovna jedinica poduzeca (društva) -preko osobe koja rukovodi radom poslovne jedinice, a naselje, odnosno grupa osoba koje nemaju svojstvo pravnog lica - preko osobe koju oni odrede, ako posebnim propisima nije drugačije određeno.
- (5) Kad organ koji vodi postupak ustanovi da zakonski zastupnik osobe pod

starateljstvom ne pokazuje potrebnu paznju u zastupanju, obavijestit ce o tome organ starateljstva.

Clan 53.

(1) U toku cijelog postupka organ ce po sluzbenoj duznosti paziti da li osoba koja se pojavljuje kao stranka moze biti stranka u postupku i da li stranku zastupa njen zakonski zastupnik, odnosno predstavnik.

(2) Ako u toku postupka nastupi smrt stranke, postupak se moze obustaviti ili nastaviti, zavisno od prirode upravne stvari koja je predmet postupka. Ako prema prirodi stvari postupak ne moze da se nastavi, organ ce obustaviti postupak zakljuckom protiv kojeg je dopustena posebna zalba.

3. Privremeni zastupnik

Clan 54.

(1) Ako procesno nesposobna stranka nema zakonskog zastupnika ili se neka radnja ima poduzeti protiv osobe cije je boraviste nepoznato, a koja nema punomocnika, organ koji vodi postupak postaviti ce takvoj stranci privremenog zastupnika, ako to trazi hitnost predmeta, a postupak se mora provesti. Organ koji vodi postupak odmah ce izvijestiti o tome organ starateljstva, a ako je privremeni zastupnik postavljen osobi cije je boraviste nepoznato, objavit ce svoj zakljucak na oglasnoj tabli ili na drugi uobicajeni nacin.

(2) Ako poduzece (društvo), ustanova ili drugo pravno lice nema zakonskog zastupnika, predstavnika ni punomocnika, organ koji vodi postupak, pod uvjetima iz stava 1. ovog clana, postaviti ce takvoj stranci privremenog zastupnika, po pravilu, iz reda osoba iz pravnog lica i o tome ce, bez odgadjanja, obavijestiti to pravno lice.

(3) Na nacin predvidjen u odredbama st. 1. i 2. ovog clana, postaviti ce se privremeni zastupnik i kad se ima izvršiti radnja koja se ne moze odgoditi a stranku, odnosno njenog punomocnika ili zastupnika nije moguće pravovremeno pozvati. O tome ce se stranka, punomocnik ili zastupnik odmah obavijestiti.

(4) Postavljena osoba je duzna primiti se zastupanja, a zastupanje moze odbiti samo iz razloga koji su predvidjeni posebnim propisima. Privremeni zastupnik ucestvuje samo u postupku za koji je izricito postavljen, i to dok se ne pojavi zakonski zastupnik ili predstavnik, odnosno sama stranka ili njen punomocnik.

4. Zajednicki predstavnik

Clan 55.

(1) Dvije ili vise stranaka mogu, ako posebnim propisom nije drugacije odredjeno, u istom predmetu istupati zajednicki. One su u takvom slucaju duzne naznaciti ko ce od njih istupati kao njihov zajednicki predstavnik, ili postaviti zajednickog punomocnika.

(2) Organ koji vodi postupak, moze ako to ne zabranjuje poseban propis, odrediti strankama koje u postupku ucestvuju s istovjetnim zahtjevima da u odredjenom roku naznace ko ce ih izmedju njih predstavljati, ili da postave zajednickog punomocnika o cemu se donosi zakljucak. Ako stranke po takvom zakljucku ne postupe, moze to odrediti sam organ koji vodi postupak, u kom slucaju zajednicki predstavnik, odnosno

punomoćnik zadržava to svojstvo sve dok stranke ne postave drugog. Protiv takvog zaključka stranke imaju pravo posebne žalbe, ali žalba ne odgađa izvršenje zaključka.

(3) I u slučaju određivanja zajedničkog predstavnika, od-nosno punomoćnika, svaka stranka zadržava pravo da istupa kao stranka u postupku, da daje izjave, da samostalno izjavljuje žalbe i koristi druga pravna sredstva.

5. Punomoćnik

Član 56.

(1) Stranka, odnosno njen zakonski zastupnik može odrediti punomoćnika koji će je zastupati u postupku, osim u radnjama u kojima je potrebno da sama stranka daje izjave.

(2) Radnje u postupku koje punomoćnik poduzima u grani-cama punomoći imaju isto pravno djelovanje kao da ih je poduzela sama stranka.

(3) I pored punomoćnika, sama stranka može davati izjave, a ove izjave se mogu od stranke i neposredno traziti.

(4) Stranka koja je prisutna kad njen punomoćnik daje us-menu izjavu može neposredno poslije date izjave izmijeniti ili opozvati izjavu svog punomoćnika. Ako u pismenim ili usmenim izjavama koje se tiču činjenica postoji nesuglasnost između izjava stranke i njenog punomoćnika, organ koji vodi postupak cijenit će obje izjave u smislu člana 9. ovog zakona.

Član 57.

(1) Punomoćnik može biti svaka osoba koja je potpuno poslovno sposobna, osim osobe koja se bavi nadri-pisarstvom.

(2) Ako se kao punomoćnik pojavi osoba koja se bavi nadri-pisarstvom, organ će takvoj osobi uskratiti daljnje zastu-panje, o čemu se donosi zaključak i o tome će odmah obavijestiti stranku.

(3) Protiv zaključka o uskracivanju zastupanja može se izjaviti posebna žalba, koja ne odgađa izvršenje zaključka.

Član 58.

(1) Punomoć se može dati pismeno, ili usmeno u zapisnik koji sačinjava službena osoba organa koji vodi postupak.

(2) Stranka koja nije pismena ili nije u stanju da se potpiše stavit će na pismenu punomoć umjesto potpisa otisak prsta. Ako se punomoć izdaje osobi koja nije advokat, potrebno je i prisustvo dvojice svjedoka, koji će se potpisati na punomoć.

(3) Iznimno, službena osoba koja vodi postupak ili obavlja pojedine radnje u postupku može dopustiti da u ime stranke, kao njen punomoćnik, izvrši određenu radnju osoba koja nije podni-jela punomoć (član porodice i dr.), ali će istovremeno narediti toj osobi da naknadno u određenom roku podnese odgovarajuću punomoć za tu radnju.

Član 59.

(1) Ako je punomoć data u obliku privatne isprave, pa se posumnja u njenu istinitost, može se narediti da se podnese ovjerena punomoć.

(2) Pravilnost punomoci ispituje se po sluzbenoj duznosti, a nedostaci pismene punomoci uklanjaju se shodno odredbi clana 67. ovog zakona, pri cemu sluzbena osoba koja vodi postupak moze dopustiti punomocniku s neurednom punomoci da izvrši hitne radnje u postupku.

Clan 60.

(1) Za sadržaj i obim punomoci mjerodavne su odredbe punomoci. Punomoc se moze dati za cio postupak ili samo za pojedine radnje, a moze se i vremenski ograniciti.

(2) Punomoc ne prestaje smrću stranke, gubitkom njene procesne sposobnosti ili promjenom njenog zakonskog zastup-nika, ali pravni sljedbenik stranke, odnosno njen novi zakonski zastupnik moze opozvati raniju punomoc.

(3) Na pitanja u vezi s punomoci koja nisu uredjena odred-bama ovog zakona shodno ce se primjenjivati odgovarajuće odredbe zakona kojim je uredjen parnicni postupak.

Clan 61.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na stranke vase shodno i za njihove zakonske zastupnike, punomocnike, privremene zastupnike i zajednicke predstavnike.

Clan 62.

(1) Stranci ce se dozvoliti da u stvarima za koje se trazi strucno poznavanje pitanja u vezi s predmetom postupka dovede strucnu osobu koja ce joj davati obavjestenja i savjete (strucni pomagac). Ova osoba ne zastupa stranku.

(2) Stranka ne moze dovesti kao strucnog pomagaca osobu koja nije poslovno sposobna ili koja se bavi nadriparstvom.

IV - KOMUNICIRANJE ORGANA I STRANAKA

1. Podnesci

Clan 63.

(1) Pod podnescima se podrazumijevaju zahtjevi, obrasci koji se koriste za automatsku obradu podataka, prijedlozi, prijave, molbe, žalbe, prigovori i druga priopćenja kojima se pojedinci ili pravna lica obracaju organima.

(2) Podnesci se, po pravilu, predaju neposredno ili salju postom pismeno, ili se usmeno priopćavaju na zapisnik kod organa, a mogu se, ako nije drugacije propisano, izjavljivati i faksom ili telegrafski. Kratka i hitna priopćenja mogu se davati i telefonski, ako je to po prirodi stvari moguće.

Clan 64.

Podnesak se predaje organu nadležnom za prijem podneska, a moze se predati svakog radnog dana u toku radnog vremena. Za usmene podneske koji nisu vezani s rokom ili

inace nisu neodložni može se odrediti da se predaju samo u određene sate u toku radnog vremena. Vrijeme za predaju ovakvih podnesaka objavljuje svaki organ u svojim prostorijama na vidnom mjestu.

Član 65.

- (1) Organ koji je nadležan za prijem podneska, odnosno usmenog priopćenja, dužan je primiti podnesak koji mu se pre-daje, odnosno uzeti na zapisnik usmeno priopćenje.
- (2) Službena osoba koja primi podnesak dužna je, po službenoj dužnosti ili na usmeno traženje podnositelja, dati potvrdu o prijemu podneska. Za ovu potvrdu ne plaća se taksa.
- (3) Ako organ nije nadležan za prijem pismenog podneska, odnosno priopćenja na zapisnik, službena osoba ovog organa će upozoriti na to podnosioca i uputiti ga organu nadležnom za prijem. Ako podnositelj i pored toga zahtijeva da se njegov podnesak odnosno priopćenje na zapisnik primi, službena osoba je dužna primiti takav podnesak, odnosno usmeno priopćenje. Ako organ utvrdi da nije nadležan za rad po takvom podnesku, donijet će zaključak kojim će odbaciti podnesak zbog nenadležnosti i zaključak odmah dostaviti stranci.
- (4) Kad organ postom dobije podnesak za čiji prijem nije nadležan, a poznato mu je koji je organ nadležan za prijem, poslat će podnesak bez odgadjanja nadležnom organu, odnosno sudu i o tome će obavijestiti stranku. Ako organ koji je dobio podnesak ne može da utvrdi koji je organ nadležan za rad po podnesku, donijet će bez odlaganja zaključak kojim će odbaciti podnesak zbog nenadležnosti i zaključak odmah dostaviti stranci.
- (5) Protiv zaključka donesenog po st. 3. i 4. ovog člana dopustena je posebna žalba.
- (6) Ako organ postom dobije tuzbu za pokretanje upravnog spora, tuzbu će bez odgadjanja dostaviti nadležnom sudu, o čemu će pismeno obavijestiti podnosioca tuzbe.

Član 66.

- (1) Podnesak mora biti razumljiv i sadržavati sve što je potrebno da bi se u vezi s njim moglo postupiti. Podnesak narocito treba da sadrži: označenje organa kome se upućuje, predmet na koji se odnosi zahtjev, odnosno prijedlog, ko je zastupnik ili punomoćnik ako ga ima i ime i prezime i boraviste (adresu) podnosioca, odnosno zastupnika ili punomoćnika.
- (2) Podnositelj je dužan svojeručno potpisati podnesak. Izuzetno, podnesak može umjesto podnosioca potpisati njegov braćni drug, jedan od njegovih roditelja, sin ili kći, ili advokat koji je po ovlaštenju stranke sastavio podnesak. Osoba koja je potpisala podnesak za podnosioca dužna je da na podnesku potpiše svoje ime i stavi svoju adresu.
- (3) Ako je podnositelj nepismen ili nije u stanju da se potpiše, potpisat će ga druga pismena osoba, koja će potpisati i svoje ime i adresu.

Član 67.

- (1) Ako podnesak sadrži neki formalni nedostatak koji sprečava postupanje po podnesku, ili je podnesak nerazumljiv ili nepotpun, ne može se samo zbog toga odbaciti. Organ koji je primio takav podnesak dužan je učiniti one radnje koje će osigurati da se nedostaci otklone i odrediti će podnosiocu rok u kome je dužan da to učini. Ovo se može saopćiti podnosiocu pismeno, faksom ili telefonski, a i usmeno, ako se podnositelj zatekne kod organa koji ovo saopćava. O učinjenom saopćenju organ će sastaviti službenu zabilješku

u

spisu.

(2) Ako podnositelj otkloni nedostatke u određenom roku, smatrat će se da je podnesak bio od početka uredan. Ako podnositelj ne otkloni nedostatke u određenom roku, pa se usljed toga ne može u vezi sa podneskom postupati, smatrat će se da podnesak nije ni podnesen. O tome će organ donijeti zaključak protiv koga se može izjaviti posebna žalba. Na ovu posljedicu podnositelj će se naročito upozoriti u pozivu za ispravku podneska.

(3) Kad je podnesak poslan faksom, telegrafski ili je primljeno telefonsko priopćenje, pa se posumnja da podnesak nije podnijela osoba čije je ime označeno na telegrafskom ili faks podnesku, odnosno da ne potiče od osobe koja je pri telefonskom priopćenju kazala svoje ime, nadležni organ će povesti postupak za utvrđivanje ovih činjenica, pa ako se nedostaci ne otklone, postupit će na način propisan u stavu 2. ovog člana.

Član 68

. Ako podnesak sadrži više zahtjeva koji se moraju rješavati odvojeno, organ koji primi podnesak uzet će u rješavanje zahtjeve za čije je rješavanje nadležan, a sa ostalim zahtjevima postupit će u smislu člana 65. stava 4. ovog zakona. 2. Pozivanje

Član 69.

(1) Organ koji vodi postupak ovlašten je da poziva osobu čije je prisustvo u postupku potrebno a koje boravi na njegovom području. Po pravilu, pozivanje se ne može vršiti radi dostavljanja pismenih otpravki, rješenja i zaključaka, ili radi saopćenja koja se mogu izvršiti postom i na drugi način pogodniji za osobu kojoj se saopćenje ima učiniti.

(2) Izuzetno, na usmenu raspravu može biti pozvana osoba koja boravi van područja organa koji vodi postupak, ako se time postupak ubrzava ili olakšava, a dolazak ne prouzrokuje veće troškove ili veće gubljenje vremena za pozvanog.

(3) Pozivanje se vrši pismenim putem, ako posebnim propisima nije predviđen drugi način pozivanja.

Član 70.

(1) U pismenom pozivu naznačit će se: naziv organa koji poziva, ime i prezime i adresa osobe koja se poziva, mjesto, dan, a kad je to moguće i sat dolaska pozvanog, predmet zbog koga se poziva i u kom svojstvu (kao stranka, svjedok, vjestak itd.), a zatim i koja pomoćna i dokazna sredstva pozvani treba da ponese. U pozivu se mora navesti da li je pozvana osoba dužna da dodje lično ili može poslati punomoćnika koji će je zastupati, a zatim će se upozoriti da je u slučaju spriječenosti da se odazove pozivu dužna da izvijesti organ koji je izdao poziv. Pozvani će se isto tako upozoriti da može biti priveden ako se iz neopravdanih razloga ne odazove pozivu, ili ne izvijesti da je spriječen da dodje, odnosno da može biti novčano kažnjen.

(2) U pozivu na usmenu raspravu stranka se može pozvati da podnese pismene i druge dokaze, a može se upozoriti i da može povesti svjedoke na koje se namjerava pozvati.

(3) Kad to dopušta priroda stvari, može se ostaviti na volju pozvanoj osobi da umjesto ličnog dolaska preda, do određenog dana, potrebnu pismenu izjavu.

Clan 71.

(1) Pri pozivanju organ ce voditi racuna da se osoba cije je prisustvo potrebno pozove da dodje u vrijeme koje ce najmanje ometati pozvanog u obavljanju njegovog redovnog posla.

(2) Niko ne moze biti pozvan da dodje u toku noci. Pozivanje za dolazak nocu moze se izvršiti samo izuzetno, ako je to predvidjeno posebnim propisima i ako se radi o izvršenju hitnih i neodgodivih mjera, koje u pozivu moraju biti navedene, kao i propis na osnovu kojeg se vrši to pozivanje.

Clan 72.

(1) Pozvana osoba duzna je da se odazove pozivu.

(2) Ako je pozvana osoba zbog bolesti ili kog drugog opravdanog razloga spriječena da dodje, duzna je odmah po prijemu poziva o tome izvijesiti organ koji je izdao poziv, a ako je razlog spriječenosti nastao kasnije, onda odmah poslije saznanja tog razloga.

(3) Ako se osoba kojoj je poziv licno dostavljen (clan 83.) ne odazove pozivu, a izostanak ne opravda, moze biti privedena, ako je njeno prisustvo potrebno, a pored toga i kaznjena novcanom kaznom do 50 DM. Ove ce se mjere primijeniti samo ako je u pozivu bilo naznaceno da ce se te mjere primijeniti. Ako su zbog neopravdanog izostanka pozvane osobe nastali troskovi u pos-tupku, moze se odrediti da te troskove snosi osoba koja je izostala. Zakljucak o privodjenju, o izricanju kazne ili o placanju troskova donosi sluzbeno lice koje vodi postupak u suglasnosti sa sluzbenom osobom ovlastenom za rjesavanje stvari, a kod zamoljenog organa - u suglasnosti s rukovodiocem tog organa, odnosno sa sluzbenom osobom ovlastenom za rjesavanje u slicnim stvarima. Protiv ovog zakljucka dopustena je posebna zalba.

(4) Ako se pozivu nije odazvala vojna osoba ili sluzbenik policije, organ ce se obratiti nadležnoj vojnoj komandi odnosno organu policije te osobe sa zahtjevom da se ona dovede, a moze ga i kazniti po stavu 3. ovog clana, odnosno odrediti da snosi troskove.

3. Zapisnik

Clan 73.

(1) O usmenoj raspravi ili drugoj vaznijoj radnji u postupku, kao i o vaznijim usmenim izjavama stranaka ili trecih osoba u postupku, sastavlja se zapisnik.

(2) O manje vaznim radnjama i izjavama stranaka i trecih osoba koje bitno ne uticu na rjesenje stvari, o upravljanju toka postupka, o saopćenjima, sluzbenim opazanjima, usmenim uput-stvima i nalozima, kao i okolnostima koje se ticu samo unu-tras njegov rada organa kod koga se vodi postupak, nece se, po pravilu, sastavljati zapisnik vec ce se u samom spisu sastaviti sluzbena zabiljeska, koju potpisuje sluzbena osoba koja ju je sastavila, uz oznaku datuma. Ne mora se sastavljati zapisnik ni o onim usmenim zahtjevima stranke o kojima se odlucuje po skracenom postupku, a kojima se udovoljava.

Clan 74.

- (1) U zapisnik se unosi: naziv organa koji obavlja radnju, broj i datum, mjesto gdje se obavlja radnja, dan i sat kad se obavlja radnja i predmet u kome se ona obavlja, imena sluzbenih osoba, prisutnih stranaka i njihovih zastupnika ili punomocnika i drugih osoba koje su prisutne izvodjenju radnje.
- (2) Zapisnik treba da sadrzi tacno i kratko tok i sadrzaj u postupku izvsene radnje i datih izjava i da se te radnje i izjave ogranice na ono sto se tice same stvari koja je predmet postupka. U zapisniku se navode sve isprave koje su u bilo koju svrhu upotrijebljene pri izvodjenju radnje, a, prema potrebi, ove se isprave prilazu zapisniku.
- (3) Izjave stranaka, svjedoka, vjestaka i drugih osoba koje ucestvuju u postupku, a koje su znacajne za donosenje rjesenja, upisuju se u zapisnik sto tacnije, a prema potrebi i njihovim rijecima. U zapisnik se upisuju i svi zakljucci koji se u toku radnje donesu.
- (4) Ako se koje saslusanje obavlja preko tumaca (prevoditelja), oznacit ce se na kom je jeziku saslusani govorio i tko je bio tamac (prevoditelj).
- (5) Zapisnik se vodi u toku obavljanja sluzbene radnje. Ako se radnja ne moze istog dana zavrсити, unijet ce se svakog dana posebno u isti zapisnik ono sto je tog dana uradjeno i to ce se potpisati.
- (6) Ako se radnja o kojoj se vodi zapisnik nije mogla obaviti bez prekida, u zapisniku ce se naznaciti da je bilo prekida.
- (7) Ako su u toku radnje izradjeni ili pribavljeni planovi, skice, crtezi, fotografije i tome slicno, te akte ce svojim potpisom ovjeriti sluzbena osoba i prikljuciti zapisniku, a u zapisniku konstatovati akte koji su uzeti.
- (8) Propisima se moze odreditи da se zapisnik u odredjenim stvarima moze voditi u vidu knjige ili drugih sredstava eviden-cije.

Clan 75.

- (1) Zapisnik mora biti vodjen uredno i u njemu se ne smije nista brisati. Mjesta koja su precrtana do zakljucenja zapisnika moraju ostati citljiva i njih svojim potpisom ovjerava sluzbena osoba koja rukovodi radnjom postupka.
- (2) U vec potpisanom zapisniku ne smije se nista dodavati ni mijenjati. Dopuna u vec zakljucenom zapisniku unosi se u do-datak zapisnika.

Clan 76.

- (1) Prije zakljucenja zapisnik ce se procitati saslusanim osoba-ma i ostalim osobama koje ucestvuju u radnji postupka. Ove osobe imaju pravo da i same pregledaju zapisnik i da stavljaju svoje primjedbe, a sluzbena osoba je obavezna to omoguciti. Na kraju zapisnika navest ce se da je zapisnik procitan i da nisu stavljene nikakve primjedbe, ili ako jesu, ukratko ce se upisati sadrzaj datih primjedaba. Te primjedbe ce potpisati osoba koja ih je dala. Zatim ce se pristupiti potpisivanju zapisnika na nacin sto ce se prvo potpisati osobe koje su saslusane, odnosno davale izjave u postupku, a na kraju zapisnik ce ovjeriti svojim potpisom sluzbena osoba koja je rukovodila radnjom, kao i zapisnicar, ako ga je bilo.
- (2) Stranka, svjedoci, vjestaci i druge osobe koje su saslusane u postupku u zapisniku ce se potpisati ispod onog dijela zapisnika gdje je upisana njihova izjava.
- (3) Ako su vrsena suocenja, dio zapisnika o tome potpisat ce osobe koje su suocene.
- (4) Ako se zapisnik sastoji od vise listova, oni ce se oznaciti rednim brojevima, a svaki list ce na kraju svojim potpisom ovjeriti sluzbena osoba koja rukovodi radnjom postupka

i osoba čija je izjava upisana na kraju lista.
(5) Dopune već zaključenog zapisnika ponovo će se potpisati i ovjeriti.
(6) Ako osoba koja treba da potpiše zapisnik nije pismena, ili ne može da piše, potpisat će je jedna pismena osoba, koja će staviti i svoj potpis. Ovo ne može biti službena osoba koja rukovodi radnjom postupka, niti zapisničar.
(7) Ako neka osoba neće da potpiše zapisnik, ili se udalji prije zaključenja zapisnika, to će se upisati u zapisnik i navesti razlog zbog kojeg je potpis uskracen.

Član 77.

(1) Zapisnik sastavljen sukladno s odredbama člana 76. ovog zakona jeste javna isprava. Zapisnik je dokaz o toku i sadržini radnje postupka i datih izjava, osim onih dijelova zapisnika na koje je saslušana osoba stavila primjedbu da nisu pravilno sastavljeni.
(2) Dozvoljeno je dokazivati netačnost zapisnika.

Član 78.

(1) Kad u upravnom postupku rješava kolegijalni organ, o vijećanju i glasanju sastavlja se poseban zapisnik. Kad je u postupku u vezi sa žalbom jednoglasno odlučeno, ne mora se sastavljati zapisnik o vijećanju i glasanju, već se o tome može sastaviti samo službena zabiljeska u spisu, koja se ovjerava potpisom službene osobe koja predsjedava kolegijalnim organom.
(2) U zapisnik o vijećanju i glasanju upisuje se, pored podataka o licnom sastavu kolegijalnog organa, označenje predmeta o kome je riječ i kratak sadržaj onoga što je riješeno, kao i odvojena mišljenja ako ih je bilo. Ovaj zapisnik potpisuju osoba koja predsjedava i zapisničar.
(3) Kad u upravnom postupku rješava organ zakonodavne ili organ izvršne vlasti, neće se voditi poseban zapisnik o vijećanju i glasanju, već će se zaključak donesen u upravnoj stvari unijeti u zapisnik, kao i ostali zaključci tih organa.

4. Razgledanje spisa i obavještanje o toku postupka

Član 79.

(1) Stranke imaju pravo da razgledaju spise predmeta i da o svom trošku prepisu potrebne spise, a organ je obavezan to omogućiti. Spisi se razgledaju i prepisuju pod nadzorom određene službene osobe.
(2) Pravo da razgleda spise i da o svom trošku prepise pojedine spise ima i svaka druga osoba koja učini vjerovatnim svoj pravni interes za to, kao i društvena organizacija i udruženje građana, ako za to postoji opravdan interes.
(3) Zahtjev za razgledanje i prepisivanje spisa može se staviti i usmeno. Organ može tražiti od osobe iz stava 2. ovog člana da pismeno ili usmeno na zapisnik obrazloži postojanje svog pravnog interesa.
(4) Ne mogu se razgledati ni prepisivati: zapisnik o vijećanju i glasanju, službeni referati i nacrti rješavanja, kao ni drugi spisi koji se vode kao povjerljivi, ako bi se time mogla osujetiti svrha postupka, ili ako se to protivi javnom interesu ili opravdanom interesu jedne stranke ili trećih osoba.
(5) Stranka i svaka druga osoba koja učini vjerovatnim svoj pravni interes u predmetu,

kao i zainteresirani organi, imaju pravo da se obavjestavaju o toku postupka.
(6) Protiv odbijanja zahtjeva iz odredaba ovog clana dopustena je posebna zalba i kad zakljucak nije izdat pismeno. Zalba se moze izjaviti odmah.

V - DOSTAVLJANJE PISMENA

1. Nacin dostavljanja pismena

Clan 80.

- (1) Dostavljanje pismena (poziva, rjesenja, zakljucaka i drugih sluzbenih spisa) vrshi se, po pravilu, tako sto se pismeno predaje osobi kojoj je namijenjeno.
- (2) Dostavljanje se vrshi preko poste ili ga vrshi organ preko svoje sluzbene osobe. Osoba kojoj ima da se pismeno dostavi moze biti pozvana radi prijema pismena samo izuzetno, kad to zahtijeva priroda ili znacaj pismena koje se ima uruciti, ako je takva dostava posebnim propisom predvidjena.
- (3) Nacin dostavljanja odredjuje organ cije se pismeno dostavlja sukladno odredbama ovog zakona o dostavljanju pis-mena.

Clan 81.

- (1) Dostavljanje se vrshi samo radnim danom, i to danju.
- (2) Organ cije se pismeno ima dostaviti moze, izuzetno, iz osobito vaznih razloga odrediti da se dostavljanje izvrshi i u nedjelju ili drugi neradni dan ili na dan drzavnog praznika.
- (3) Dostavljanje postom moze se vrsiti i u dane iz stava 2. ovog clana.

Clan 82.

- (1) Dostavljanje se vrshi, po pravilu, u stanu ili na radnom mjestu gdje je zaposlena osoba kojoj se dostavljanje ima izvrшитi, a advokatu u njegovom advokatskom uredu.
- (2) Dostavljanje se moze izvrшитi i van prostorija navedenih u stavu 1. ovog clana, ako osoba kojoj se dostavljanje vrshi pristane primiti pismeno koje se dostavlja, a ako tih prostorija nema, moze se takvoj osobi izvrшитi dostavljanje gdje god se ona zatekne.

2. Obavezno osobno dostavljanje pismena

Clan 83.

- (1) Dostavljanje se mora izvrшитi licno osobi kojoj je pismeno namijenjeno kad je takvo dostavljanje odredjeno ovim zakonom ili drugim propisom, kad od dana dostavljanja pocinje teci rok koji se po zakonu ne moze proizvodavati, ili kad to odredi organ koji je naredio dostavljanje. Smatra se da je izvršeno osobno dostavljanje advokatu i predajom pismena osobi zaposlenoj u advokatskom uredu.
- (2) Kad se osoba kojoj se dostavljanje ima osobno izvrшитi ne zatekne u stanu, odnosno na

radnom mjestu, ili se u advokatskom uredu ne zatekne ni osoba koja je u njemu zaposlena, dostavljač će se obavijestiti kad i na kom mjestu ga može naći, pa će mu kod neke od osoba navedenih u članu 84. ovog zakona ostaviti pismeno obavještenje da određeni dan i sat bude u svom stanu, odnosno na radnom mjestu, radi primanja pismena. Ako i poslije toga dostavljač ne zatekne osobu kojoj se dostavljanje ima izvršiti, dostavljač će postupiti na način propisan u članu 86. ovog zakona, i tada se smatra da je dostavljanje izvršeno.

(3) ostavljanjem pismena zakonskom zastupniku, punomoćniku ili punomoćniku za primanje pismena (član 88), smatra se da je dostavljanje izvršeno samoj stranci.

3. Posredno dostavljanje pismena

Član 84.

(1) Kad se osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti ne zatekne u svom stanu, dostavljanje se vrši predajom pismena nekom od odraslih članova njegovog domaćinstva, a ako se ni oni ne zateknu u stanu, pismeno se može predati susjedu, ako on na to pristane.

(2) Ako se dostavljanje vrši na radnom mjestu osobe kojoj se pismeno ima dostaviti, a ta osoba se tu ne zatekne, dostavljanje se može izvršiti osobi koja je na istom mjestu zaposlena, ako ona pristane da primi pismeno. Dostavljanje advokatu može se izvršiti i predajom pismena osobi zaposlenoj u advokatskom uredu.

(3) Dostavljanje po st. 1. i 2. ovog člana ne može se izvršiti osobi koja u istom postupku učestvuje sa suprotnim interesom.

Član 85.

(1) Ako se utvrdi da je osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti odsutna i da joj osoba navedena u članu 84. ovog zakona ne može pismeno na vrijeme predati, pismeno će se vratiti organu koji ga je izdao, uz naznacenje gdje se odsutna osoba nalazi.

(2) Ako je boraviste osobe kojoj se dostavljanje ima izvršiti i pored istraživanja ostalo nepoznato, organ koji je izdao pismeno postaviti će toj osobi privremenog zastupnika u smislu člana 54. ovog zakona i njemu će predati pismeno,

Član 86.

(1) Ako se dostavljanje ne može izvršiti ni na način propisan u članu 84. ovog zakona, a nije utvrđeno da je osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti odsutna, dostavljač će predati pismeno nadležnom organu općine na čijem se području nalazi boraviste osobe kojoj se dostavljanje vrši, ili pošti u mjestu njenog boravista, ako se dostavljanje vrši preko poste. Na vratima stana osobe kojoj se dostavljanje ima izvršiti dostavljač će pribiti pismeno saopćenje u kojem je naznaceno gdje se pismeno nalazi. Na saopćenju i na samom pismenu koje se imalo dostaviti, dostavljač će naznaci razlog ovakvog dostavljanja, kao i datum kad je saopćenje u kojem je naznaceno pribio na vrata, i staviti svoj potpis.

(2) Dostavljanje se smatra izvršenim kad je saopćenje pribijeno na vrata s tim da ostecenje ili unistenje ovog saopćenja izvršeno nakon pribijanja na vratima nema uticaja na valjanost dostavljanja.

(3) O dostavljanju izvršenom na način propisan u stavu 1. ovog člana, obavijestit će se organ koji je naredio dostavljanje.

4. Posebni slučajevi dostavljanja pismena

a) Dostavljanje pismena zakonskom zastupniku i punomoćniku

Član 87.

(1) Dostavljanje zakonskom zastupniku ili punomoćniku, ako ih stranka ima, vrši se na način propisan u čl. 80. do 86. ovog zakona.

(2) Ako više stranaka imaju zajedničkog zakonskog zastupnika ili punomoćnika u istom predmetu, dostavljanje se za sve njih vrši tom zakonskom zastupniku, odnosno punomoćniku. Ako stranka ima više punomoćnika, dovoljno je da se dostavljanje izvrši samo jednom od njih.

b) Dostavljanje pismena punomoćniku za primanje pismena

Član 88.

(1) Stranka može ovlastiti određenu osobu kojoj se imaju vršiti sva dostavljanja za nju. Kad stranka pismeno obavijesti o tom ovlaštenju organ koji vodi postupak, taj organ je obavezan sva dostavljanja vršiti ovom punomoćniku (punomoćnik za primanje pismena).

(2) Punomoćnik za primanje pismena dužan je svaki akt bez odgađanja poslati stranci.

(3) Ako bi neposredno dostavljanje stranci, punomoćniku ili zakonskom zastupniku znatno odugovlačilo postupak, službena osoba koja vodi postupak može naložiti stranci da u vezi sa određenim predmetom, a u određenom roku postavi u sjedistu organa punomoćnika za primanje pismena. Ako stranka ne postupi po ovom nalogu, organ može postupiti shodno članu 54. ovog zakona.

(4) Kad se stranka ili njen zakonski zastupnik nalaze u inozemstvu, a nemaju punomoćnika u Federaciji, pozvat će se pri dostavljanju prvog pismena da u određenom roku postave punomoćnika ili punomoćnika za primanje pismena i upozorit će se da će im se, ako u ostavljenom roku ne postave punomoćnika, postaviti po službenoj dužnosti punomoćnik za primanje pismena, odnosno privremeni zastupnik.

(5) Dostavljanjem pismena punomoćniku za primanje pismena smatra se da je dostavljanje izvršeno stranci kojoj je pismo imalo biti dostavljeno.

Član 89.

(1) Kad više stranaka koje u postupku zajednički učestvuju s istovjetnim zahtjevima nemaju zajedničkog punomoćnika, dužne su pri prvoj radnji u postupku prijaviti organu zajedničkog punomoćnika za primanje pismena, po mogućnosti takvog koji stanuje u sjedistu organa. Dok ne prijave zajedničkog punomoćnika za primanje pismena, smatrat će se za takvog punomoćnika ona stranka između njih koja je na prvom zajedničkom podnesku prva potpisana ili označena. Ako se na takav način ne može odrediti punomoćnik, službena osoba koja vodi postupak može odrediti za punomoćnika bilo koju od tih stranaka. Ako je broj stranaka velik ili su iz raznih mjesta, mogu stranke prijaviti, a

i sama sluzbena osoba moze odrediti i vise takvih punomocnika i oznaciti koju ce od stranaka svaki od njih zastupati.
(2) Zajednicki punomocnik za primanje pismena duzan je bez odgadjanja obavijestiti sve stranke o pismenu koje je za njih primio i omoguciti im da pregledaju, prepisu i ovjere pismo koje, po pravilu, on treba da cuva.
(3) U pismenu koje se dostavlja punomocniku za primanje pismena oznacit ce se sve osobe za koje se dostavljanje vrši.

c) Dostavljanje pismena organima vlasti, poduzecima (društva), ustanovama i drugim pravnim licima

Clan 90.

(1) Dostavljanje pismena organima vlasti, poduzecima (društva), ustanovama i drugim pravnim licima vrši se predajom pismena sluzbenoj osobi odnosno osobi odredjenoj za primanje pismena tih organa odnosno pravnih lica, ako za pojedine slucajeve nije drukcije propisano.
(2) Ako u postupku ucestvuju poslovne jedinice, naselja, grupe osoba i dr. (clan 49. stav 2.) dostavljanje se vrši predajom pismena osobi koju su oni odredili za primanje pismena (clan 52. stav 4.).
(3) Ako dostavljač u toku radnog vremena ne nadje osobu odredjenu za primanje pismena, predaju pismena moze izvršiti ma kojoj osobi zaposlenoj u tom organu, odnosno u pravnom licu, koja se zatekne u njihovim prostorijama.

d) Dostavljanje pismena ostalim osobama

Clan 91.

(1) Fizickim osobama i pravnim licima u inozemstvu, kao i stranim drzavama, medjunarodnim organizacijama i osobama u Federaciji koje uzivaju diplomatski imunitet, dostavljanje pismena se obavlja preko organa uprave nadleznog za vanjske poslove Bosne i Hercegovine, ako medjunarodnim ugovorima nije drukcije odredjeno.
(2) Drzavljanima Federacije koji se nalaze u inozemstvu dostavljanje izvoda iz maticnih knjiga, svjedodzaba, diploma, uvjerenja, potvrda i drugih pismena izdatih na zahtjev stranke moze se obavljati neposredno. Dostavljanje ovih i drugih pismena moze se obavljati i preko diplomatskih i konzularnih predstavništava Bosne i Hercegovine u inozemstvu.
(3) Vojnim osobama, pripadnicima policije, osobama zaposlenim u suhozemnom, rijecnom, pomorskom i zracnom saobracaju dostavljanje pismena se moze vršiti i preko njihove komande, odnosno organa ili pravnog lica u kojima su zaposleni.
(4) Osobama koje su lisene slobode dostavljanje pismena se vrši preko uprave ustanove u kojoj se nalaze.

e) Dostavljanje pismena javnim priopćenjem

Clan 92.

Ako se radi o osobi ili vise osoba koje organu nisu poznate ili koje se ne mogu odrediti, dostavljanje pismena ce se izvršiti javnim priopćenjem na oglasnoj tabli organa koji je pismeno izdao. Smatra se da je dostavljanje pismena izvršeno poslije isteka 15 dana od dana isticanja priopćenja na oglasnoj tabli, ako organ koji je pismeno izdao ne odredi duzi rok. Pored objavlji-vanja na oglasnoj tabli, organ moze objaviti priopćenje u novinama, odnosno u drugim sredstvima javnog informiranja ili na neki drugi uobicajeni nacin.

f) Odbijanje prijema pismena

Clan 93.

(1) Ako osoba kojoj je pismeno upuceno, odnosno odrasli clan njegovog domacinstva bez zakonskog razloga odbije da primi pismeno, ili to ucini osoba zaposlena u organu, poduzecu (društvu), ustanovi ili u drugom pravnom licu ili u advokatskom uredu, odnosno ako to ucini osoba koju su za prijem pismena odredili naselje, grupa osoba i dr. (clan 49. stav 2.), dostavljac ce pismeno ostaviti u stanu ili na radnom mjestu gdje je ta osoba zaposlena ili ce pismeno pribiti na vrata stana ili prostorije gdje je zaposlena.

(2) Kad je dostavljanje pismena izvršeno na nacin predvidjen u stavu 1. ovog clana, dostavljac ce zabiljeziti na dostavnici datum, sat i razlog odbijanja prijema, kao i mjesto gdje je pismeno ostavio, i time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

g) Promjena stana

Clan 94.

(1) Kad stranka ili njen zakonski zastupnik u toku postupka promijene svoje prebivaliste ili stan, dužni su da o tome odmah obavijeste organ koji vodi postupak.

(2) Ako oni to ne ucine, a dostavljac i pored istrazivanja ne moze saznati kuda su se odselili, organ ce odrediti da se sva daljnja dostavljanja pismena u postupku za tu stranku vrse pribi-janjem pismena na oglasnoj tabli organa koji vodi postupak.

(3) Dostavljanje se smatra izvršenim poslije isteka 15 dana od dana pribijanja pismena na oglasnoj tabli organa koji vodi postupak.

(4) Kad punomocnik, odnosno punomocnik za primanje pis-mena u toku postupka promijeni svoje prebivaliste ili stan, a ne obavijesti o tome organ koji vodi postupak, dostavljanje ce se izvršiti kao da punomocnik nije ni postavljen.

5. Dostavnica

Clan 95.

- (1) Dokaz za izvršeno dostavljanje pismena predstavlja potvrda o dostavljanju (dostavnica).
- (2) Dostavnica sadrži: naziv organa koji dostavlja, broj i datum, naziv pismena koje se dostavlja, ime stranke odnosno osobe kojoj se pismeno dostavlja i njenu adresu.
- (3) Na dostavnici se upisuje datum dostavljanja i potpisuje je primalac i dostavljač. Primalac će na dostavnici sam slovima naznačiti datum prijema.
- (4) Ako je primalac nepismen ili ne može da se potpiše, dostavljač će na dostavnici naznačiti njegovo ime i datum predaje i staviti će napomenu zašto primalac nije stavio svoj potpis.
- (5) Ako primalac odbije da potpiše dostavnicu, dostavljač će to zabilježiti na dostavnici i ispisati slovima datum predaje, i time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

6. Greške u dostavljanju pismena

Član 96.

- (1) Ako pri dostavljanju pismena bude učinjena greška koja se odnosi na datum dostavljanja ili osobu kojoj je pismeno predata, organ o čijem se pismenu radi dužan je sprovesti postu-pak radi utvrđivanja tih činjenica. Smatra se da je dostavljanje izvršeno onog datuma za koji se u postupku utvrdi da je osoba kojoj je pismeno namijenjeno stvarno dobila to pismeno.
- (2) Ako je dostavnica nestala, izvršeno dostavljanje pismena može se dokazivati i drugim sredstvima što se utvrđuje u postupku, sukladno odredbi stava 1. ovog člana.

VI - ROKOVI

Član 97.

- (1) Za poduzimanje pojedinih radnji u postupku mogu biti određeni rokovi.
- (2) Ako rokovi nisu određeni zakonom ili drugim propisom, određuje ih, s obzirom na okolnosti slučaja, službena osoba koja vodi postupak.
- (3) Rok koji je odredila službena osoba koja vodi postupak, kao i rok određen propisima za koji je predviđena mogućnost produženja, može se produžiti na molbu zainteresirane osobe koja se podnese prije isteka roka ili tri dana po isteku roka, ako postoje opravdani razlozi za produženje, o čemu se sačinjava službena zabiljeska u spisu.

Član 98.

- (1) Rokovi se određuju na dane, mjeseci i godine.
- (2) Kad je rok određen po danima, dan u koji je dostavljanje ili priopćenje izvršeno, odnosno u koji pada događaj od koga treba računati trajanje roka, ne uračunava se u rok, već se za početak roka uzima prvi naredni dan. Rok koji je određen po mjesecima, odnosno po godinama završava se istekom onog dana, mjeseca, odnosno godine, koji po svom broju odgovara danu kad je dostavljanje ili priopćenje izvršeno, odnosno danu u koji pada događaj od koga se računa trajanje roka. Ako nema tog dana u posljednjem mjesecu, rok istice posljednjeg dana tog mjeseca.
- (3) Svrsetak roka može se označiti i izvjesnim kalendarskim datumom.

Clan 99.

- (1) Pocetak i tok rokova ne sprecajaju nedjeljni dani odnosno dani kada se ne radi i dani drzavnih praznika.
- (2) Ako posljednji dan roka pada u nedjelju ili na dan drzavnog praznika, ili u neki drugi dan kad organ kod koga se radnja postupka ima poduzeti ne radi, rok istice istekom prvog narednog radnog dana.

Clan 100.

- (1) Podnesak je podnesen u roku ako je prije nego sto rok istekne stigao organu kome je imao biti predat.
- (2) Kad je podnesak upucen postom preporuceno ili telegraf-ski, dan predaje posti smatra se danom predaje organu kome je upucen.
- (3) Za osobe koje se nalaze u vojsci Federacije dan predaje podneska vojnoj jedinici, odnosno vojnoj ustanovi ili stabu, smatra se danom predaje organu kome je upucen.
- (4) Za osobe lisene slobode dan predaje podneska upravi ustanove u kojoj se te osobe nalaze smatra se danom predaje organu kome je upucen.
- (5) Ako je nadlezni organ odredio dan kad ce se raspravljati o podnesku koji je stranka duzna da podnese, pa pozvao stranku da podnesak dostavi do odredjenog dana, organ je duzan uzeti u razmatranje podnesak koji je primljen prije pocetka raspravljanja.

VII - POVRAT U PREDJASNJE STANJE

Clan 101.

- (1) Stranci koja je iz opravdanih razloga propustila da u roku izvrši neku radnju postupka, pa je usljed tog propustanja isk-ljuc ena od vršenja ove radnje, dozvolit ce se, po njenom prijed-logu, povrat u predjasnje stanje.
- (2) Na prijedlog stranke koja je propustila da u roku preda podnesak, dozvolit ce joj se povrat u predjasnje stanje i kad je ona iz neznanja ili ociglednom omaskom podnesak pravovremeno poslala postom ili neposredno predala nenadleznom organu.
- (3) Povrat u predjasnje stanje dozvolit ce se i u slucaju kad je stranka ociglednom omaskom prekoracila rok, ali je podnesak ipak primljen od nadleznog organa najkasnije za tri dana poslije isteka roka, ako bi stranka zbog zakasnjenja izgubila neko pravo.

Clan 102.

- (1) Stranka je duzna da u prijedlogu za povrat u predjasnje stanje iznese okolnosti zbog kojih je bila sprijecena da u roku izvrši propustenu radnju i da te okolnosti ucini bar vjerovratnim (clan 160.).
- (2) Prijedlog za povrat u predjasnje stanje ne moze se zasnivati na okolnosti koju je organ vec ranije ocijenio nedovoljnom za produzenje roka ili odgadjanje rasprave.
- (3) Ako se povrat u predjasnje stanje trazi zbog toga sto je propusteno da se podnese kakav podnesak, prijedlogu treba priloziti i taj podnesak.

Clan 103.

- (1) Prijedlog za povrat u predjasnje stanje podnosi se u roku od osam dana racunajuci od dana kad je prestao razlog koji je prouzrokovao propustanje, a ako je stranka tek kasnije saznala za propustanje, onda od dana kad je to saznala.
- (2) Poslije isteka tri mjeseca od dana propustanja ne moze se traziti povrat u predjasnje stanje.
- (3) Ako se propusti rok iz st. 1. i 2. ovog clana za trazenje povrata, ne moze se traziti povrat zbog propustanja ovog roka.

Clan 104.

- (1) Prijedlog za povrat u predjasnje stanje podnosi se organu kod koga je trebalo izvršiti propustenu radnju.
- (2) O prijedlogu odlucuje zakljuckom organ kod koga je trebalo izvršiti propustenu radnju.
- (3) Nepravovremeno podnesen prijedlog odbacit ce se bez daljnjeg postupka.
- (4) Ako su cinjenice na kojima se prijedlog zasniva opce poznate, nadlezni organ moze odluciti o prijedlogu bez izjasnjenja protivne stranke.

Clan 105.

- (1) Protiv zakljucka kojim se dozvoljava povrat u predjasnje stanje nije dopustena zalba, osim ako je povrat dozvoljen po prijedlogu koji je nepravovremeno podnesen ili je nedopusten (clan 103. stav 3.).
- (2) Protiv zakljucka kojim je odbijen prijedlog za povrat u predjasnje stanje dopustena je posebna zalba samo ako je zakljucak donio prvostepeni organ.
- (3) Zalba nije dopustena protiv zakljucka o prijedlogu za povrat u predjasnje stanje koji je donio organ nadlezan za rjesavanje u drugom stupnju o glavnoj stvari.
- (4) Protiv zakljucka kojim je kao nepravovremen odbacen prijedlog za povrat u predjasnje stanje dopustena je posebna zalba samo kad je zakljucak donio prvostepeni organ.

Clan 106.

- (1) Prijedlog za povrat u predjasnje stanje ne zaustavlja tok postupka, ali organ nadlezan za odlucivanje o prijedlogu moze privremeno prekinuti postupak dok zakljucak o prijedlogu kojim je rijeseno o povratu ne postane konacan.
- (2) Kad je povrat u predjasnje stanje dozvoljen, postupak se vraca u ono stanje u kome se nalazio prije propustanja, a ponistavaju se sva rjesenja i zakljucci koje je organ donio u vezi s propustanjem.

VIII - ODRZAVANJE REDA

Clan 107.

- (1) Sluzbena osoba koja rukovodi radnjom postupka duzna je da se stara o odrzavanju reda pri radu.
- (2) S tim ciljem sluzbena osoba je ovlastena da opominje osobe koje smetaju rad organa i da odredjuje mjere potrebne da se red odrzi o cemu se u spisu sacinjava sluzbena

zabiljeska.

(3) Osoba koja prisustvuje nekoj radnji postupka ne smije nositi oruzje ili opasno orudje.

Clan 108.

(1) Osoba koja i pored opomene ometa rad ili ucini nepristojnost pri vršenju radnje postupka ili nece da odlozi oruzje odnosno orudje, moze biti udaljena. Osoba koja ucestvuje u radnji postupka moze biti udaljena tek posto je prethodno bila opomenuta da ce biti udaljena i posto su joj bile predocene pravne posljedice takve mjere. Udaljenje zbog narušavanja reda ili zbog nepristojnosti, ili nosenja oruzja ili opasnog orudja, izrice sluzbena osoba koja rukovodi radnjom postupka.

(2) Ako na osnovu odredbe stava 1. ovog clana, bude udaljena stranka koja nema punomocnika, ili ako bude udaljen punomocnik ciji vlastodavac nije prisutan, sluzbena osoba koja rukovodi radnjom postupka pozvat ce osobu koja se udaljava da postavi svog punomocnika. Ako pozvana osoba to ne ucini, sluzbena osoba moze odgoditi radnju na trosak osobe koja je odbila da postavi svog punomocnika, a moze mu i sama postaviti punomocnika ako je to potrebno. Ovakav punomocnik moze zastupati samo u onoj radnji postupka s koje je stranka udaljena.

(3) O udaljenju iz st. 1. i 2. ovog clana donosi se zakljucak. Protiv zakljucka donesenog po stavu 2. ovog clana moze se izjaviti posebna zalba.

Clan 109.

(1) Ko u radnji postupka teze narusi red ili ucini krupniju nepristojnost, moze se, pored udaljenja, kazniti novcanom kaznom do 50 DM.

(2) Ova kazna ne iskljucuje krivicnu ili disciplinsku odgovornost.

(3) Kaznom iz stava 1. ovog clana moze biti kaznjena i osoba koja svojim podneskom grubo povrijedi obicaje ponasanja prema organu ili sluzbenoj osobi koja vodi postupak.

Clan 110.

(1) Novcane kazne zbog radnji predvidjenih u clanu 109. stav 1. ovog zakona izrice sluzbena osoba koja rukovodi radnjom postupka, a zbog radnji predvidjenih u clanu 109. stav 3. - organ koji vodi postupak.

(2) Protiv zakljucka o kazni moze se izjaviti posebna zalba. Zalba protiv zakljucka o novcanoj kazni zbog narušavanja reda ne odgadja izvršenje te kazne.

IX - TROSKOVI POSTUPKA

1. Troskovi organa i stranaka

Clan 111.

(1) Izdaci u gotovom novcu organa koji vodi postupak, kao sto su: putni troskovi sluzbenih osoba, izdaci za svjedoke, vjestake, tumace, uvidjaj, oglase i sl., a koji su nastali provodjenjem postupka po nekoj upravnoj stvari, padaju, po pravilu, na teret onoga koji je cio postupak vodio.

(2) Kad osoba koja ucestvuje u postupku prouzrokuje svojom krivicom ili obijescu

troškove pojedinih radnji u postupku, dužna je da snosi te troškove.
(3) Kad je postupak koji je pokrenut po službenoj dužnosti okončan povoljno po stranku, troškove postupka snosi organ koji je postupak pokrenuo.

Clan 112.

(1) Svaka stranka snosi, po pravilu, sama svoje troškove prouzrokovane postupkom, kao što su: troškovi dolazanja, izgubljenog vremena, izdaci na takse, za pravno zastupanje i stručno pomaganje.

(2) Kad u postupku učestvuju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, stranka koja je izazvala postupak, a na čiju je štetu postupak okončan, dužna je da protivnoj stranci naknadi opravdane troškove koji su toj stranci nastali učestvovanjem u postupku. Ako je u takvom slučaju neka od stranaka djelimično uspjela sa svojim zahtjevom, ona je dužna da naknadi protivnoj stranci troškove srazmjerno dijelu svog zahtjeva s kojim nije uspjela. Stranka koja je objesku prouzrokovala protivnoj stranci troškove u postupku dužna je da toj stranci te troškove naknadi.

(3) Troškovi za pravno zastupanje naknadjuju se samo u slučajevima kad je takvo zastupanje bilo nužno i opravdano.

(4) Zahtjev za naknadu troškova po odredbama st. 2. i 3. ovog člana, mora biti stavljen prije donošenja rješenja kojim se rješava upravna stvar, na vrijeme, tako da organ koji vodi postupak može o njemu odlučiti u rješenju. U protivnom, stranka gubi pravo na naknadu troškova. Službena osoba koja vodi postupak dužna je da na ovo blagovremeno upozori stranku.

(5) Svaka stranka snosi svoje troškove postupka koji je završen poravnanjem, ako u poravnanju nije drukcije određeno.

(6) Troškove stranke i druge osobe u postupku prouzrok-ovane postupkom pokrenutim po službenoj dužnosti ili u javnom interesu, a koje stranka, odnosno druga osoba u postupku nije izazvala svojim ponasanjem, snosi organ koji je pokrenuo postupak.

Clan 113.

Troškove postupka u vezi s izvršenjem snosi izvršenik. Ako se ovi troškovi od njega ne mogu naplatiti, snosi ih stranka po cijem je prijedlogu izvršenje provedeno.

Clan 114.

Ako se postupak pokrece po zahtjevu stranke, a sa sigurnoscu se može predvidjeti da će izazvati izdatke u gotovom novcu (u vezi s uvidjajem, vjestacenjem, dolaskom svjedoka i sl.), organ koji vodi postupak može zakljuckom odrediti da stranka unapri-jed polozi potreban iznos za pokrivanje tih troškova. Ako stranka ne polozi taj iznos u određenom roku, organ može odustati od izvođenja tih dokaza ili obustaviti postupak, osim ako se produženje postupka mora nastaviti zbog javnog interesa.

Clan 115.

- (1) U rjesenju kojim se postupak završava, organ koji donosi rjesenje određuje ko snosi troškove postupka, njihov iznos i kome se i u kom roku imaju isplatiti.
- (2) U rjesenju se mora posebno navesti da li će onaj koji snosi troškove imati da naknadi troškove drugoj stranci (član 112. st. 2. i 3.).
- (3) Ako troškove postupka snosi više osoba, troškovi će se između njih razdijeliti na jednake dijelove, odnosno u odgovarajućoj srazmjeri.
- (4) Ako organ u rjesenju ne odluci o troškovima, navest će se da će se o troškovima donijeti poseban zaključak.

Član 116.

- (1) Svjedoci, vjestaci, tumaci (prevoditelji) i službene osobe imaju pravo na naknadu troškova putovanja i izdataka izazvanih boravljenjem u mjestu radi izvršenja tih radnji, s tim da tim osobama pripada i naknada izgubljene zarade, ako za to vrijeme ne ostvaruju zaradu na osnovu radnog odnosa u organu vlasti ili pravnom licu ili u drugom licu, odnosno instituciji u kojima su zaposlene. Pored naknade, vjestaci i tumaci imaju pravo i na posebnu nagradu.
- (2) Zahtjev za naknadu odnosno nagradu dužni su svjedoci, vjestaci i tumaci postaviti pri saslušanju, tumačenju (prevod-jenju), odnosno davanju vjestakovog mišljenja. U protivnom, gube to pravo. Službena osoba koja vodi postupak dužna je da na ovo upozori svjedoka, vjestaka ili tumaca (prevoditelja).
- (3) Iznos naknada utvrđuje posebnim zaključkom organ koji vodi postupak, određujući ko je dužan da ih plati i u kom roku. Protiv ovog zaključka dopustena je posebna žalba. Ovaj zak-ljučak predstavlja osnov za izvršenje.

Član 117.

- (1) Naknade troškova, izdataka i izgubljene zarade svjedo-cima, vjestacima i tumačima, odnosno posebne nagrade vjestacima i tumačima, način naplate i isplate tih naknada i nagrada, kao i oslobodjenje od plaćanja troškova - regulise se propisom Vlade Federacije za troškove pred federalnim or-ganima na prijedlog federalnog ministra pravde , a propisom vlade kantona za troškove pred kantonalnim organima i općin-skim i gradskim službama za upravu na prijedlog rukovodioca kantonalnog organa uprave nadležnog za opću upravu.
- (2) U pogledu naknade službenim osobama vaze propisi o naknadama za službene osobe koje utvrde organi iz stava 1. ovog člana.

2 . Oslobadjanje od plaćanja troškova

Član 118.

- (1) Organ koji vodi postupak može osloboditi stranku snosenja troškova u cijelosti ili djelomično, ako utvrdi da ona ne može podnijeti troškove bez štete po nuzno izdržavanje svoje i svoje porodice. Organ donosi zaključak o tome po prijedlogu stranke, na osnovu uvjerenja o njenom imovnom stanju koje izdaje nadležni organ.
- (2) Oslobadjanje od snosenja troškova odnosi se na os-lobadj anje od taksa, izdataka organa koji vodi postupak, kao što su putni troškovi službenih osoba, izdaci za svjedoke, vjestake, tumace, uvidjaj, oglase i sl., kao i na oslobadjanje od polaganja osiguranja za

troškove.

(3) Strani drzavljeni oslobodit ce se snosenja troskova samo pod uvjetom reciprociteta. U slucaju sumnje o postojanju recip-rociteta, objasnjenje daje organ uprave nadlezan za vanjske pos-love Bosne i Hercegovine. Za trazenje objasnjenja vazi odredba clana 41. stav 4. ovog zakona.

Clan 119.

Organ koji vodi postupak moze u toku postupka ukinuti zakljucak o oslobadjanju od snosenja troskova ako utvrdi da vise ne postoje razlozi zbog kojih je stranka bila oslobodjena snosenja troskova.

Clan 120.

Protiv zakljucka kojim se odbija zahtjev stranke za os-lobadj anje snosenja troskova, kao i protiv zakljucka iz clana 119. ovog zakona, stranka moze izjaviti posebnu zalbu.

DRUGI DIO

PRVOSTEPENI POSTUPAK

X - POKRETANJE POSTUPKA I ZAHTJEVI STRANAKA

1. Pokretanje postupka

Clan 121.

Upravni postupak pokrece nadlezni organ po sluzbenoj duznosti ili povodom zahtjeva stranke.

Clan 122.

(1) Nadlezni organ ce pokrenuti postupak po sluzbenoj duznosti kad to odredjuje zakon ili na zakonu zasnovan propis ili kad utvrdi ili sazna da, s obzirom na postojece cinjenicno stanje, treba, radi zastite javnog interesa, pokrenuti upravni postupak.

(2) Pri pokretanju upravnog postupka po službenoj dužnosti nadležni organ uzima u obzir i eventualne predstavke građana i pravnih lica i upozorenje organa.

Član 123.

(1) Upravni postupak je pokrenut čim je nadležni organ izvršio ma koju radnju radi vođenja postupka.

(2) Ako nadležni organ povodom stavljenog zahtjeva stranke utvrdi da po vazecim propisima nema uvjeta za pokretanje pos-tupka, donijet će o tome zaključak, kojim će se podneseni zahtjev odbaciti kao preuranjen. Protiv tog zaključka dopustena je pose-bna žalba.

Član 124.

U stvarima u kojima je po zakonu ili po prirodi stvari za pokretanje i vođenje upravnog postupka potreban zahtjev stranke nadležni organ može pokrenuti i voditi postupak samo ako pos-toji takav zahtjev.

2. Spajanje stvari u jedan postupak

Član 125.

(1) Ako se prava ili obaveze stranaka zasnivaju na istom ili slicnom činjenicnom stanju i na istom pravnom osnovu i ako je organ koji vodi postupak u pogledu svih predmeta stvarno nadležan, može se pokrenuti i voditi jedan postupak i onda kad je riječ o pravima i obavezama više stranaka.

(2) Pod istim uvjetima, jedna ili više stranaka mogu u jednom postupku ostvarivati i više različitih zahtjeva.

(3) O vođenju jednog postupka u ovakvim slučajevima nadležni organ će donijeti poseban zaključak, protiv koga se može izjaviti žalba, osim ako je zaključak donio drugostepeni organ.

Član 126.

Nadležni organ može javnim priopćenjem pokrenuti upravni postupak prema većem broju osoba koje organu nisu poznate ili se ne mogu odrediti, a koje u postupku mogu imati položaj stranke, ako je riječ o bitno istom zahtjevu prema svim tim osobama.

Član 127.

(1) Kad se u smislu člana 125. ovog zakona vodi jedan postupak ili kad je postupak pokrenut javnim priopćenjem u smislu člana 126. ovog zakona, svaka stranka istupa u postupku samostalno.

(2) U zaključcima kojima se u takvom postupku poduzimaju izvjesne mjere prema strankama, mora se odrediti koja se od tih mjera odnosi na koju od stranaka, osim ako je riječ o strankama koje u postupku zajednički učestvuju s istovjetnim zahtjevima, ili ako zakonom nije drukcije propisano.

3. Izmjena zahtjeva

Clan 128.

- (1) Posto je postupak pokrenut, stranka moze do donosenja rjesenja u prvom stupnju prosiriti stavljeni zahtjev, ili umjesto ranijeg zahtjeva staviti drugi, bez obzira na to da li se prosireni ili izmijenjeni zahtjev zasniva na istom pravnom osnovu, pod uvjetom da se takav zahtjev zasniva na bitno istom cinjenicnom stanju.
- (2) Ako organ koji vodi postupak ne dozvoli prosirenje ili izmjenu zahtjeva, donijet ce o tome zakljucak. Protiv takvog zakljucka dopustena je posebna zalba.

4. Odustanak od zahtjeva

Clan 129.

- (1) Stranka moze odustati od svog zahtjeva u toku cijelog postupka.
- (2) Kad je postupak pokrenut povodom zahtjeva stranke, a stranka odustane od svog zahtjeva, organ koji vodi postupak donijet ce zakljucak kojim se postupak obustavlja. O tome ce biti obavijestena protivna stranka, ako je ima.
- (3) Ako je dalje vodjenje postupka potrebno u javnom inter-esu, ili ako to zahtijeva protivna stranka, nadlezni organ ce produziti vodjenje postupka.
- (4) Kad je postupak pokrenut po sluzbenoj duznosti, organ moze obustaviti postupak. Ako je postupak u istoj stvari mogao biti pokrenut i po zahtjevu stranke, postupak ce se nastaviti, ako stranka to zahtijeva.
- (5) Protiv zakljucka kojim se obustavlja postupak dopustena je posebna zalba.

Clan 130.

- (1) Stranka odustaje od svog zahtjeva podnošenjem pismene izjave koju daje organu koji vodi postupak ili usmeno na zapis-nik. Dok organ koji vodi postupak ne donese zakljucak o obus-tavljanju postupka i ne dostavi ga stranci, stranka moze opozvati svoj odustanak od zahtjeva.
- (2) Pojedina radnja ili propustanje stranke moze se smatrati njenim odustankom od zahtjeva samo kad je to zakonom odredjeno.
- (3) Ako je stranka odustala od svog zahtjeva poslije donosenja prvostepenog rjesenja, a prije isteka roka za zalbu, zakljuckom o obustavi postupka ponistava se prvostepeno rjesenje, ako je njime zahtjev stranke bio pozitivno ili djelomicno pozitivno rijesen. Ako je stranka odustala od svog zahtjeva poslije izjavljene zalbe, a prije nego sto joj je dostavljano rjesenje doneseno povodom zalbe, zakljuckom o obustavi postupka ponistava se prvostepeno rjesenje kojim je zahtjev stranke bio usvojen, bilo u cijelosti bilo djelomicno, ako je stranka u cijelosti odustala od svog zahtjeva.

Clan 131.

Stranka koja je odustala od zahtjeva duzna je da snosi sve troskove koji su nastali do obustavljanja postupka, osim ako posebnim propisima nije drugacije propisano.

5. Poravnanje

Clan 132.

- (1) Ako u postupku ucestvuju dvije ili vise stranaka sa suprotnim zahtjevima, sluzbena osoba koja vodi postupak nastojat ce u toku cijelog postupka da se stranke poravnaju, potpuno ili bar u pojedinim spornim tackama.
- (2) Poravnanje mora biti uvijek jasno i odredjeno, i ne smije biti na stetu javnog interesa, javnog morala ili pravnog interesa trecih osoba. Sluzbena osoba koja vodi postupak mora na to paziti po sluzbenoj duznosti. Ako se utvrdi da bi poravnanje bilo na stetu javnog interesa, javnog morala ili pravnog interesa trecih osoba, organ koji vodi postupak nece prihvatiti da se zakljuci poravnanje, i o tome ce donijeti poseban zakljucak.
- (3) Poravnanje se upisuje u zapisnik. Poravnanje je zakljuceno kad stranke poslije procitanog zapisnika o poravnanju potpisu zapisnik. Ovjeren prepis zapisnika predat ce se strankama ako ga traže.
- (4) Poravnanje ima snagu izvrsnog rjesenja donesenog u upravnom postupku.
- (5) Organ pred kojim je zakljuceno poravnanje donijet ce zakljucak kojim ce prema potrebi postupak obustaviti u cijelosti ili djelomicno.
- (6) Ako zakljucak o obustavljanju, odnosno o nastavljanju postupka nije u skladu sa zaključenim poravnanjem, protiv zakljucaka je dopustena posebna zalba.

XI - POSTUPAK DO DONOSENJA RJESENJA

A. OPCA NACELA

1. Zajednicke odredbe

Clan 133.

- (1) Prije donosenja rjesenja imaju se utvrditi sve cinjenice i okolnosti koje su znacajne za rjesenje i strankama omoguciti da ostvare i zastite svoja prava i pravne interese, o cemu se stara sluzbena osoba koja vodi postupak.
- (2) Ovo se moze izvesti u skracenom postupku ili u posebnom ispitnom postupku.

Clan 134.

- (1) Sluzbena osoba koja vodi postupak moze u toku cijelog postupka upotpunjavati cinjenicno stanje i izvoditi dokaze i o onim cinjenicama koje ranije u postupku nisu bile iznesene ili jos nisu utvrdjene.
- (2) Sluzbena osoba koja vodi postupak naredit ce po sluzbenoj duznosti izvodjenje svakog dokaza ako utvrdi da je to potrebno radi razjasnjenja stvari. (3) Sluzbena osoba koja vodi postupak obavezna je pribaviti po sluzbenoj duznosti podatke o cinjenicama o kojima sluzbenu evidenciju vodi organ nadležan za rjesavanje. Na isti nacin postupit ce sluzbena osoba u pogledu cinjenica o kojima sluzbenu evidenciju vodi drugi organ, odnosno poduzeće (društvo), ustanova ili drugo pravno lice.

Clan 135.

(1) Cinjenicno stanje na kom zasniva svoj zahtjev stranka je duzna da iznese tacno, istinito i odredjeno.

(2) Ako nije rijec o cinjenicama koje su opecpoznate, stranka je duzna da za svoje navode ponudi dokaze i da ih po mogucnosti podnese. Ako sama stranka tako ne postupi, sluzbena osoba koja vodi postupak pozvat ce je da to ucini. Od stranke se nece traziti da pribavi i podnese dokaze koje brze i lakse moze pribaviti organ koji vodi postupak, niti da podnosi takva uvjerenja koja organi nisu duzni izdavati po clanu 170. ovog zakona.

(3) Ako stranka nije u naknadno odredjenom roku podnijela dokaze, organ ne moze zbog toga odbaciti zahtjev kao da nije podnesen (clan 65. stav 2.), nego je duzan da nastavi postupak i da, u skladu s pravilima postupka i prema materijalnom propisu, rijesi upravnu stvar.

Clan 136.

(1) Stranka u toku postupka daje svoju izjavu, po pravilu, usmeno, a moze je dati i pismeno.

(2) Kad je rijec o slozenoj stvari ili kad su potrebna opsirnija strucna objasnjenja, sluzbena osoba koja vodi postupak moze naloziti stranci da podnese pismenu izjavu, odredjujui joj do-voljan rok za to. U takvom slucaju i stranka ima pravo da trazi da joj se dopusti davanje pismene izjave.

(3) Ako je stranci nalozeno ili dopusteno da podnese pismenu izjavu, ne moze joj se usljed toga oduzeti pravo da svoju izjavu da usmeno.

Clan 137.

Ako se u toku postupka pojavi osoba koja do tada nije ucestvovala u postupku kao stranka, pa zahtijeva da ucestvuje u postupku kao stranka, sluzbena osoba koja vodi postupak ispitat ce njeno pravo da bude stranka i o tome ce donijeti zakljucak. Protiv zakljucka kojim se ne priznaje to svojstvo dopustena je posebna zalba.

Clan 138.

Sluzbena osoba koja vodi postupak duzna je da, po potrebi, upozori stranku na njena prava u postupku i da joj ukazuje na pravne posljedice njenih radnji ili propustanja u postupku.

2. Skraceni postupak

Clan 139.

(1) Organ moze po skracenom postupku rijesiti stvar nepos-redno:
1) ako je stranka u svom zahtjevu navela cinjenice ili podni-jela dokaze na osnovu kojih se moze utvrditi stanje stvari, ili ako se to stanje moze utvrditi na osnovu opecpoznatih cinjenica ili cinjenica koje su organu poznate;
2) ako se stanje stvari moze utvrditi na osnovu sluzbenih podataka kojima organ raspolaze a nije potrebno posebno saslusanje stranke radi zastite njenih prava, odnosno

pravnih interesa;

3) u slučaju kad je propisom predviđeno da se stvar može riješiti na osnovu činjenica ili okolnosti koje nisu potpuno dokazane ili se dokazima samo posredno utvrđuju, ali su činjenice ili okolnosti učinjene vjerovratnim, a iz svih okolnosti proizilazi da se zahtjevu stranke ima udovoljiti;

4) kad je riječ o poduzimanju u javnom interesu hitnih mjera koje se ne mogu odgoditi, a činjenice na kojima rješenje treba da bude zasnovano su utvrđene ili bar učinjene vjerovratnim.

(2) Rješenja iz tac. 1. i 2. stava 1. ovog člana, mogu se izradjivati elektronskim računarima.

3. Poseban ispitni postupak

Član 140.

(1) Poseban ispitni postupak se provodi kad je to potrebno radi utvrđivanja činjenica i okolnosti koje su značajne za razjasnjenje stvari ili radi davanja strankama mogućnosti da ostvare i zaštite svoja prava i pravne interese.

(2) Tok ispitnog postupka određuje, prema okolnostima po-jedinog slučaja, službena osoba koja vodi postupak, pridržavajući se odredaba ovog zakona i propisa koji se odnose na stvar o kojoj je riječ.

(3) U ovim granicama službena osoba koja vodi postupak naročito: određuje koje se radnje u postupku imaju izvršiti i izdaje naredjenja za njihovo izvršenje; određuje red kojim će se pojedine radnje vršiti i rokove u kojima će se izvršiti, ako oni nisu propisani zakonom; određuje usmene rasprave i saslušanja, kao i sve što je potrebno za njihovo održavanje; odlučuje koji se dokazi imaju izvesti i kojim dokaznim sredstvima i odlučuje o svim prijedlozima i izjavama.

(4) Službena osoba koja vodi postupak odlučuje da li će se raspravljanje i dokazivanje vršiti odvojeno o pojedinim spornim pitanjima ili zajedno za cio predmet.

Član 141.

(1) Stranka ima pravo da učestvuje u ispitnom postupku i, radi ostvarenja cilja postupka, da daje potrebne podatke i brani svoja prava i zakonom zaštićene interese, a službena osoba je obavezna to omogućiti.

(2) Stranka može iznositi činjenice koje mogu uticati na rješenje stvari i pobijati tačnost navoda koji se ne slažu s njenim navodima. Ona ima pravo da sve do donošenja rješenja dopunjuje i objašnjava svoja tvrdjenja, a ako to čini poslije održane usmene rasprave, dužna je da opravda zbog čega to nije učinila na raspravi.

(3) Službena osoba koja vodi postupak dužna je da pruži mogućnost stranci: da se izjasni o svim okolnostima i činjenicama koje su iznesene u ispitnom postupku, o prijedlozima i ponudjenim dokazima, da učestvuje u izvodjenju dokaza i da postavlja pitanja drugim strankama, svjedocima i vjestacima preko službene osobe koja vodi postupak, a s njenom dozvolom i neposredno, kao i da se upozna s rezultatom izvodjenja dokaza i da se o tome izjasni. Nadležni organ ne može donijeti rješenje prije nego što stranci pruži mogućnost da se izjasni o činjenicama i okolnostima na kojima treba da se zasniva rješenje a o kojima stranci nije bila data mogućnost da se izjasni.

4. Prethodno pitanje

Clan 142.

(1) Ako organ koji vodi postupak naidje na pitanje bez cijeg se rjesenja ne moze rijesiti sama stvar, a to pitanje cini samostalnu pravnu cjelinu za cije je rjesenje nadležan sud ili neki drugi organ (prethodno pitanje), on moze, pod uvjetima iz ovog zakona, sam raspraviti to pitanje, ili postupak prekinuti dok nadležni organ to pitanje ne rijesi. O prekidu postupka donosi se zaključak, protiv kog je dopustena posebna žalba, osim ako je zaključak donio drugostepeni organ.

(2) Ako je organ raspravio prethodno pitanje, rjesenje takvog pitanja ima pravno djelovanje samo u stvari u kojoj je to pitanje rijeseno.

(3) U pitanju postojanja krivicnog djela i krivicne odgovor-nosti ucinioca, organ koji vodi postupak vezan je pravomocnom presudom krivicnog suda kojom je optuzeni oglasen krivim.

Clan 143.

(1) Organ koji vodi postupak mora prekinuti postupak kad se prethodno pitanje odnosi na postojanje krivicnog djela, na pos-tojanje braka, utvrđivanje ocinstva, ili kad je to zakonom određeno.

(2) Kad se prethodno pitanje odnosi na krivicno djelo, a nema mogucnosti za krivicno gonjenje, organ koji vodi postupak raspraviti ce i to pitanje.

Clan 144.

U slucaju kad se zbog prethodnog pitanja ne mora prekinuti postupak po clanu 143. stav 2. ovog zakona, organ koji vodi postupak moze sam uzeti u pretres prethodno pitanje i raspraviti ga kao sastavni dio stvari i na toj osnovi rijesiti samu stvar.

Clan 145.

(1) Ako organ koji vodi upravni postupak ne uzme prethodno pitanje u pretres u smislu clana 144. ovog zakona, a postupak za rjesenje prethodnog pitanja koji se moze voditi samo po sluzbenoj duznosti jos nije pokrenut kod nadleznog organa, on ce traziti da nadležni organ pokrene postupak o tom pitanju.

(2) U stvari u kojoj se postupak za rjesenje prethodnog pitanja pokrece povodom zahtjeva stranke organ koji vodi upravni pos-tupak moze zaključkom naložiti jednoj od stranaka da radi rjesenja prethodnog pitanja trazi od nadleznog organa pokretanje postupka, određujući joj rok u kom je dužna da to ucini, i da mu o podnesenom trazenju podnese dokaz. Pritom ce organ koji vodi upravni postupak upozoriti stranku na posljedice propustanja. Rok za trazenje pokretanja postupka za rjesenje prethodnog pitanja pocinje teci od dana konacnosti zaključka.

(3) Ako stranka ne podnese u odredjenom roku dokaz da je od nadleznog organa trazila pokretanje postupka o prethodnom pitanju, smatrat ce se da je stranka koja je postavila zahtjev odustala od njega, a organ koji vodi upravni postupak obustavit ce postupak. Ako to nije ucinila protivna stranka, organ ce nastaviti postupak i sam ce raspraviti prethodno

pitanje.

(4) Protiv zaključka donesenog po stavu 2. ovog člana, dopustena je posebna žalba.

Član 146.

(1) Postupak prekinut zbog rješavanja prethodnog pitanja kod nadležnog organa nastaviti će se postojeće rješenje doneseno o tom pitanju postane konačno.

(2) Postupak se može nastaviti po službenoj dužnosti i u slučaju kad se ocijeni da više nema razloga da se čeka na konačno rješenje prethodnog pitanja kod nadležnog organa, osim u slučaju iz stava 1. člana 143. ovog zakona.

5. Usmena rasprava

Član 147.

Službena osoba koja vodi postupak određuje, na svoju inicijativu ili na prijedlog stranke, usmenu raspravu u svakom slučaju kad je to korisno za razjasnjenje stvari, a mora je odrediti:

- 1) u stvarima u kojima učestvuju dvije ili više stranaka s protivnim interesima, ili
- 2) kad se ima izvršiti uvidjaj ili saslušanje svjedoka ili vjestaka.

Članak 148.

(1) Usmena rasprava je javna.

(2) Službena osoba koja vodi postupak može isključiti javnost za cijelu usmenu raspravu ili samo za jedan njen dio:

- 1) ako to zahtijevaju razlozi morala ili javne sigurnosti,
- 2) ako postoji ozbiljna i neposredna opasnost ometanja usmene rasprave,
- 3) ako treba da se raspravlja o odnosima u nekoj obitelji,
- 4) ako treba da se raspravlja o okolnostima koje predstavljaju službenu, poslovnu, profesionalnu, naučnu ili umjetničku tajnu.

(3) Prijedlog za isključenje javnosti može staviti i zainteresirana osoba.

(4) O isključenju javnosti donosi se zaključak, koji mora biti obrazložen i javno objavljen.

(5) Pri priopćavanju rješenja javnost se ne može isključiti.

Član 149.

(1) Isključenje javnosti ne odnosi se na stranke, njihove punomoćnike i stručne pomagalice.

(2) Službena osoba koja vodi postupak može dopustiti da usmenoj raspravi s koje je javnost isključena prisustvuju pojedine službene osobe, naučni i javni radnici, ako je to od interesa za njihovu službu, odnosno naučni rad. Službena osoba koja vodi postupak upozorit će ove osobe da su dužne da čuvaju kao tajnu ono što budu na raspravi saznale.

Clan 150.

(1) Organ koji vodi postupak duzan je da poduzima sve sto je potrebno da se usmena rasprava obavi bez odugovlacenja i po mogucnosti bez prekidanja i odlaganja.
(2) Osobama koje se pozivaju na usmenu raspravu mora se ostaviti dovoljno vremena da se pripreme za raspravu i da na nju dodju na vrijeme i bez vanrednih troskova. Pozvanim osobama ostavit ce se, po pravilu, osam dana od dostavljanja poziva do dana rasprave.

Clan 151.

Kad je raspravljanje na usmenoj raspravi, potrebno je izvršiti uvid u određene planove, spise ili druge predmete, ove predmete treba staviti na uvid pozvanim osobama istovremeno s određivanjem rasprave, a u pozivu za raspravu naznaci vrijeme i mjesto, kad i gdje se oni mogu razgledati.

Clan 152.

(1) Organ koji vodi postupak duzan je da i javno objavi određivanje usmene rasprave: kad postoji opasnost da se pojed-inac ni pozivi neće moći na vrijeme dostaviti, kad postoji vjerovatnoća da ima zainteresiranih osoba koje se još nisu po-javile kao stranke, ili kad to nalazu drugi slicni razlozi.
(2) Javna objava usmene rasprave treba da sadrzi sve podatke koji moraju biti navedeni u pojedinacnom pozivu, kao i poziv da na raspravu dodje svako ko smatra da se stvar tice njegovih pravno zasticenih interesa. Ova se objava priopćava na način propisan u članu 92. ovog zakona.

Clan 153.

Usmena rasprava održat će se, po pravilu, u sjedistu organa koji vodi postupak. Ako je potreban uvidjaj u mjestu van sjedista tog organa, usmena rasprava se može održati na mjestu uvidjaja. Organ koji vodi postupak može odrediti za usmenu raspravu i drugo mjesto kad je to potrebno radi znatnog smanjenja troskova i radi temeljnijeg, brzog ili jednostavnijeg raspravljanja stvari.

Clan 154.

(1) Sluzbena osoba koja vodi postupak duzna je da na pocetku usmene rasprave utvrdi koje su od pozvanih osoba prisutne, a za odsutne da provjeri da li su im pozivi pravilno dostavljeni.
(2) Ako neka od stranaka koja još nije saslušana nije došla na raspravu, a nije utvrđeno da joj je poziv pravilno dostavljen, sluzbena osoba koja vodi postupak odgodit će raspravu, osim u slučaju kad je usmena rasprava na vrijeme objavljena javnom objavom.
(3) Ako na usmenu raspravu ne dodje stranka po cijem je zahtjevu postupak pokrenut, mada je uredno pozvana, a iz cjelokupnog stanja stvari se može pretpostaviti da je stranka zahtjev povukla, sluzbena osoba koja vodi postupak obustavit će postupak. Protiv zaključka o tome dopustena je posebna žalba. Ako se ne može pretpostaviti da je stranka sama povukla zahtjev, ili ako bi se postupak u javnom interesu morao nastaviti po sluzbenoj duznosti, sluzbena osoba će, prema okolnostima slucaja, provesti raspravu bez

te osobe ili ce je odgoditi.
(4) Ako stranka protiv koje je pokrenut postupak neo-pravdano izostane mada je uredno pozvana, sluzbena osoba koja vodi postupak moze provesti raspravu i bez nje, a moze na njen trosak i odgoditi usmenu raspravu, ako je to potrebno radi pravil-nog rjesenja stvari.

Clan 155.

(1) Ako prisutna stranka, i pored upozorenja na posljedice, ne stavi u toku same rasprave primjedbu na rad koji se na raspravi obavlja, smatrat ce se da nema primjedbi. Ako ta stranka kasnije stavi primjedbu na rad obavljen na raspravi, organ koji rjesava o stvari cijenit ce tu primjedbu, ako ona moze imati uticaj na rjesavanje stvari i ako nije data poslije rasprave da bi se odu-govlac io postupak.
(2) Ako stranka koja je pozvana javnim priopcenjem poziva nije dosla na raspravu, a primjedbe na rad obavljen na raspravi stavi poslije rasprave, ove ce se primjedbe uzeti u obzir pod uvjetom iz stava 1. ovog clana.

Clan 156.

(1) Na usmenoj raspravi treba da se pretrese i utvrdi ono sto je predmet ispitnog postupka.
(2) Ako se predmet ne moze pretresti na jednoj raspravi, sluzbena osoba koja vodi postupak prekinut ce raspravu i zakazati sto prije njen nastavak. Za ovaj nastavak sluzbena osoba ce poduzeti sve mjere koje su propisane za odredjivanje usmene rasprave, a prisutnim osobama moze usmeno priopciti te mjere, kao i vrijeme i mjesto nastavka rasprave. Pri nastavku usmene rasprave sluzbena osoba koja vodi postupak iznijet ce u glavnim crtama tok dotadasnje rasprave.
(3) Za izvodjenje pismenih dokaza koji se naknadno podnesu ne mora se ponovo odredjivati usmena rasprava, ali ce se stranci dati mogucnost da se o izvedenim dokazima izjasni.

B. DOKAZIVANJE

1. Opce odredbe

Clan 157.

(1) Cinjenice na osnovu kojih se donosi rjesenje utvrduju se dokazima.
(2) Kao dokazno sredstvo upotrijebit ce se sve sto je podesno za utvrđivanje stanja stvari i sto odgovara pojedinom slucaju, kao sto su: isprave, odnosno mikrofilmska kopija isprave ili repro-dukcija te kopije, svjedoci, izjava stranke, vjestaci, uvidjaj.

Clan 158.

(1) Da li neku cinjenicu treba dokazivati ili ne, odlucuje sluzbena osoba koja vodi postupak, ovisno od toga da li ta cinjenica moze imati uticaja na rjesavanje stvari. Dokazi se, po pravilu, izvode posto se utvrdi sta je u cinjenicnom pogledu sporno ili sta treba dokazivati.
(2) Ne treba dokazivati cinjenice koje su opce poznate.

(3) Isto tako, ne treba dokazivati cinjenice cije postojanje zakon pretpostavlja, ali je dopusteno dokazivati nepostojanje tih cinjenica, ako zakonom nije drukcije odredjeno.

Clan 159.

Ako je dokazivanje pred organom koji vodi postupak neizvodljivo ili skopcano s nesrazmjernim troskovima ili s velikim gubitkom vremena, dokazivanje ili pojedini dokazi mogu se izvoditi pred zamoljenim organom.

Clan 160.

Kad je propisom predvidjeno da se stvar moze rijesiti na osnovu cinjenica ili okolnosti koje nisu potpuno dokazane ili se dokazima samo posredno utvrduju (cinjenice i okolnosti koje su ucinjene vjerovatnim), ne moraju se izvoditi posebni dokazi radi utvrdivanja tih cinjenica predvidjeni odredbama ovog zakona o izvodjenju dokaza.

Clan 161.

(1) Ako organu koji rjesava o stvari nije poznato pravo koje vazi u stranoj drzavi, moze se obavijestiti o tome kod federalnog organa uprave nadleznog za poslove pravosudja i uprave.

(2) Organ koji rjesava o stvari moze od stranke zatraziti da podnese javnu ispravu koju je izdao nadlezni inozemni organ kojom se potvrduje koje pravo vazi u stranoj drzavi. Dopusteno je dokazivanje stranog prava protivno ovakvoj javnoj ispravi, ako medjunarodnim ugovorom nije drukcije predvidjeno.

2. Isprave

Clan 162.

(1) Isprava koju je u propisanom obliku izdao organ u grani-cama svoje nadleznosti, a koja moze biti prilagodjena elektron-skoj obradi podataka, kao i isprava koju je u takvom obliku izdala institucija koja ima javne ovlasti, odnosno drugo pravno lice (javna isprava), dokazuje ono sto se u njoj potvrduje ili odredjuje.

(2) U postupku dokazivanja, mikrofilmska kopija isprave, odnosno reprodukcija te kopije, izjednacava se s ispravom iz stava 1. ovog clana, ako je takvu mikrofilmsku kopiju, odnosno reprodukciju te kopije, izdao organ u granicama svoje nadleznosti, odnosno institucija koja ima javne ovlasti ili drugo pravno lice.

(3) Dopusteno je dokazivati da su u takvoj ispravi, odnosno mikrofilmskoj kopiji isprave ili reprodukciji te kopije, cinjenice neistinito potvrđene ili da je sama isprava, odnosno mikrofilmska kopija isprave ili reprodukcija te kopije, neispravno sastavljena.

(4) Dopusteno je dokazivati da mikrofilmska kopija, odnosno reprodukcija te kopije nije vjerna originalu.

Clan 163.

Ako je na ispravi nesto precrtano, ostrugano, ili inace izbri-sano, umetnuto, ili ako na ispravi postoje kakvi drugi vanjski nedostaci, sluzbena osoba koja vodi postupak ocijenit

ce prema svim okolnostima da li je time i u kojoj mjeri umanjena dokazna vrijednost isprave ili je isprava potpuno izgubila dokaznu vrijednost za rješavanje stvari o kojoj se vodi postupak.

Clan 164.

(1) Isprave koje sluze kao dokaz podnose stranke ili ih pribavlja sluzbena osoba koja vodi postupak. Stranka podnosi ispravu u originalu, mikrofilmskoj kopiji isprave ili reprodukciji te kopije, ili u ovjerenom prepisu ili ovjereoju fotokopiji, a moze je podnijeti i u prostom prepisu. Kad stranka podnese ispravu u ovjerenom prepisu, sluzbena osoba koja vodi postupak moze traziti da stranka pokaze originalnu ispravu, a kad podnese ispravu u prostom prepisu, sluzbena osoba ce utvrditi da li je prost prepis vjeran originalu. Mikrofilmska kopija isprave ili reprodukcija te kopije koju je na propisan nacin izdao organ u grani-cama svoje nadleznosti ili institucija koja ima javne ovlasti, odnosno drugo pravno lice, ima u upravnom postupku dokaznu vrijednost originalne isprave, u smislu clana 162. stav 1. ovog zakona, za rješavanje stvari o kojoj se vodi postupak.

(2) Ako je neke cinjenice ili okolnosti organ koji je za to bio nadlezan vec utvrdio ili su posvjedocene u javnoj ispravi (kao osobna karta, izvod iz maticne knjige i dr.), organ koji vodi postupak uzet ce ove cinjenice i okolnosti za dokazane. Kad je u pitanju sticanje ili gubljenje prava, a postoji vjerovatnoća da su se te cinjenice i okolnosti naknadno izmijenile, ili ih na osnovu posebnih propisa treba posebno dokazati, sluzbena osoba ce traziti da stranka podnese posebne dokaze o tim cinjenicama i okolnostima, ili ce ih organ sam pribaviti.

Clan 165.

(1) Sluzbena osoba koja vodi postupak moze pozvati stranku koja se poziva na neku ispravu da je podnese, ako njom raspolaze ili ako je moze pribaviti.

(2) Ako se isprava nalazi kod protivne stranke, a ta stranka nece dobrovoljno da je podnese ili pokaze, sluzbena osoba koja vodi postupak pozvat ce tu stranku da podnese ili pokaze ispravu na raspravi, da bi se druge stranke mogle o njoj izjasniti.

(3) Ako stranka koja je pozvana da podnese, odnosno pokaze ispravu ne postupi po pozivu, sluzbena osoba koja vodi postupak cijenit ce, s obzirom na sve okolnosti slucaja, od kakvog je to uticaja za rješavanje stvari.

Clan 166.

Ako se isprava koja se ima upotrijebiti kao dokaz u postupku nalazi kod organa ili institucije koja ima javne ovlasti, odnosno kod drugog pravnog lica, a stranka koja se pozvala na tu ispravu nije uspjela da je pribavi, organ koji vodi postupak pribavit ce ovu ispravu po sluzbenoj duznosti. Ti organi, institucije i pravna lica duzni su postupiti po traženju nadleznog organa.

Clan 167.

- (1) Ako se isprava nalazi kod trece osobe, a ta osoba nece dobrovoljno da je pokaze, organ koji vodi postupak pozvat ce zakljuckom tu osobu da pokaze ispravu na raspravi, da bi se stranke mogle o njoj izjasniti.
- (2) Trecia osoba moze uskratiti pokazivanje isprave iz istih razloga, kao i svjedok svjedocenje.
- (3) Protiv trece osobe koja bez opravdanog razloga odbije da pokaze ispravu postupit ce se kao protiv onoga koji odbije da svjedoci.
- (4) Protiv zakljucka kojim mu se naredjuje pokazivanje isprave, kao i protiv zakljucka o kazni zbog nepokazivanja isprave, trecia osoba ima pravo zalbe, koja odgadja izvršenje zakljucka.
- (5) Stranka koja se poziva na ispravu koja se nalazi kod trece osobe duzna je naknaditi troskove koje je ta osoba imala u vezi sa pokazivanjem isprave.

Clan 168.

- (1) Sukladno Ustavu Federacije, stranka ima pravo da pod-nosi isprave na jeziku iz clana 16. ovog zakona.
- (2) Isprave koje su izdate na stranom jeziku podnose se u ovjerenom prevodu, ako je to potrebno.
- (3) Isprave koje je izdao inozemni organ, koje u mjestu gdje su izdate vaze kao javne isprave, imaju, pod uvjetima recipro-citeta, istu dokaznu snagu kao i domace javne isprave, ako su propisno ovjerene.

3. Uvjerenja

Clan 169.

- (1) Organi su duzni izdavati uvjerenja, odnosno druge isprave (certifikate, potvrde i dr.) o cinjenicama o kojima vode sluzbenu evidenciju.
- (2) Pod uvjetima iz stava 1. ovog clana, institucije koje imaju javne ovlasti, kao i druga pravna lica i institucije, izdaju uvjerenja, odnosno druge isprave o cinjenicama u vezi sa poslovima koje sukladno zakonu obavljaju te institucije, odnosno pravna lica i institucije.
- (3) Uvjerenja i druge isprave o cinjenicama o kojima se vodi sluzbena evidencija moraju se izdavati sukladno podacima sluzbene evidencije. Takva uvjerenja, odnosno druge isprave imaju znacaj javne isprave.
- (4) Pod sluzbenom evidencijom podrazumijevaju se evidencije koje su ustanovljene zakonom ili drugim propisom, ili opcim aktom institucije koja ima javne ovlasti, odnosno drugog pravnog lica i institucije.
- (5) Uvjerenje i druge isprave o cinjenicama o kojima se vodi sluzbena evidencija izdaju se stranci na usmeni zahtjev, po pravilu, istog dana kada je stranka zatrazila izdavanje uvjerenja, odnosno druge isprave, a najkasnije u roku od pet dana, ako propisom iz stava 4. ovog clana, kojim je ustanovljena sluzbena evidencija, nije drukcije odredjeno.
- (6) Ako organi, pravna lica i institucije iz st. 1. i 2. ovog clana odbiju zahtjev za izdavanje uvjerenja, odnosno druge isprave, duzni su da o tome donesu posebno rjesenje. Ako u roku od pet dana od dana podnosenja zahtjeva ne izdaju uvjerenje, odnosno drugu

ispravu, niti donesu i dostave stranci rjesenje o odbijanju zahtjeva, smatra se da je zahtjev odbijen.

(7) Ako stranka, na osnovu dokaza kojima raspolaze, smatra da joj uvjerenje, odnosno druga isprava nije izdata u skladu s podacima iz sluzbene evidencije, moze zahtijevati izmjenu uvjer-enja, odnosno druge isprave. Organ, odnosno pravno lice i insti-tucija, duzan je da donese posebno rjesenje ako odbije zahtjev stranke da joj izmijeni, odnosno izda novo uvjerenje ili drugu ispravu. I u tom slucaju vazi rok od pet dana od dana podnosenja zahtjeva za izdavanje novog uvjerenja, odnosno druge isprave, a ako to ne bude ucinjeno u tom roku, smatra se da je zahtjev odbijen.

Clan 170.

(1) Organi, odnosno poduzeca (društva), ustanove i druga pravna lica duzni su izdavati uvjerenja, odnosno druge isprave i o cinjenicama o kojima ne vode sluzbenu evidenciju, ako je to zakonom odredjeno. U tom slucaju cinjenice se utvrđuju vodjen-jem postupka propisanog odredbama ove glave o dokazivanju.

(2) Uvjerenje, odnosno druga isprava izdata na nacin predvidjen u stavu 1. ovog clana, ne vezuje organ kome je pod-nesena kao dokaz i koji treba da rjesava o stvari. Ako organ ne prihvati to uvjerenje, odnosno drugu ispravu kao dokaz, u tom slucaju on ce sam pristupiti utvrđivanju cinjenica navedenih u uvjerenju.

(3) Uvjerenje, odnosno druga isprava stranci se izdaje, od-nosno rjesenje o odbijanju zahtjeva donosi i stranci dostavlja u roku od osam dana od dana podnosenja zahtjeva, a ako se tako ne postupi, smatra se da je zahtjev stranke odbijen.

4. Svjedoci

Clan 171.

(1) Svjedok moze biti svaka fizicka osoba koja je bila sposobna da opazi cinjenicu o kojoj ima da svjedoci i koja je u stanju da to svoje opazanje saopci.

(2) Osoba koja u postupku ucestvuje u svojstvu sluzbene osobe ne moze biti svjedok.

Clan 172.

Svaka osoba koja se kao svjedok poziva duzna je da se odazove pozivu, a i da svjedoci, ako ovim zakonom nije drukcije odredjeno.

Clan 173.

Ne moze se ispitati kao svjedok osoba koja bi svojim iskazom povrijedila duznost cuvanja sluzbene, drzavne ili vojne tajne, dok ga nadlezni organ ne oslobodi te duznosti.

Clan 174.

(1) Svjedok moze uskratiti svjedocenje:
1) na pojedina pitanja na koja bi odgovor izlozio teskoj sramoti, znatnoj imovinskoj steti ili krivicnom gonjenju njega, njegovog srodnika po krvi u pravoj liniji, a u pobocnoj liniji do treceg stupnja zakljucno, njegovog bracnog druga ili srodnika po tazbini, do drugog

stupnja zaključno i onda kad je brak prestao, kao i njegovog starooca ili starinika, usvojioca ili usvojenika;

2) na pojedina pitanja na koja ne bi mogao odgovoriti a da ne povrijedi obavezu da čuva poslovnu, profesionalnu, umjetnicku ili znanstvenu tajnu;

3) o onome što je stranka povjerila svjedoku kao svom punomoćniku;

4) o onome o čemu se stranka ili druga osoba ispovijedala svjedoku kao vjerskom ispovjedniku.

(2) Svjedok se može osloboditi dužnosti svjedocenja i o pojedinim drugim činjenicama kad iznese važne razloge za to. Ako je potrebno, on treba te razloge da učini vjerovanim.

(3) Svjedok ne može zbog opasnosti od kakve imovinske štete uskratiti svjedocenje o pravnim poslovima pri kojima je bio prisutan kao svjedok, pisar ili posrednik, o radnjama koje je u vezi sa spornim pitanjem poduzeo kao pravni prethodnik ili zastupnik jedne od stranaka, kao i o svakoj onoj radnji o kojoj je na osnovu posebnih propisa dužan podnijeti prijavu ili dati izjavu.

Član 175.

(1) Svjedoci se saslušavaju pojedinačno, bez prisustva onih svjedoka koji će se kasnije saslušati.

(2) Saslušani svjedok ne smije se udaljiti bez dozvole službene osobe koja vodi postupak.

(3) Službena osoba koja vodi postupak može već saslušanog svjedoka ponovo saslušati, a svjedoke čiji se iskazi ne slazu može suočiti.

(4) Osoba koja zbog bolesti ili tjelesne nesposobnosti ne može doći po pozivu ispitat će se u svom stanu.

Član 176.

(1) Svjedok će se prethodno upozoriti da je dužan da govori istinu, da ne smije ništa presutjeti i da može na svoj iskaz biti zaklet, pa će mu se predociti i posljedice davanja lažnog iskaza.

(2) Od svjedoka će se zatim uzeti opći osobni podaci ovim redom: ime i prezime, zanimanje, boraviste, mjesto rođenja, godine života i bračno stanje. Ako je potrebno, svjedok će biti ispitan i o okolnostima koje se tiču njegove vjerodostojnosti kao svjedoka u predmetu o kom je riječ, a osobito o njegovim srodničkim odnosima prema strankama.

(3) Službena osoba koja vodi postupak ukazat će svjedoku na koja pitanja može uskratiti svjedocenje.

(4) Nakon toga svjedoku će se postavljati pitanja o samom predmetu i pozivat će se da iznese šta mu je o tome poznato.

(5) Nije dopušteno postavljati takva pitanja koja ukazuju na to kako bi se imalo odgovoriti.

(6) Svjedok će se uvijek pitati otkuda mu je poznato ono što svjedoci.

Član 177.

(1) Ako svjedok ne zna jezik na kom se vodi postupak, ispitat će se preko tumača (prevoditelja).

(2) Ako je svjedok gluhi, pitanja će mu se postavljati pismeno, a ako je nijem, pozvat će

se da pismeno odgovora. Ako se ispitivanje ne može izvršiti na ovaj način, pozvat će se kao tumač osoba koja se sa svjedokom može sporazumjeti.

Član 178.

- (1) Posto saslusa svjedoka, službena osoba koja vodi postupak može odlučiti da svjedok položi zakletvu na svoj iskaz. Neće se zaklinjati svjedok koji je maloljetan ili koji ne može dovoljno da shvati značaj zakletve.
- (2) Zakletva se polaze usmeno izgovaranjem ovih riječi: "Zaklinjem se da sam o svemu o čemu sam ovdje pitan govorio istinu i da ništa što o ovoj stvari znam nisam prećutao".
- (3) Nijemi svjedoci koji znaju citati i pisati zaklinju se na taj način što potpisuju tekst zakletve, a gluhi svjedoci će pročitati tekst zakletve. Ako nijemi ili gluhi svjedoci ne znaju citati ni pisati, zaklet će se preko tumača.

Član 179.

- (1) Ako svjedok koji je uredno pozvan ne dodje, a izostanak ne opravda, ili se bez odobrenja ili opravdanog razloga udalji sa mjesta gdje treba da bude saslušan, organ koji vodi postupak može narediti da se prisilno dovede i da snosi troškove dovođenja, a može ga i kazniti novčano do 50 DM.
- (2) Ako svjedok dodje, pa bez opravdanog razloga odbije da svjedoci i ako je upozoren na posljedice odbijanja, može se kazniti novčano do 50 DM, a ako i poslije toga odbije da svjedoci, može se još jedanput kazniti do 50 DM. Zaključak o izricanju novčane kazne donosi službena osoba koja vodi postupak u suglasnosti sa službenom osobom ovlaštenom za rješavanje stvari, a kod zamoljenog organa - u suglasnosti s rukovodiocem tog organa, odnosno sa službenom osobom ovlaštenom za rješavanje u sličnim stvarima.
- (3) Ako svjedok naknadno opravda svoj izostanak, službena osoba koja vodi postupak ponistit će zaključak o kazni ili troškovima. Ako svjedok naknadno pristane da svjedoci, službena osoba može ponistiti zaključak o kazni.
- (4) Službena osoba koja vodi postupak može odlučiti da svjedok naknadi troškove koje je prouzročivao svojim izostankom ili odbijanjem da svjedoci.
- (5) Protiv zaključka o troškovima ili novčanoj kazni done-senog na osnovu ovog člana, dopustena je posebna žalba.

5. Izjava stranke

Član 180.

- (1) Ako za utvrđivanje određene činjenice ne postoji neposredan dokaz, ili se takva činjenica ne može utvrditi na osnovu drugih dokaznih sredstava, za utvrđivanje te činjenice može se kao dokazno sredstvo uzeti i usmeno data izjava stranke. Izjava stranke može se uzeti kao dokazno sredstvo i u stvarima malog značaja ako bi se određena činjenica imala utvrđivati saslušanjem svjedoka koji živi u mjestu udaljenom od sjedišta organa, ili bi inače, usljed pribavljanja drugih dokaza, bilo otežano ostvarivanje prava stranke. Izjava se unosi u zapisnik.
- (2) Zakonom se može propisati da se i u slučajevima osim onih iz stava 1. ovog člana određene činjenice mogu dokazivati izjavom stranke.
- (3) Vjerodostojnost izjave stranke cijeni se po načelu pro-pisanom u članu 8. ovog

zakona.

(4) Prije uzimanja izjave stranke sluzbena osoba koja vodi postupak duzna je upozoriti stranku na krivicnu i materijalnu odgovornost za davanje lazne izjave.

6. Vjestaci

Clan 181.

Kad je za utvrđivanje ili ocjenu neke cinjenice vazne za rjesavanje stvari potrebno strucno znanje kojim ne raspolaze sluzbena osoba koja vodi postupak, izvest ce se dokaz vjestacen-jem.

Clan 182.

(1) Ako bi dokazivanje vjestacenjem bilo nesrazmjerno skupo prema znacaju ili vrijednosti predmeta, stvar ce se rijesiti na osnovu drugih dokaznih sredstava.
(2) U slucaju iz stava 1. ovog clana vjestacenje ce se izvršiti ako stranka to zahtijeva i pristane da snosi troskove.

Clan 183.

(1) Radi izvodjenja dokaza vjestacenjem sluzbena osoba koja vodi postupak odredjuje, po sluzbenoj duznosti ili na prijedlog stranke, jednog vjestaka, a kad ocijeni da je vjestacenje slozeno, moze odrediti dva ili vise vjestaka.
(2) Za vjestake ce se odrediti osobe koje su strucne, i to prvenstveno one koje imaju posebno ovlastenje za davanje strucnog misljenja o pitanjima iz odgovorajuće struke, ako je takvo ovlastenje predvidjeno propisima.
(3) Stranka ce se, po pravilu, prethodno saslušati o licnosti vjestaka.
(4) Za vjestaka se ne moze odrediti osoba koja ne moze biti svjedok.

Clan 184.

(1) Svako ko ima potrebnu strucnu spremu mora se primiti duznosti vjestaka, osim ako ga sluzbena osoba koja vodi postu-pak od toga oslobodi iz opravdanih razloga, kao sto su: preop-terec enost vjestacenjima, drugim poslovima i slicno.
(2) Oslobadjanje od duznosti vjestacenja moze traziti i ruko-vodilac organa ili pravnog lica gdje je vjestak zaposlen, ako postoje opravdani razlozi.

Clan 185.

(1) Vjestak moze uskratiti vjestacenje iz istih razloga iz kojih svjedok svjedocenje.
(2) Osobe zaposlene u organu ce biti oslobodjene duznosti vjestacenja kad je posebnim propisom predvidjeno njihovo os-lobadj anje od te duznosti.

Clan 186.

(1) U pogledu izuzeca vjestaka na odgovarajuci nacin ce se primjenjivati odredbe ovog zakona o izuzecu sluzbenih osoba.

- (2) Stranka može tražiti izuzeće vjestaka i ako učini vjerovatnim okolnosti koje dovode u pitanje njegovo stručno znanje.
- (3) O izuzeću vjestaka odlučuje zaključkom službena osoba koja vodi postupak.

Član 187.

- (1) Prije početka vjestacenja vjestaka treba upozoriti da je dužan da predmet vjestacenja brizljivo razmotri i u svojem pis-menom nalazu tačno navede što zapazi i utvrdi, kao i da svoje obrazloženo stručno mišljenje iznese nepristrasno i sukladno pravilima znanosti i vjestine.
- (2) Službena osoba koja vodi postupak zatim pokazuje vjestaku predmet koji ovaj ima da razmotri.
- (3) Kad vjestak izloži svoj nalaz i mišljenje, službena osoba koja vodi postupak, kao i stranke mogu mu postavljati pitanja i tražiti objašnjenja u pogledu datog nalaza i mišljenja. Nalaz i mišljenje daje se pismeno.
- (4) U pogledu saslušavanja vjestaka na odgovarajući način će se primjenjivati odredbe člana 176. ovog zakona.
- (5) Vjestak ne polaze zakletvu.

Član 188.

- (1) Vjestaku se može naložiti da izvrši vjestacenje i izvan usmene rasprave. U tom slučaju može se tražiti da vjestak na usmenoj raspravi obrazloži svoj pismeni nalaz i mišljenje.
- (2) Ako je postavljeno više vjestaka, oni mogu svoj nalaz i mišljenje dati zajednički. Ako se ne slazu, svaki će od njih odvojeno izložiti svoj nalaz i mišljenje.

Član 189.

- (1) Ako nalaz i mišljenje vjestaka nisu jasni ili potpuni, ili ako se nalazi i mišljenje vjestaka bitno razlikuju, ili ako mišljenje nije dovoljno obrazloženo, ili se pojavi osnovana sumnja u tačnost datog mišljenja, a ti se nedostaci ne mogu otkloniti ni ponovnim saslušavanjem vjestaka, obnovit će se vjestacenje s istim ili drugim vjestacima, a može se zatražiti i mišljenje od neke znanstvene ili stručne ustanove.
- (2) Mišljenje od znanstvene ili stručne ustanove može se tražiti onda kad se zbog složenosti slučaja ili zbog potrebe vršenja analize može opravdano pretpostaviti da će se na taj način doći do tačnijeg mišljenja.

Član 190.

- (1) Ako vjestak koji je uredno pozvan ne dodje, a izostanak ne opravda, ili dodje ali odbije da vjestaci, ili kad u ostavljenom roku ne podnese svoj pismeni nalaz i mišljenje, može se kazniti novčano do 50 DM. Ako su usljed neopravdanog izostanka vjestaka, usljed njegovog odbijanja da vjestaci, ili usljed propustanja da podnose pismeni nalaz i mišljenje nastali troškovi u postupku, može se odrediti da te troškove snosi vjestak.
- (2) Zaključak o novčanoj kazni ili o plaćanju troškova donosi službena osoba koja vodi postupak u suglasnosti sa službenom osobom ovlaštenom za rješavanje stvari, a kod zamoljenog organa - u suglasnosti s rukovodiocem tog organa, odnosno sa službenom

osobom ovlastenom za rješavanje u sličnim stvarima.
(3) Ako vjestak naknadno opravda svoj izostanak, ili naknadno opravda sto svoj pismeni nalaz i misljenje nije podnio na vrijeme, sluzbena osoba koja vodi postupak ponistiti ce zakljucak o novcanoj kazni ili o troskovima, a ako vjestak naknadno pristane da vjestaci, sluzbena osoba moze ponistiti zakljucak o novcanoj kazni.
(4) Protiv zakljucka o troskovima ili o novcanoj kazni donosenog na osnovu st. 1. ili 2. ovog clana, dopustena je posebna zalba.

7. Tumaci (prevoditelji)

Clan 191.

(1) Tumac je osoba koja se odredjuje radi sporazumijevanja sa ucesnikom u postupku koji je gluh ili nijem, a cije se saslanje ne moze izvršiti pismenim putem.
(2) Ako u postupku ucestvuje osoba koja ne poznaje jezik na kojem se vodi postupak, toj osobi se odredjuje prevoditelj koji poznaje jezik te osobe.
(3) Glede obaveze odredjivanja tumaca, odnosno prevoditelja, oslobadjanja od te duznosti, prava uskracivanja tumacenja odnosno prevodjenja, izuzeca i drugih pitanja, na odgovarajuci nacin se primijenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na vjestaka. 8. Uvidjaj

Clan 192.

Uvidjaj se vrši kad je za utvrdjivanje neke cinjenice ili za razjasnjenje bitnih okolnosti potrebno neposredno opazanje sluzbene osobe koja vodi postupak.

Clan 193.

(1) Stranke imaju pravo da prisustvuju uvidjaju. Koje ce osobe osim stranaka prisustvovati uvidjaju, odredjuje sluzbena osoba koja vodi postupak.
(2) Uvidjaj se moze izvršiti i uz sudjelovanje vjestaka.

Clan 194.

Uvidjaj stvari koja se bez teskoce moze donijeti na mjesto gdje se postupak vodi izvršiti ce se na tom mjestu, a inace uvidjaj se vrši na mjestu gdje se stvar nalazi.

Clan 195.

(1) Vlasnik ili drzalc stvari, prostorija ili zemljista koja se imaju razgledati, ili u kojima, odnosno na kojima se nalaze stvari uvidjaja, ili preko kojih je potrebno preci, duzan je dopustiti da se uvidjaj izvrši.
(2) Ako vlasnik ili drzalc ne dopusti da se izvrši uvidjaj, na odgovarajuci nacin ce se primijeniti odredbe ovog zakona o uskracivanju svjedocenja.
(3) Prema vlasniku ili drzaocu koji bez opravdanog razloga ne dopusti da se uvidjaj izvrši mogu se primijeniti iste mjere koje se primjenjuju prema svjedoku koji odbije da svjedoci (clan 179. st. 2., 3. i 4.).
(4) Steta koja je nanesena prilikom obavljanja uvidjaja spada u troskove postupka (clan

111. stav 1.) i naknadit će se vlasniku ili držaocu. O tome donosi zaključak službena osoba koja vodi postupak. Protiv tog zaključka dopustena je posebna žalba.

Član 196.

Službena osoba koja rukovodi uvidjajem pazit će da uvidjaj ne bude zloupotrijebljen i da ne bude povrijeđena ničija poslovna, profesionalna, znanstvena ili umjetnička tajna.

9. Osiguranje dokaza

Član 197.

(1) Ako postoji opravdana bojazan da se neki dokaz neće moći kasnije izvesti ili da će njegovo izvodjenje biti otežano, može se, radi osiguranja dokaza u svakom stanju postupka, pa i prije nego što je postupak pokrenut, taj dokaz izvesti.
(2) Osiguranje dokaza vrši se po službenoj dužnosti ili po prijedlogu stranke, odnosno osobe koja ima pravni interes.

Član 198.

(1) Za osiguranje dokaza u toku postupka nadležan je organ koji vodi postupak.
(2) Za osiguranje dokaza prije pokretanja postupka nadležan je organ na čijem se području nalaze stvari koje treba razgledati, odnosno na čijem području borave osobe koje treba saslušati.

Član 199.

(1) O osiguranju dokaza donosi se poseban zaključak.
(2) Protiv zaključka kojim se odbija prijedlog za osiguranje dokaza dopustena je posebna žalba, koja ne prekida tok postupka.

XII - RJESENJE

1. Organ koji donosi rjesenje

Član 200.

(1) Na osnovu činjenica utvrđenih postupku organ nadležan za rješavanje donosi rjesenje o stvari koja je predmet postupka.
(2) Kad o stvari rješava kolegijalni organ, on može rješavati kad je prisutno više od polovine njegovih članova, a rjesenje donosi većinom glasova prisutnih članova, ako zakonom ili drugim propisima nije određena naročita većina.

(3) Glede rješavanja upravne stvari koje vrši organ izvršne vlasti, primjenjuju se odredbe ovog zakona, ako posebnim propisima koji uređuju ta pitanja o kojima rješenje donosi organ izvršne vlasti nije drukčije određeno.

Član 201.

Kad je zakonom ili drugim propisom utemeljenim na zakonu određeno da o jednoj stvari rješavaju dva ili više organa, svaki je od njih dužan da riješi o toj stvari. Ovi će se organi sporazumjeti koji će od njih izdati rješenje, i u tom rješenju mora biti naveden akt drugog organa.

Član 202.

(1) Kad je u zakonu ili na zakonu utemeljenom propisu određeno da rješenje donosi jedan organ u suglasnosti sa drugim organom, organ koji donosi rješenje sastavlja rješenje i šalje ga sa spisima predmeta na suglasnost drugom organu, koji može dati suglasnost potvrdom na samom rješenju ili posebnim aktom. U takvom slučaju rješenje je doneseno kad je drugi organ dao suglasnost, a smatra se aktom organa koji je donio rješenje.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, organ koji donosi rješenje sastavlja i šalje ga sa spisima predmeta na suglasnost drugom organu, koji može dati suglasnost potvrdom na samom rješenju ili posebnim aktom. U takvom slučaju rješenje je doneseno kad je drugi organ dao suglasnost, a smatra se aktom organa koji je donio rješenje.

(3) Odredba stava 2. ovog člana važi i za slučaj kad je u zakonu propisano da rješenje donosi jedan organ uz potvrdu ili odobrenje drugog organa.

(4) Kad je zakonom ili drugim propisom određeno da je nadležni organ dužan da prije donošenja rješenja pribavi mišljenje drugog organa, rješenje se može donijeti samo poslije pribavljenog mišljenja.

(5) Organ čija je suglasnost ili mišljenje, odnosno potvrda ili odobrenje potrebno za donošenje rješenja dužan je suglasnost ili mišljenje, odnosno potvrdu ili odobrenje dati u roku od 15 dana od dana kada mu je zatraženo, ako posebnim propisima nije određen drugi rok. Ako taj organ u tom roku ne izda svoj akt i ne dostavi ga organu koji donosi rješenje, kojim daje ili odbija suglasnost, potvrdu ili odobrenje, odnosno mišljenje, smatra se da je dao suglasnost, potvrdu ili odobrenje, odnosno mišljenje, a ako ne da nikakvo izjasnjenje, nadležni organ može donijeti rješenje i bez pribavljene suglasnosti ili mišljenja, odnosno potvrde ili odobrenja, ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

Član 203.

Ako službena osoba koja je vodila postupak nije ovlastena da donosi rješenje, dužna je da podnese nacrt rješenja organu koji donosi rješenje. Ova službena osoba potpisuje nacrt rješenja (član 36. st. 2. i 3).

2. Oblik i sastavni dijelovi rješenja

Član 204.

- (1) Svako rjesenje mora se kao takvo oznaciti. Iznimno, ako je to nuzno, posebnim propisima moze se predvidjeti da se rjesenju moze dati i drugi naziv.
- (2) Rjesenje se donosi pismeno. Iznimno, u slucajevima predvidjenim ovim zakonom, rjesenje se moze donijeti i usmeno.
- (3) Pismeno rjesenje sadrzi: naziv organa, broj i datum, uvod, dispozitiv (izreku), obrazlozenje, uputstvo o pravnom lijeku, potpis ovlastene sluzbene osobe i pecat organa. U slucajevima predvidjenim zakonom ili propisom donesenim na osnovu zakona rjesenje ne mora sadrzavati pojedine od ovih dijelova. Ako se rjesenje obradjuje mehanografski, umjesto potpisa moze da sadrzi faksimil ovlastene sluzbene osobe.
- (4) I kad se rjesenje objavi usmeno, mora se izdati napismeno, sukladno ovom zakonu.
- (5) Rjesenje se mora dostaviti stranci u originalu ili u ovjer-enom prepisu.

Clan 205.

- (1) Uvod rjesenja sadrzi: naziv organa koji donosi rjesenje, propis o nadleznosti tog organa, ime stranke i njenog zakonskog zastupnika ili punomocnika ako ga ima i kratko oznacenje pred-meta postupka.
- (2) Ako su rjesenje donijela dva ili vise organa, ili je doneseno uz suglasnost, potvrdu, odobrenje ili po pribavljenom misljenju drugog organa, to se ima navesti u uvodu, a ako je stvar rijesio kolegijalni organ, u uvodu se oznacava dan sjednice kolegijalnog organa na kojoj je stvar rijesena. Ako se rjesenje donosi po sluzbenoj duznosti, to se navodi u uvodu rjesenja.

Clan 206.

- (1) Dispozitivom se rjesava o predmetu postupka u cijelosti i o svim zahtjevima stranaka o kojima u toku postupka nije posebno rijeseno.
- (2) Dispozitiv mora biti kratak i odredjen, a, kad je potrebno, moze se podijeliti i na vise tacaka.
- (3) Dispozitivom se moze rijesiti i o troskovima postupka, ako ih je bilo, odredjujuci njihov iznos, ko ih je duzan platiti, kome i u kom roku. Ako se u dispozitivu ne rjesava o troskovima, navest ce se da ce se o njima donijeti poseban zakljucak.
- (4) Ako se rjesenjem nalaze izvršenje kakve radnje, u dispozitivu ce se odrediti i rok u kome se ta radnja ima izvršiti.
- (5) Kad je propisano da zalba ne odgadja izvršenje rjesenja, to mora biti navedeno u dispozitivu.

Clan 207.

- (1) U jednostavnim stvarima u kojima ucestvuje samo jedna stranka, kao i u jednostavnim stvarima u kojima u postupku sudjeluju dvije ili vise stranaka, ali ni jedna ne prigovara postavljenom zahtjevu, a zahtjev se uvazava, obrazlozenje rjesenja moze sadrzavati samo kratko izlaganje zahtjeva stranke i pozivanje na pravne propise na osnovu kojih je stvar rijesena. U ovakvim stvarima rjesenje se moze izdati i na propisanom obrascu.
- (2) U ostalim stvarima obrazlozenje rjesenja sadrzi: kratko izlaganje zahtjeva stranaka, izvedene dokaze i utvrđeno cin-jenic no stanje, razloge koji su bili odlucujuci pri ocjeni dokaza, razloge zbog kojih nije uvazen neki od zahtjeva stranaka, razloge koji s obzirom

na utvrđeno činjenično stanje upućuju na onakvo rješenje kako je dato u dispozitivu i pravne propise na osnovu kojih je riješena upravna stvar. Ako žalba ne odgadja izvršenje rješenja, obrazloženje sadrži i pozivanje na propis koji to predviđa. U obrazloženju rješenja moraju biti obrazloženi i oni zaključci protiv kojih nije dopustena posebna žalba.

(3) Kad je nadležni organ zakonom ili drugim propisom utemeljenim na zakonu ovlasten da riješi stvar po slobodnoj ocjeni, dužan je da u obrazloženju, pored podataka iz stava 2. ovog člana, navede propis u kojem je predviđeno rješavanje po slobodnoj ocjeni i da izloži razloge kojima se pri donošenju rješenja rukovodio. Ovi se razlozi ne moraju navesti kad je to u javnom interesu zakonom ili drugim propisom izricito predviđeno.

(4) Ako je zakonom ili drugim propisom posebno predviđeno da se u rješavanju donesenom po slobodnoj ocjeni ne moraju navesti razlozi kojima se organ pri donošenju rješenja rukovodio, u obrazloženju rješenja navode se podaci iz stava 2. ovog člana, propis kojim je organ ovlasten da riješi stvar po slobodnoj ocjeni i propis kojim je ovlasten da ne mora navesti razloge kojima se pri donošenju rješenja rukovodio.

Član 208.

(1) Uputstvom o pravnom lijeku stranka se obavještava da li protiv rješenja može izjaviti žalbu ili pokrenuti upravni spor ili drugi postupak pred sudom.

(2) Kad se protiv rješenja može izjaviti žalba, u uputstvu se navodi naziv organa kome se žalba izjavljuje, naziv organa kome se, u kom roku i s kolikom taksom žalba predaje, s tim da se navede i da se žalba može izjaviti i na zapisnik kod organa koji je donio rješenje.

(3) Kad se protiv rješenja može pokrenuti upravni spor, u uputstvu se navodi naziv i sjedište suda kom se tuzba podnosi, u kom roku i s kolikom taksom, a kad se može pokrenuti drugi postupak pred sudom, navodi se sud kome se može obratiti i u kom roku.

(4) Kad je u rješavanju dato pogresno uputstvo, stranka može postupiti po vazecim propisima ili po uputstvu. Stranka koja postupi po pogresnom uputstvu ne može zbog toga imati stetnih posljedica.

(5) Kad u rješavanju nije dato nikakvo uputstvo ili je uputstvo nepotpuno, stranka može postupiti po vazecim propisima, a može u roku od osam dana tražiti od organa koji je rješenje donio da dopuni rješenje. U takvom slučaju rok za žalbu, odnosno sudsku tuzbu teče od dana dostavljanja dopunjenog rješenja.

(6) Kad je protiv rješenja moguće izjaviti žalbu, a stranka je pogresno upućena da protiv toga rješenja nema mjesta žalbi ili da se protiv njega može pokrenuti upravni spor, rok za žalbu teče od dana dostavljanja rješenja suda kojim je tuzba odbačena kao nedopustena, ako stranka nije već prije toga podnijela žalbu nadležnom organu.

(7) Kad protiv rješenja nije moguće izjaviti žalbu, a stranka je pogresno upućena da se protiv tog rješenja može žaliti, pa je izjavila žalbu i zbog toga propustila rok za pokretanje upravnog spora, ovaj rok joj teče od dana dostavljanja rješenja kojim joj je žalba odbačena, ako stranka nije već prije toga pokrenula upravni spor.

(8) Uputstvo o pravnom lijeku, kao poseban sastavni dio rješenja, stavlja se poslije obrazloženja.

Član 209.

(1) Rješenje potpisuje službena osoba koja je ovlastena da donosi rješenje (član 36).

(2) Rješenje koje je donio kolegijalni organ potpisuje predsjedavajući, ako ovim zakonom

ili posebnim propisom nije drugacije određeno.
(3) Kad je kolegijalni organ donio potpuno rjesenje, strankama se izdaje ovjeren prepis rjesenja, a kad je stvar riješio zaključkom, rjesenje se izrađuje u skladu sa tim zaključkom, i ovjeren prepis takvog rjesenja izdaje se strankama.

Clan 210.

(1) Kad je riječ o stvari koja se tiče većeg broja određenih osoba, može se za sve te osobe donijeti jedno rjesenje, ali one moraju biti imenovane u dispozitivu, a u obrazloženju rjesenja moraju biti izloženi razlozi koji se na svaku od njih odnose. Ovakvo rjesenje mora se dostaviti svakoj od tih osoba, osim u slučaju predviđenom u članu 87. ovog zakona.

(2) Ako je riječ o stvari koja se tiče većeg broja osoba koje organu nisu poznate, može se za sve njih donijeti jedno rjesenje, ali ono mora sadržavati takve podatke da se iz njih može lahko utvrditi na koje se osobe rjesenje odnosi (npr. stanovnici ili vlasnici imanja u određenoj ulici ili stanari iz jedne zgrade i sl.).

Clan 211.

(1) U stvarima manjeg značaja u kojima se udovoljava zahtjevu stranke, a ne dira se u javni interes niti interes druge osobe, rjesenje se može sastojati samo od dispozitiva u obliku službene zabiljeske u spisu, ako su razlozi za takvo rjesenje očigledni i ako nije drugacije propisano.

(2) Takvo se rjesenje, po pravilu, priopćava stranci usmeno, a napismeno joj se mora izdati ako ona to traži.

(3) Takvo rjesenje, po pravilu, ne sadrži obrazloženje, osim ako je ono po prirodi stvari potrebno. Ovakvo rjesenje može se izdati na propisanom obrascu.

Clan 212.

Kad je riječ o poduzimanju iznimno hitnih mjera u cilju osiguranja javnog mira i sigurnosti ili radi otklanjanja neposredne opasnosti po život i zdravlje ljudi ili imovine, nadležni organ, odnosno ovlastena službena osoba nadležnog organa (član 36.), može donijeti rjesenje i usmeno i narediti njegovo izvršenje bez odgadjanja, s tim što je dužan donijeti pismeno rjesenje najkasnije u roku od osam dana od dana donosenja usmenog rjesenja. Sadržaj pismenog rjesenja mora odgovarati sadržaju usmenog rjesenja.

3. Djelimično, dopunsko i privremeno rjesenje

Clan 213.

(1) Kad se o jednoj stvari rješava u više tačaka, a samo su neke od njih dozrele za rješavanje, i kad se pokazuje svrsishodnim da se o tim tačkama riješi posebnim rjesenjem, nadležni organ može donijeti rjesenje samo o tim tačkama (djelimično rjesenje).

(2) Djelimično rjesenje smatra se u pogledu pravnih lijekova i izvršenja kao samostalno rjesenje.

Clan 214.

- (1) Ako nadležni organ nije rjesenjem odlucio o svim pitanjima koja su bila predmet postupka, on moze, po prijedlogu stranke ili po sluzbenoj duznosti, donijeti posebno rjesenje o pitanjima koja vec donesenim rjesenjem nisu obuhvacena (dopunsko rjesenje). Ako prijedlog stranke za donosenje dopunskog rjesenja bude odbijen, protiv zakljucka o tome dopustena je posebna zalba.
- (2) Ako je predmet vec dovoljno raspravljen, dopunsko rjesenje moze se donijeti bez ponovnog provodjenja ispitnog postupka.
- (3) Dopunsko rjesenje smatra se u pogledu pravnih lijekova i izvršenja samostalnim rjesenjem.

Clan 215.

- (1) Ako je prema okolnostima slucaja neophodno prije okoncanja postupka donijeti rjesenje kojim se privremeno uredjuju sporna pitanja ili odnosi, takvo se rjesenje donosi na osnovi podataka koji postoje u casu njegovog donosenja. U takvom rjesenju mora biti izricno naznaceno da je privremeno.
- (2) Donosenje privremenog rjesenja po prijedlogu stranke nadležni organ moze uvjetovati davanjem osiguranja za stetu koja bi mogla usljed izvršenja tog rjesenja nastati za protivnu stranku u slucaju da osnovni zahtjev predlagaca ne bude uvažen.
- (3) Rjesenjem o glavnoj stvari koje se donosi nakon okoncanja postupka ukida se privremeno rjesenje donijeto u toku postupka.
- (4) Privremeno rjesenje smatra se u pogledu pravnih lijekova i izvršenja kao samostalno rjesenje.

4. Rok za izdavanje rjesenja

Clan 216.

- (1) Kad se postupak pokrece povodom zahtjeva stranke, odnosno po sluzbenoj duznosti ako je to u interesu stranke, a prije donosenja rjesenja nije potrebno provoditi poseban ispitni postupak, niti postoje drugi razlozi zbog kojih se ne moze donijeti rjesenje bez odgode (rjesavanje prethodnog pitanja i dr.), nadležni organ je duzan donijeti rjesenje i dostaviti ga stranci sto prije, a najkasnije u roku od 30 dana racunajuci od dana predaje urednog zahtjeva, odnosno od dana pokretanja postupka po sluzbenoj duznosti, ako posebnim propisom nije odredjen kraci rok.
- (2) U ostalim slucajevima kad se postupak pokrece povodom zahtjeva stranke, odnosno po sluzbenoj duznosti, ako je to u interesu stranke, nadležni organ je duzan donijeti rjesenje i dostaviti ga stranci najkasnije u roku od 60 dana, ako posebnim propisom nije odredjen kraci rok.
- (3) Ako nadležni organ protiv cijeg je rjesenja dopustena zalba ne donese rjesenje i ne dostavi ga stranci u roku iz st. 1. i 2. ovog clana, stranka ima pravo izjaviti zalbu nadležnom organu, kao da je njen zahtjev odbijen.
- (4) Kad se u postupku radi o slucajevima iz clana 139. ovog zakona, nadležni organ je

duzan rjesenje po zahtjevu stranke donijeti najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.

5. Ispravljanje gresaka u rjesenju

Clan 217.

- (1) Organ koji je donio rjesenje, odnosno sluzbena osoba koja je potpisala ili izdala rjesenje, moze u svako vrijeme da ispravi greske u imenima ili brojevima, pisanju ili racunanju, kao i druge ocigledne netacnosti u rjesenju ili njegovim ovjerenim prepisima. Ispravka greske proizvodi pravni ucinak od dana od koga proizvodi pravni ucinak rjesenje koje rjesenje se ispravlja.
- (2) O ispravci se donosi poseban zakljucak, koji se prilaze izvorniku rjesenja i cini njegov sastavi dio. Ovjeren prepis zakljucka dostavlja se i strankama kojima je dostavljeno rjesenje. Zakljucak potpisuje sluzbena osoba koja je potpisala rjesenje. Zakljucak obavezno sadrzi broj i datum rjesenja koje se ispravlja.
- (3) Protiv zakljucka kojim se vec doneseno rjesenje ispravlja ili kojim se odbija prijedlog za ispravljanje dopustena je posebna zalba.

XIII - Z A K L J U C A K

Clan 218.

- (1) Zakljuckom se odlucuje o pitanjima koja se ticu postupka.
- (2) Zakljuckom se odlucuje o onim pitanjima u kojima je ovim zakonom predvidjeno da se donosi zakljucak, kao i o drugim pitanjima u vezi s provodjenjem postupka a koja se ne rjesavaju rjesenjem.

Clan 219.

- (1) Zakljucak donosi sluzbena osoba koja obavlja onu radnju postupka pri kojoj se pojavilo pitanje koje je predmet zakljucka, ako ovim zakonom ili drugim propisima nije drugacije odredjeno.
- (2) Ako se zakljuckom nalaze izvršenje neke radnje, odredit ce se i rok u kome se ta radnja ima izvršiti.
- (3) Zakljucak se sacinja u vidu sluzbene zabiljeske u spisu i priopcava zainteresiranim osobama usmeno, a napisмено se izdaje kada se protiv zakljucka moze izjaviti posebna zalba, ili kad se moze odmah traziti izvršenje zakljucka.
- (4) Zakljucak koji se izdaje pismeno sadrzi: uvod, dispozitiv, obrazloženje i pouku o pravnom lijeku.

Clan 220.

- (1) Protiv zakljucka moze se izjaviti posebna zalba samo kad je to ovim ili drugim zakonom izricito predvidjeno.
- (2) Zalba se izjavljuje u istom roku, na isti nacin i istom organu kao i zalba protiv rjesenja.
- (3) Zakljucke protiv kojih nije dopustena posebna zalba mogu zainteresirane osobe

pobijati žalbom protiv rješenja, osim ako je žalba protiv zaključka ovim zakonom isključena.

(4) Žalba ne odgadja izvršenje zaključka, osim ako je ovim ili drugim zakonom ili samim zaključkom drugačije određeno.

T R E C I D I O

PRAVNI LIJEKOVI

A) REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI

XIV - Ž A L B A

1. Pravo žalbe

Član 221.

(1) Protiv rješenja donesenog u prvom stupnju stranka ima pravo žalbe.

(2) Tuzitelj, pravobranitelj i drugi organi, kad su zakonom ovlasteni, mogu izjaviti žalbu protiv rješenja kojim je povrijeđen zakon u korist pojedinaca ili pravnog lica a na štetu javnog interesa.

Član 222.

(1) Pravo žalbe protiv prvostepenih rješenja federalnih organa uprave i federalnih ustanova uređuje se federalnim zakonom iz odgovarajuće upravne oblasti.

(2) Pravo žalbe protiv prvostepenog rješenja kantonalnih organa uprave i ustanova koja se donose na osnovu zakona kantona uređuje se zakonom kantona iz odgovarajuće upravne oblasti.

(3) Pri odlučivanju o pravu na žalbu protiv rješenja iz st. 1. i 2. ovog člana, treba voditi računa da se, po pravilu, protiv svih prvostepenih rješenja predvidi žalba i da se time osigura princip dvostepenog rješavanja u upravnom postupku, a da se žalba može isključiti samo iz naročito opravdanih razloga.

(4) Zakonima iz st. 1. i 2. ovog člana određuje se i organ koji će rješavati o žalbi.

(5) Protiv rješenja domova Parlamenta Federacije i zakono-davnog tijela kantona odnosno gradskog i općinskog vijeća, kao i rješenja Vlade Federacije i vlade kantona donesenog u prvom stupnju ne može se izjaviti žalba.

(6) Ako protiv prvostepenih rješenja iz ovog člana žalba nije dopuštena, neposredno se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

(7) Žalba mora biti dozvoljena protiv svih prvostepenih rješenja u kojima je zakonom isključen upravni spor.

2. Nadležnost organa za rješavanje o žalbi

Član 223.

(1) Ako je u prvostepenom upravnom postupku rješavano na osnovu statuta ili propisa općinskog vijeća, u okviru isključivih prava i dužnosti općine, o žalbi protiv tih rješenja u

drugom stupnju rješava općinski organ određen statutom općine, odnosno organ određen propisom općinskog vijeća.

(2) Ako je u prvostepenom upravnom postupku rješavano na osnovu statuta ili propisa gradskog vijeća, u okviru isključivih prava i obaveza grada, u drugom stupnju protiv tih rješavanja rješava gradski organ iz odgovarajuće upravne oblasti određen statutom grada, odnosno organ određen propisom gradskog vijeća.

(3) Protiv prvostepenih rješavanja općinskog načelnika i gradonačelnika, odnosno općinskih i gradskih službi za upravu koja su u upravnom postupku donesena na osnovu kantonalnog zakona ili drugog kantonalnog propisa, u drugom stupnju rješava nadležni kantonalni organ iz odgovarajuće upravne oblasti, ako kantonalnim zakonom nije utvrđena nadležnost drugog organa.

(4) Protiv prvostepenih rješavanja općinskog načelnika i gradonačelnika, odnosno općinskih i gradskih službi za upravu koja su u upravnom postupku donesena na osnovu federalnog zakona ili drugog federalnog propisa, u drugom stupnju rješava nadležni federalni organ uprave iz odgovarajuće upravne oblasti, ako federalnim zakonom nije utvrđena nadležnost drugog organa.

Član 224.

(1) O žalbi protiv prvostepenih rješavanja kantonalnih organa uprave i ustanova donesenih na osnovu zakona i drugih propisa kantona rješava nadležni organ kantona određen zakonom kantona.

(2) O žalbi protiv prvostepenih rješavanja kantonalne uprave, odnosno kantonalne ustanove koje se nalaze u sustavu kantonalnih organa uprave rješava kantonalni organ uprave u cijem se sustavu nalazi ta uprava, odnosno ustanova.

(3) O žalbi protiv prvostepenih rješavanja organizacionih jedinica kantonalnih organa uprave i kantonalnih ustanova, koje su osnovane van sjedišta kantonalnog organa uprave i kantonalne ustanove sa zadatkom da obavljaju određene upravne poslove iz nadležnosti kantonalnog organa uprave i kantonalne ustanove, rješavaju kantonalni organ uprave i kantonalna ustanova kojoj pripada ta organizaciona jedinica.

(4) O žalbi protiv prvostepenih rješavanja kantonalnih organa uprave i kantonalnih ustanova donesenih na osnovu federalnih zakona i drugih federalnih propisa rješavaju nadležni federalni organ uprave odnosno federalna ustanova iz odgovarajuće upravne oblasti.

(5) O žalbi protiv prvostepenih rješavanja federalne uprave, odnosno federalne ustanove koje se nalaze u sastavu federalnog organa uprave rješava federalni organ uprave u cijem se sastavu nalazi ta uprava odnosno ustanova.

(6) O žalbi protiv prvostepenih rješavanja organizacionih jedinica federalnih organa uprave i federalnih ustanova koje su osnovane van sjedišta federalnog organa uprave i federalne ustanove sa zadatkom da obavljaju određene upravne poslove iz nadležnosti federalnog organa uprave i federalne ustanove rješava federalni organ uprave, odnosno federalna ustanova, kojoj pripada ta organizaciona jedinica.

(7) O žalbi protiv prvostepenih rješavanja federalnih organa uprave i federalne ustanove rješava federalni organ određen federalnim zakonom.

Član 225.

(1) O žalbi protiv rješavanja donesenog na osnovu člana 201. ili 202. ovog zakona rješava organ koji je nadležan za rješavanje o žalbi protiv rješavanja organa koji je izdao (član 201),

odnosno donio (clan 202.) pobijano rjesenje, ako posebnim propisom nije odredjeno da o zalbi rjesava drugi organ. U ovim slucajevima drugostepeni organ moze samo ponistiti pobijano rjesenje, a ne moze ga izmijeniti.

(2) Ako je organ koji je prema stavu 1. ovog clana imao da rjesava o zalbi dao suglasnost, odobrenje ili potvrdu na prvostepeno rjesenje, o zalbi rjesava organ odredjen zakonom, a ako takav organ nije odredjen, protiv ovakvog rjesenja moze se neposredno pokrenuti upravni spor kod nadleznog suda.

Clan 226.

(1) O zalbi protiv prvostepenog rjesenja koje donosi poduzece (društvo), ustanova ili drugo pravno lice rjesava organ odredjen statutom odnosno drugim opcim aktom tih pravnih lica, ako zakonom nije propisano da o zalbi rjesava drugi organ.

(2) O zalbi protiv prvostenog rjesenja institucije koja ima javne ovlasti rjesava organ odredjen statutom te institucije, ako zakonom kojim je data javna ovlast nije propisano da o zalbi rjesava organ uprave odnosno drugi organ.

(3) Ako za rjesavanje o zalbi nije odredjen organ u smislu odredaba st. 1. i 2. ovog clana, o zalbi rjesava organ uprave nadlezan za odgovarajucu upravnu oblast.

3. Rok za zalbu

Clan 227.

(1) Zalba protiv rjesenja se podnosi u roku od 15 dana, ako zakonom nije drugacije odredjeno.

(2) Rok za zalbu za svaku osobu i za svaki organ kojima se rjesenje dostavlja racuna se od dana dostavljanja rjesenja.

Clan 228.

(1) U toku roka za zalbu rjesenje se ne moze izvršiti. Kad je zalba propisno izjavljena, rjesenje se ne moze izvršiti sve dok se rjesenje koje je doneseno o zalbi ne dostavi stranci.

(2) Iznimno, rjesenje se moze izvršiti u zalbenom roku, kao i posto je zalba izjavljena, ako je to zakonom predvidjeno ili ako je rijec o poduzimanju hitnih mjera (clan 139. stav 1. tacka 4), ili ako bi usljed odgadjanja izvršenja bila nanesena nekoj stranci steta koja se ne bi mogla popraviti. U posljednjem slucaju moze se traziti odgovarajuće osiguranje od stranke u cijem se interesu provodi izvršenje i ovim osiguranjem uvjetovati izvršenje.

4. Sadržaj žalbe

Clan 229.

- (1) U žalbi se mora navesti rješenje koje se pobija, označujući naziv organa koji ga je donio, i broj i datum rješenja. Dovoljno je da žalilac izloži u žalbi u kom je pogledu nezadovoljan rješenjem, ali žalbu ne mora posebno obrazložiti.
- (2) U žalbi se mogu iznositi nove činjenice i novi dokazi, ali je žalilac dužan da obrazloži zbog čega ih nije iznio u prvostepenom postupku.
- (3) Ako su u žalbi iznesene nove činjenice i novi dokazi, a u postupku sudjeluju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, žalbi se prilaze još i onoliko prepisa žalbi koliko ima takvih stranaka. U takvom slučaju organ dostavlja svakoj takvoj stranci prepis žalbe i ostavlja joj rok da se o novim činjenicama i dokazima izjasni. Ovaj rok ne može biti kraći od osam, ni duži od 15 dana.

5. Predavanje žalbe

Član 230.

- (1) Žalba se neposredno predaje ili šalje postom organu koji je donio prvostepeno rješenje.
- (2) Ako je žalba predata ili poslata neposredno drugostepenom organu, on je odmah šalje organu prvog stupnja.
- (3) Žalba predata ili poslata neposredno drugostepenom organu u pogledu roka, smatra se kao da je predata prvostepenom organu.

6. Rad prvostepenog organa po žalbi

Član 231.

- (1) Organ prvog stupnja ispituje da li je žalba dopustena, pravovremena i izjavljena od ovlastene osobe.
- (2) Nedopustenu, nepravovremenu ili od neovlastene osobe izjavljenu žalbu organ prvog stupnja odbacit će svojim rješenjem.
- (3) Pravovremenost žalbe koja je predata ili poslata neposredno drugostepenom organu, organ prvog stupnja cijeni prema danu kad je predata, odnosno poslata drugostepenom organu.
- (4) Protiv rješenja kojim je žalba odbacena na osnovu stava 2. ovog člana, stranka ima pravo žalbe. Ako organ koji rješava o žalbi utvrdi da je žalba opravdana riješit će ujedno i o žalbi koja je bila odbacena.

Član 232.

- (1) Ako organ prvog stupnja koji je donio rješenje utvrdi da je žalba opravdana, a nije potrebno provoditi novi ispitni postupak, može stvar riješiti drugacije i novim rješenjem zamijeniti rješenje koje se žalbom pobija.
- (2) Protiv novog rješenja stranka ima pravo žalbe.

Član 233.

- (1) Ako organ koji je donio rješenje utvrdi povodom žalbe da je provedeni postupak bio nepotpun, a da je to moglo uticati na rješavanje stvari, on je dužan postupak upotpuniti u

- skladu s odredbama ovog zakona.
- (2) Organ koji je donio rjesenje upotpunit ce postupak i onda kad zalilac iznese u zalbi takve cinjenice i dokaze koji bi mogli uticati na drugacije rjesenje stvari, ako je zalioocu morala biti data mogucnost da sudjeluje u postupku koji je prethodio donosenju rjesenja a ta mu mogucnost nije bila data, ili mu je bila data a on je propustio da je koristi, ali je u zalbi opravdao to propustanje.
- (3) Prema rezultatu dopunjenog postupka, organ koji je donio rjesenje moze, u granicama zahtjeva stranke, stvar rijesiti drugacije i novim rjesenjem zamijeniti rjesenje koje se zalbom pobija.
- (4) Protiv novog rjesenja stranka ima pravo zalbe.

Clan 234.

Kad je rjesenje doneseno bez prethodno provedenog posebnog ispitnog postupka koji je bio obavezan, ili kad je doneseno po clanu 139. stav 1. tac. 1., 2. i 3. ovog zakona, ali stranci nije bila data mogucnost da se izjasni o cinjenicama i okolnostima koje su od vaznosti za donosenje rjesenja, a stranka u zalbi trazi da se ispitni postupak provede, odnosno da joj se pruzi mogucnost da se izjasni o takvim cinjenicama i okolnostima, prvostepeni organ je duzan da provede taj postupak. Nakon provodjenja postupka prvostepeni organ moze uvaziti zahtjev iz zalbe i donijeti novo rjesenje.

Clan 235.

- (1) Kad organ koji je donio rjesenje utvrdi da je podnesena zalba dopustena, pravovremena i izjavljena od ovlastene osobe, a nije sukladno odredbama cl. 232. do 234. ovog zakona novim rjesenjem zamijenio rjesenje koje se zalbom pobija, duzan je, bez odgadjanja, a najkasnije u roku od osam dana od dana prijema zalbe, poslati zalbu organu nadležnom za rjesavanje o zalbi.
- (2) Uz zalbu je duzan priložiti sve spise koji se odnose na predmet.

7. Rjesavanje drugostepenog organa o zalbi

Clan 236.

- (1) Ako je zalba nedopustena, nepravovremena ili izjavljena od neovlastene osobe, a prvostepeni organ je propustio da je zbog toga odbaci, odbacit ce je rjesenjem organ koji je nadležan za rjesavanje o zalbi.
- (2) Ako zalbu ne odbaci, drugostepeni organ uzima predmet u rjesavanje.
- (3) Drugostepeni organ moze odbiti zalbu, ponistiti rjesenje u cijelosti ili djelimicno, ili ga izmijeniti.

Clan 237.

- (1) Drugostepeni organ ce odbiti zalbu kad utvrdi da je postupak koji je rjesenju prethodio pravilno proveden i da je rjesenje pravilno i na zakonu zasnovano, a zalba neosnovana.
- (2) Drugostepeni organ ce odbiti zalbu i kad utvrdi da je u prvostepenom postupku bilo nedostataka, ali da su oni takvi da nisu mogli uticati na rjesenje stvari.

(3) Kad drugostepeni organ utvrdi da je prvostepeno rjesenje na zakonu zasnovano, ali zbog drugih razloga, a ne zbog onih koji su u rjesenju navedeni, on ce u svom rjesenju izloziti te razloge, a zalbu odbiti.

Clan 238.

(1) Ako drugostepeni organ utvrdi da je u prvostepenom postupku ucinjena nepravilnost koja cini rjesenje nistavim (clan 264.), proglasit ce takvo rjesenje nistavim, kao i onaj dio postupka koji je obavljen poslije te nepravilnosti.

(2) Ako drugostepeni organ utvrdi da je prvostepeno rjesenje donio nenadlezan organ, ponistit ce to rjesenje po sluzbenoj duznosti i dostaviti predmet nadležnom organu na rjesavanje.

Clan 239.

(1) Ako drugostepeni organ utvrdi da su u prvostepenom postupku cinjenice nepotpuno ili pogresno utvrdjene, da se u postupku nije vodilo racuna o pravilima postupka koja bi bila od uticaja na rjesenje stvari, ili da je dispozitiv pobijanog rjesenja nejasan ili je u protivrjecnosti s obrazlozenjem, on ce upotpuniti postupak i otkloniti izlozene nedostatke, bilo sam bilo preko prvostepenog organa ili kog drugog zamoljenog organa, a ti organi su duzni postupiti po trazanju drugostepenog organa. Ako drugostepeni organ utvrdi da se na osnovu cinjenica utvrdjenih u upotpunjenom postupku stvar mora rijesiti drugacije nego sto je rijesena prvostepenim rjesenjem, on ce svojim rjesenjem ponistiti prvostepeno rjesenje i sam rijesiti stvar.

(2) Ako drugostepeni organ utvrdi da ce nedostatke prvostepenog postupka brze i ekonomnije otkloniti prvostepeni organ, on ce svojim rjesenjem ponistiti prvostepeno rjesenje i vratiti predmet prvostepenom organu na ponovni postupak. U tom slucaju drugostepeni organ je duzan svojim rjesenjem da ukaze prvostepenom organu u kom pogledu treba upotpuniti postupak, a prvostepeni organ je duzan u svemu da postupi po drugostepenom rjesenju i bez odgadjanja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema predmeta, da donese novo rjesenje. Protiv novog rjesenja stranka ima pravo zalbe.

Clan 240.

(1) Ako drugostepeni organ utvrdi da su u prvostepenom rjesenju pogresno ocijenjeni dokazi, da je iz utvrdjenih cinjenica izveden pogresan zakljucak glede cinjenicnog stanja, da je pogresno primijenjen pravni propis na osnovu koga se rjesava stvar, da je u istoj upravnoj stvari vec jednom ponisteno prvostepeno rjesenje, a posebno ako prvostepeni organ nije u svemu postupio po drugostepenom rjesenju ili ako utvrdi da je na osnovu slobodne ocjene trebalo donijeti drugacije rjesenje, on ce svojim rjesenjem ponistiti prvostepeno rjesenje i sam rijesiti stvar.

(2) Ako drugostepeni organ utvrdi da je rjesenje pravilno glede utvrdjenih cinjenica i u pogledu primjene zakona, ali da se cilj zbog koga je rjesenje doneseno moze postici i drugim sred-stvima povoljnijim za stranku, izmijenit ce prvostepeno rjesenje u tom smislu.

Clan 241.

(1) Radi pravilnog rjesenja stvari drugostepeni organ moze povodom zalbe izmijeniti prvostepeno rjesenje u korist zalioaca i mimo zahtjeva postavljenog u zalbi, a u okviru zahtjeva postavljenog u prvostepenom postupku, ako se tim ne vrijedja pravo druge osobe.

(2) S istim ciljem drugostepeni organ moze povodom zalbe izmijeniti prvostepeno rjesenje na stetu zalioaca, ali samo iz nekog od razloga predvidjenih u cl. 260., 263. i 264. ovog zakona.

Clan 242.

(1) Odredbe ovog zakona koje se odnose na rjesenje sukladno se primjenjuju i na rjesenja koja se donose po zalbi.

(2) U obrazlozenju drugostepenog rjesenja moraju se oci-jeniti i svi navodi zalbe. Ako je vec prvostepeni organ u obrazlozenju svog rjesenja pravilno ocijenio navode koji se u zalbi iznose, drugostepeni organ se moze u svom rjesenju samo pozvati na razloge iznesene u prvostepenom rjesenju.

8. Zalba kad prvostepeno rjesenje nije doneseno u zakonskom roku

Clan 243.

(1) Ako je zalbu izjavila stranka po cijem zahtjevu prvostepeni organ nije donio rjesenje u zakonskom roku (clan 216. st. 1. i 2), drugostepeni organ je duzan odmah, a najkasnije u roku od tri dana od prijema zalbe traziti da mu prvostepeni organ odmah dostavi sve spise predmeta i da pismeno iznese razloge zbog kojih rjesenje nije doneseno u roku. Prvostepeni organ je obavezan postupiti po tom trazanju u roku koji odredi drugostepeni organ s tim da taj rok ne moze biti duzi od pet dana. Ako drugostepeni organ utvrdi da rjesenje nije doneseno u roku zbog opravdanih razloga, ili zbog krivice stranke, odredit ce prvostepenom organu rok za donosenje rjesenja, koji ne moze biti duzi od 15 dana i vratiti mu sve spise predmeta na rjesavanje.

(2) Ako drugostepeni organ utvrdi da razlozi zbog kojih rjesenje nije doneseno u roku nisu opravdani, on ce rijesiti stvar prema spisima predmeta i donijet ce svoje rjesenje, ako je to moguće, a ako se stvar ne moze rijesiti prema spisima predmeta, sam ce provesti postupak i svojim rjesenjem rijesiti stvar. Izuzetno, ako drugostepeni organ utvrdi da ce postupak brze i ekonomicnije provesti prvostepeni organ, nalozit ce tom organu da to ucini i da mu prikupljene podatke dostavi u odredjenom roku koji ne moze biti duzi od osam dana, a prvostepeni organ je obavezan postupiti po tom trazanju. Nakon sto prvostepeni organ dostavi trazene podatke i dokaze, drugostepeni organ ce odmah rijesiti stvar. Rjesenje drugostepenog organa doneseno po ovoj odredbi je konacno.

9. Rok za donosenje rjesenja o zalbi

Clan 244.

(1) Rjesenje o zalbi mora se donijeti i dostaviti stranci sto prije, a najkasnije u roku od 30 dana racunajuci od dana predaje zalbe, ako posebnim propisom nije odredjen kraci rok.

(2) Ako stranka odustane od zalbe, postupak u vezi sa zalbom obustavlja se zakljuckom.

10. Dostavljanje drugostepenog rjesenja

Clan 245.

Organ koji je rijesio stvar u drugom stupnju salje, po pravilu, svoje rjesenje sa spisima predmeta prvostepenom organu, koji je duzan da rjesenje dostavi strankama u roku od pet dana od dana prijema spisa.

B) VANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

XV - OBNOVA POSTUPKA

1. Pokretanje obnove postupka

Clan 246.

Postupak okoncan rjesenjem ili zakljuckom protiv koga nema redovnog pravnog lijeka u upravnom postupku (konacno u upravnom postupku) obnovit ce se:
1) ako se sazna za nove cinjenice, ili se utvrdi ili stekne mogucnost da se upotrijebe novi dokazi koji bi, sami ili u vezi s vec izvedenim i upotrijebljenim dokazima, mogli dovesti do drugacijeg rjesenja da su te cinjenice, odnosno dokazi bili izneseni ili upotrijebljeni u ranijem postupku;

2) ako je rjesenje doneseno na osnovu lazne isprave ili laznog iskaza svjedoka ili vjestaka, ili ako je doslo kao posljedica nekog djela kaznjivog po kaznenom zakonu;

3) ako se rjesenje temelji na presudi donesenoj u kaznenom postupku ili u postupku o privrednom prestupu, a ta presuda je pravomocno ukinuta;

4) ako je rjesenje povoljno za stranku doneseno na osnovu neistinitih navoda stranke kojima je organ koji je vodio postupak bio doveden u zabludu;

5) ako se rjesenje organa koji je vodio postupak temelji na nekom prethodnom pitanju a nadlezni organ je to pitanje kasnije rijesio u bitnim tackama drugacije;

6) ako je u donosenju rjesenja ucestvovala sluzbena osoba koja je po zakonu morala biti izuzeta;

7) ako je rjesenje donijela sluzbena osoba nadleznog organa koja nije bila ovlastena za njegovo donosenje;

8) ako kolegijalni organ koji je donio rjesenje nije rjesavao u sastavu predvidjenom vazecim propisima ili ako za rjesenje nije glasala propisana vecina;

9) ako osobi koja je trebala da sudjeluje u svojstvu stranke nije bila data mogucnost da sudjeluje u postupku;

10) ako stranku nije zastupao zakonski zastupnik a po zakonu je trebalo da je zastupa;

11) ako osobi koja je sudjelovala u postupku nije bila data mogućnost da se pod uvjetima iz člana 16. ovog zakona služi svojim jezikom.

Član 247.

- (1) Obnovu upravnog postupka može tražiti stranka, a organ koji je donio rješenje kojim je postupak okončan može pokrenuti obnovu postupka po službenoj dužnosti.
- (2) Zbog okolnosti navedenih u članu 246. tac. 1., 6., 7., 8. i 11. ovog zakona, stranka može tražiti obnovu postupka samo ako bez svoje krivice nije bila u stanju da u ranijem postupku iznese okolnosti zbog kojih traži obnovu.
- (3) Iz razloga navedenih u članu 246. tac. 6. do 11. ovog zakona, stranka ne može tražiti obnovu postupka ako je taj razlog bio bez uspjeha iznesen u ranijem postupku.
- (4) Tuzilac može tražiti obnovu postupka pod istim uvjetima kao i stranka.

Član 248.

Ako je rješenje po kome se traži obnova upravnog postupka bilo predmet upravnog spora, obnova se može dozvoliti samo zbog onih činjenica koje je organ utvrdio u ranijem upravnom postupku, a ne i zbog činjenica koje je utvrdio sud u svom postupku.

Član 249.

- (1) Stranka može tražiti obnovu postupka u roku od 30 dana, i to:
 - 1) u slučaju iz člana 246. tačka 1. - od dana kad je stranka mogla iznijeti nove činjenice, odnosno upotrijebiti nove dokaze;
 - 2) u slučaju iz člana 246. tac. 2. i 3. - od dana kad je stranka saznala za pravomoćnu presudu u kaznenom postupku, ili u postupku o privrednom prestupu, a ako se postupak ne može provesti, od dana kad je saznala za obustavu tog postupka ili za okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti, odnosno za okolnosti zbog kojih nema mogućnosti za kazneno gonjenje, odnosno za gonjenje za privredni prestup;
 - 3) u slučaju iz člana 246. tačka 5. - od dana kad je stranka mogla upotrijebiti novi akt (presudu, rješenje);
 - 4) u slučaju iz člana 246. tac. 4., 6., 7., i 8. - od dana kad je stranka saznala za razlog obnove;
 - 5) u slučaju iz člana 246. tac. 9., 10. i 11. - od dana kad je rješenje dostavljeno stranci.
- (2) Ako bi rok određen u stavu 1. ovog člana počeo teći prije nego što je rješenje postalo konačno u upravnom postupku, taj će se rok računati od dana kad rješenje postane konačno, odnosno od dostavljanja konačnog rješenja nadležnog organa.
- (3) Nakon proteka roka od pet godina od dostavljanja konačnog rješenja stranci obnova se ne može tražiti niti se može pokrenuti po službenoj dužnosti.
- (4) Iznimno, i poslije roka od pet godina obnova se može tražiti odnosno pokrenuti samo iz razloga navedenih u članu 246. tac. 2., 3. i 5. ovog zakona.

Član 250.

(1) Upravni postupak može se obnoviti iz razloga navedenih u članu 246. tačka 2. ovog zakona i ako se kazneni postupak ne može provesti, ili ako postoje okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti.

(2) Prije donosenja zaključka o obnovi upravnog postupka iz razloga navedenih u članu 246. tačka 2. ovog zakona službena osoba će od organa nadležnog za kazneno gonjenje zatražiti obavještenje o tome da li je kazneni postupak obustavljen, odnosno da li postoje okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti. Službena osoba ne mora zatražiti takvo obavještenje ako je nastupila zastarjelost kaznenog gonjenja ili ako je nastupila smrt lica na čiju se kaznenu odgovornost ukazuje u zahtjevu za obnovu upravnog postupka, odnosno ako okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti sama službena osoba može sa sigurnošću utvrditi.

Član 251.

Stranka je dužna u prijedlogu za obnovu postupka učiniti vjerojatnim okolnosti na kojim temelji prijedlog, kao i okolnost da je prijedlog stavljen u zakonskom roku.

2. Rješavanje o obnovi postupka

Član 252.

(1) Prijedlog za obnovu postupka stranka predaje ili šalje organu koji je o predmetu rješavao u prvom stupnju ili organu koji je donio rješenje kojim je postupak okončan.

(2) O prijedlogu za obnovu postupka rješava onaj organ koji je donio rješenje kojim je postupak okončan.

(3) Kad se obnova traži po rješenju koje je doneseno u drugom stupnju, prvostepeni organ koji primi prijedlog za obnovu priključit će spise predmeta prijedlogu i poslat će organu koji je rješavao u drugom stupnju odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema prijedloga.

Član 253.

(1) Kad organ koji je nadležan za rješavanje o prijedlogu za obnovu primi prijedlog, dužan je da ispita da li je prijedlog pravovremen i izjavljen od ovlastene osobe i da li je okolnost na kojoj se prijedlog temelji učinjena vjerovatnom.

(2) Ako uvjeti iz stava 1. ovog člana nisu ispunjeni, nadležni organ će svojim zaključkom odbaciti prijedlog.

(3) Ako su uvjeti iz stava 1. ovog člana ispunjeni, nadležni organ će ispitati da li su okolnosti, odnosno dokazi koji se iznose kao razlog za obnovu takvi da bi mogli dovesti do drugacijeg rješenja, pa ako utvrdi da nisu, odbit će prijedlog svojim rješenjem.

Član 254.

(1) Ako nadležni organ ne odbaci niti odbije prijedlog za obnovu na osnovu člana 253. ovog zakona, donijet će zaključak da se obnova postupka dozvoljava i odredit će u kome će se opsegu postupak obnoviti. Ako se obnova postupka pokreće po službenoj dužnosti, nadležni organ donijet će zaključak kojim se obnova dozvoljava, ako prethodno utvrdi da su za obnovu ispunjeni zakonski uvjeti. Ranije radnje u postupku na koje ne utječu razlozi obnove neće se ponavljati.

(2) Kad je to prema okolnostima slučaja moguće, a u interesu je ubrzanja postupka, nadležni organ može, čim utvrdi postojanje uvjeta za obnovu, precizirati na one radnje postupka koje se imaju obnoviti ne donoseći poseban zaključak kojim se obnova dozvoljava.

(3) Kad o prijedlogu za obnovu odlučuje drugostepeni organ, on će sam izvršiti potrebne radnje u obnovljenom postupku, a iznimno, ako utvrdi da će te radnje brže i ekonomičnije izvršiti prvostepeni organ, naložit će mu da to učini i da mu materijal o tome dostavi u određenom roku, koji ne može biti duži od osam dana. Prvostepeni organ je obavezan postupiti po nalogu drugostepenog organa.

Član 255.

Na osnovu podataka pribavljenih u prijašnjem i u obnovljenom upravnom postupku, nadležni organ donosi rješenje o stvari koja je bila predmet obnove postupka i njime može prijašnje rješenje koje je bilo predmet obnove ostaviti na snazi ili ga zamijeniti novim rješenjem. U ovom drugom slučaju, a s obzirom na sve okolnosti pojedinog slučaja, organ može prijašnje rješenje poništiti ili ukinuti.

Član 256.

(1) Protiv zaključka donesenog o prijedlogu za obnovu postupka, kao i protiv rješenja donesenog u obnovljenom postupku, može se izjaviti žalba samo kad je taj zaključak, odnosno rješenje donio prvostepeni organ.

(2) Ako je zaključak ili rješenje u obnovi postupka donio drugostepeni organ, protiv tog zaključka, odnosno rješenja može se neposredno pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

Član 257.

(1) Prijedlog za obnovu postupka, po pravilu, ne odgađja izvršenje rješenja po kome se obnova traži, ali organ koji je nadležan za odlučivanje o prijedlogu za obnovu postupka, ako smatra da će prijedlog za obnovu biti uvazeren, može po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke riješiti da se odgodi izvršenje dok se ne odluči o pitanju obnove postupka.

(2) Zaključak kojim se dopušta obnova postupka odgađja izvršenje rješenja protiv koga je obnova dozvoljena.

XVI - OSOBITI SLUCAJEVI PONISTAVANJA, UKIDANJA I MIJENJANJA RJESENJA

1. Mijenjanje i poništavanje rješenja u vezi s upravnim sporom

Clan 258.

- (1) Organ protiv cijeg je rjesenja pravovremeno pokrenut upravni spor moze do okoncanja spora, ako uvazava sve zahtjeve tuzbe, ponistiti ili izmijeniti svoje rjesenje iz onih razloga iz kojih bi sud mogao ponistiti takvo rjesenje, ako se time ne vrijedja pravo stranke u upravnom postupku ili trece osobe.
- (2) Rjesenje o ponistavanju ili izmjeni rjesenja sukladno odredbi stava 1. ovog clana, organ donosi po sluzbenoj duznosti u momentu kad iz tuzbe koju mu je sud dostavio na odgovor i uvidom u cijeli spis utvrdi da je tuzba osnovana.
- (3) Rjesenje doneseno po odredbi stava 2. ovog clana dostavlja se stranci i sudu kod kojeg je pokrenut upravni spor. Rjesenje se donosi u roku koji je sud odredio za davanje odgovora na tuzbu, odnosno prije nego se okonca upravni spor.

2. Zahtjev za zastitu zakonitosti

Clan 259.

- (1) Protiv pravomocnog rjesenja donesenog u stvari u kojoj se ne moze voditi upravni spor, a sudska zastita nije osigurana ni izvan upravnog spora, tuzilac ima pravo da podigne zahtjev za zastitu zakonitosti, ako smatra da je rjesenjem povrijedjen zakon.
- (2) Zahtjev za zastitu zakonitosti po odredbi stava 1. ovog clana moze se podici u roku od 30 dana od dana kad je rjesenje dostavljeno tuzitelju, a ako mu nije dostavljeno - u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja stranci.
- (3) Zahtjev za zastitu zakonitosti podize federalni tuzitelj kad o zahtjevu rjesava federalni organ, a kantonalni tuzitelj - kad o zahtjevu rjesava kantonalni organ odnosno gradska ili općinska sluzba za upravu.
- (4) O zahtjevu za zastitu zakonitosti protiv rjesenja koje je u upravnom postupku donio federalni organ uprave ili federalna ustanova rjesava federalni organ uprave koji je nadležan za rjesavanje o zalbi protiv pobijanog rjesenja, a ako takvog organa uprave nema - Vlada Federacije.
- (5) O zahtjevu za zastitu zakonitosti protiv rjesenja koje je u upravnom postupku donio kantonalni organ uprave ili ustanova, odnosno gradska ili općinska sluzba za upravu, o zahtjevu za zastitu zakonitosti rjesava kantonalni organ uprave koji je nadležan za rjesavanje po zalbi protiv pobijanog rjesenja, a ako takvog organa uprave nema - vlada kantona.
- (6) Povodom zahtjeva za zastitu zakonitosti nadležni organ moze ukinuti pobijano rjesenje ili odbiti zahtjev. Protiv rjesenja donesenog po zahtjevu za zastitu zakonitosti zalba nije dopustena.
- (7) Inicijativu nadležnom tuziocu za podnošenje zahtjeva za zastitu zakonitosti mogu podnijeti i stranka i druga zainteresirana osoba.

3. Ponistavanje i ukidanje rjesenja po pravu nadzora

Clan 260.

- (1) Rjesenje koje je konacno u upravnom postupku nadležni ce organ ponistiti po pravu nadzora:
- 1) ako je rjesenje donio stvarno nenadležni organ a nije rijec o slucaju predvidjenom u

clanu 264. tacka 1. ovog zakona;
2) ako je u istoj stvari ranije doneseno pravomocno rjesenje kojim je ta upravna stvar drugacije rijesena;
3) ako je rjesenje donio jedan organ bez suglasnosti, potvrde, odobrenja ili misljenja drugog organa a ovo je potrebno po zakonu ili drugom propisu utemeljenom na zakonu;
4) ako je rjesenje donio mjesno nenadlezan organ;
5) ako je rjesenje doneseno kao posljedica prisile, iznude, ucjene, pritiska ili druge nedopustene radnje.
(2) Rjesenje koje je konacno u upravnom postupku moze se ukinuti po pravu nadzora ako je njime ocigledno povrijeden materijalni zakon. U stvarima u kojima sudjeluju dvije ili vise stranaka sa suprotnim interesima rjesenje se moze ukinuti samo po pristanku zainteresiranih stranaka.
(3) Ako je za donosenje rjesenja nadlezan organ uprave odnosno gradska ili općinska sluzba za upravu, a rjesenje je donijelo zakonodavno tijelo ili organ izvršne vlasti Federacije ili kantona ili općine odnosno grada, takvo se rjesenje ne moze ponistiti na osnovu odredbe tacke 1. stava 1. ovog clana, zbog toga sto ga nije donio nadlezni organ.

Clan 261.

(1) Rjesenje moze ponistiti ili ukinuti po pravu nadzora drugostepeni organ. Ako nema drugostepenog organa, rjesenje moze ponistiti ili ukinuti Vlada Federacije, ako se radi o rjesenju federalnog organa uprave ili federalne ustanove, odnosno vlada kantona ako se radi o rjesenju kantonalnog organa uprave ili kantonalne ustanove, kao i o rjesenju općinskog nacelnika ili gradonacelnika, odnosno općinske ili gradske sluzbe za upravu.
(2) Nadlezni organ donosi rjesenje o ponistenju rjesenja po sluzbenoj duznosti, na zahtjev stranke, tuzioca ili ombudsmena, a rjesenje o ukidanju po sluzbenoj duznosti ili na zahtjev tuzioca ili ombudsmena.
(3) Rjesenje o ponistenju na osnovu tac. 1., 2. i 3. stava 1. clana 260. ovog zakona moze se donijeti u roku od pet godina, a na osnovu tacke 4. stava 1. tog clana - u roku od jedne godine od dana kad je rjesenje postalo konacno u upravnom postupku.
(4) Rjesenje o ponistenju rjesenja na osnovu clana 260. stav 1. tacka 5. ovog zakona moze se donijeti bez obzira na rokove utvrdjene u stavu 3. ovog clana.
(5) Rjesenje o ukidanju na osnovu stava 2. clana 260. ovog zakona moze se donijeti u roku od jedne godine od dana kad je rjesenje postalo konacno u upravnom postupku.
(6) Protiv rjesenja donesenog na osnovu clana 260. ovog zakona nije dopustena zalba, vec se protiv njega moze nepos-redno pokrenuti upravni spor kod nadleznog suda.

4. Ukidanje i mijenjanje pravomocnog rjesenja uz pristanak ili na zahtjev stranke

Clan 262.

(1) Ako je pravomocnim rjesenjem stranka stekla neko pravo, a organ koji je donio to rjesenje smatra da je u tom rjesenju nepravilno primijenjen materijalni zakon, moze rjesenje ukinuti ili izmijeniti radi njegovog uskladjivanja sa zakonom samo ako stranka koja je na osnovu tog rjesenja stekla pravo na to pristane i ako se time ne vrijedja pravo trece osobe. Pristanak stranke je obavezan i za izmjenu na stetnu stranu pravomocnog

rjesenja kojim je stranci određena obaveza.
(2) Pod uvjetima iz stava 1. ovog člana, a na zahtjev stranke, može se ukinuti ili izmijeniti i pravomocno rješenje koje je nepovoljno po stranku. Ako organ utvrdi da nema potrebe da se rješenje ukine ili izmijeni, dužan je da o tome obavijesti stranku.
(3) Izmjena rjesenja na osnovu ovog člana djeluje samo ubuduće.
(4) Rješenje na osnovu st. 1. i 2. ovog člana, donosi prvostepeni organ koji je donio rješenje, a drugostepeni organ samo kad je svojim rješenjem odlučio o stvari. Ako je taj organ ukinut ili je prestao biti nadležan u stvari o kakvoj je riječ, rješenje donosi organ koji je za tu stvar nadležan u vrijeme donošenja rjesenja.
(5) Zalba protiv novog rjesenja donesenog na osnovu ovog člana dopustena je samo ako je to rješenje donio prvostepeni organ. Ako je rješenje donio drugostepeni organ, odnosno ako je rješenje prvostepenog organa konačno, protiv tog rjesenja može se pokrenuti upravni spor.

5. Vanredno ukidanje rjesenja

Član 263.

(1) Izvrsno rješenje može se ukinuti ako je to potrebno radi otklanjanja teske i neposredne opasnosti po život i zdravlje ljudi, javnu sigurnost, javni mir i poredak ili javni moral, ili radi otklanjanja poremećaja u privredi, ako se to ne bi moglo uspješno otkloniti drugim sredstvima, kojima bi se manje diralo u stećena prava. Rješenje se može ukinuti i samo djelimično, u opsegu koliko je neophodno da se opasnost otkloni ili zaštite navedeni javni interesi.

(2) Ako je rješenje donio prvostepeni organ, to rješenje može, u smislu stava 1. ovog člana, ukinuti drugostepeni organ, a ako drugostepenog organa nema - odgovarajući organ iz stava 1. člana 261. ovog zakona.

(3) Protiv rjesenja kojim se izvršno rješenje ukida dopustena je žalba samo kad je to rješenje donio prvostepeni organ. U suprotnom, protiv takvog rjesenja može se neposredno pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

(4) Stranka koja usljed ukidanja rjesenja trpi štetu ima pravo na naknadu samo stvarne štete. Za rješavanje o zahtjevu za naknadu štete nadležan je u prvom stepenu sud koji bi po Zakonu o upravnim sporovima bio nadležan za rješavanje upravnog spora protiv rjesenja donesenog na osnovu ovog člana. O visini naknade štete ovaj sud rješava po općim pravilima o naknadi štete uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja.

6. Oglasavanje rjesenja nistavim

Član 264.

Nistavim se oglašava rješenje:
1) koje je u upravnom postupku doneseno u stvari iz sudske nadležnosti ili u stvari o kojoj se uopće ne može rješavati u upravnom postupku;
2) koje bi svojim izvršenjem moglo prouzrokovati neko djelo kaznjivo po kaznenom zakonu;
3) čije izvršenje uopće nije moguće;

- 4) koje je donio organ bez prethodnog zahtjeva stranke (clan 124.), a na koje rjesenje stranka nije naknadno izricito ili precutno pristala;
- 5) koje sadrzi nepravilnost koja je po nekoj izricitoj zakon-skoj odredbi predvidjena kao razlog nistavosti.

Clan 265.

- (1) Rjesenje se moze u svako doba oglasiti nistavim po sluzbenoj duznosti ili po prijedlogu stranke ili tuzioca ili om-budsmena.
- (2) Rjesenje se moze oglasiti nistavim u cijelosti ili djelimicno.
- (3) Rjesenje oglasava nistavim organ koji ga je donio ili drugostepeni organ, a ako drugostepenog organa nema -odgovarajuc i organ iz stava 1. clana 261. ovog zakona.
- (4) Protiv rjesenja kojim se neko rjesenje oglasava nistavim ili se odbija prijedlog stranke ili tuzioca, ili ombudsmena za oglasavanje rjesenja nistavim dopustena je zalba. Ako nema organa koji rjesava o zalbi, protiv takvog rjesenja moze se nepos-redno pokrenuti upravni spor kod nadleznog suda.

7. Pravne posljedice ponistavanja i ukidanja

Clan 266.

- (1) Ponistavanjem rjesenja i oglasavanjem rjesenja nistavim, ponistavaju se i pravne posljedice koje je takvo rjesenje proiz-velo.
- (2) Ukidanjem rjesenja ne ponistavaju se pravne posljedice koje je rjesenje vec proizvelo do dana ukidanja, ali se onemogucava daljnje proizvodjenje pravnih posljedica ukinutog rjesenja.
- (3) Organ koji sazna za rjesenje kojim je povrijedjen zakon, a povreda moze biti razlog za obnovu postupka, odnosno za ponistavanje, ukidanje ili mijenjanje rjesenja, duzan je bez odgadjanja da o tome obavijesti organ nadlezan za pokretanje postupka i donosenje rjesenja.

C E T V R T I D I O

XVII - IZVRSENJE RJESENJA I ZAKLJUCAKA

1. Opce odredbe

Clan 267.

- (1) Rjesenje doneseno u upravnom postupku izvrsava se posto postane izvrsno.
- (2) Prvostepeno rjesenje postaje izvrsno:
 - 1) istekom roka za zalbu, ako zalba nije izjavljena;
 - 2) dostavom stranci, ako zalba nije dopustena;
 - 3) dostavom stranci, ako zalba ne odgadja izvrsenje;

- 4) dostavom stranci rjesenja kojim se zalba odbacuje ili odbija.
- (3) Drugostepeno rjesenje kojim je izmijenjeno prvostepeno rjesenje postaje izvršno kad se dostavi stranci.
- (4) Ako je u rjesenju određeno da se radnja koja je predmet izvršenja može izvršiti u ostavljenom roku, rjesenje postaje izvršno istekom tog roka. Ako rjesenjem nije određen rok za izvršenje radnje, rjesenje postaje izvršno u roku od 15 dana od dana donosenja rjesenja. Rjesenjem ostavljeni rok za izvršenje rjesenja, odnosno propisani rok od 15 dana za izvršenje počinje da teče od dana kad rjesenje, u smislu st. 2. i 3. ovog člana, postane izvršno.
- (5) Izvršenje se može provesti i na temelju zaključenog poravnanja, ali samo protiv osobe koja je učestvovala u zaključenju poravnanja.
- (6) Ako se rjesenje odnosi na dvije ili više stranaka koje u postupku učestvuju sa istovjetnim zahtjevima, zalba koju podnese bilo koja od tih stranaka sprečava izvršnost rjesenja.
- (7) Nakon isteka roka od pet godina od dana kad je rjesenje postalo izvršno ne može se tražiti njegovo izvršenje.

Član 268.

- (1) Zaključak donesen u upravnom postupku izvršava se postepo postane izvršan.
- (2) Zaključak protiv koga se ne može izjaviti posebna zalba, kao i onaj zaključak protiv koga se može izjaviti posebna zalba koja ne odgađa izvršenje zaključka, postaje izvršan priopćenjem, odnosno dostavom stranci.
- (3) Kad je zakonom ili samim zaključkom određeno da zalba odgađa izvršenje zaključka, zaključak postaje izvršan istekom roka za zalbu, ako zalba nije izjavljena, a ako je izjavljena -dostavljanjem stranci rjesenja kojim se zalba odbacuje ili odbija.
- (4) U ostalim slučajevima zaključak postaje izvršan pod uvjetima propisanim za izvršnost rjesenja u članu 267. st. 3., 4. i 6. ovog zakona.
- (5) Odredbe ovog zakona o izvršenju rjesenja vaze i za izvršenje zaključka.

Član 269.

Izvršenje rjesenja donesenog u upravnom postupku provodi se radi ostvarivanja novčanih potraživanja ili nenovčanih obaveza.

Član 270.

- (1) Kad postoji mogućnost da se izvršenje provede na više načina i primjenom raznih sredstava, izvršenje će se provesti na onaj način i primjenom onog sredstva koje dovodi do cilja a koje je po izvršenika najblže.
- (2) Nedjeljom i u dane praznika kada se ne radi, kao i noću, radnje izvršenja mogu se provoditi samo iznimno i to ako postoji opasnost od nastanka znatne štete i ako je organ koji provodi izvršenje izdao za to pismeni nalog.

Član 271.

- (1) Izvršenje se provodi protiv osobe koja je obavezna da ispuni obavezu (izvršenik), odnosno njegovih nasljednika ili pravnih slijednika.
- (2) Izvršenje se provodi po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke.
- (3) Po službenoj dužnosti izvršenje se provodi kad to nalaze javni interes. Izvršenje koje je u interesu stranke provodi se na prijedlog stranke (tražilac izvršenja).

Clan 272.

- (1) Izvršenje rješenja provodi se administrativnim putem (administrativno izvršenje), a u slučajevima predviđenim ovim zakonom - sudskim putem (sudsko izvršenje).
- (2) Administrativno izvršenje provode organi uprave po odredbama ovog, odnosno posebnog zakona, a sudsko izvršenje - nadležni sud po propisima koji vaze za sudsko izvršenje.

Clan 273.

- (1) Izvršenje radi ispunjenja nenovcanih obaveza izvršenika provodi se administrativnim putem.
- (2) Izvršenje radi ispunjenja novcanih potraživanja provodi se sudskim putem. Izuzetno, izvršenje radi ispunjenja novcanih potraživanja iz primanja na osnovu radnog odnosa može se provesti administrativnim putem po pristanku izvršenika.

Clan 274.

- (1) Administrativno izvršenje provodi organ uprave koji je o stvari rješavao u prvom stupnju, ako posebnim propisom nije za to određen drugi organ.
- (2) Ako je propisano da administrativno izvršenje ne može provoditi organ uprave koji je o stvari rješavao u prvom stupnju, a posebnim propisima nije određen organ koji je za to ovlašten, izvršenje provodi općinska odnosno gradska služba za upravu nadležna za poslove opće uprave na čijem se području nalazi prebivaliste, odnosno boraviste izvršenika, ako federalnim odnosno kantonalnim zakonom nije određena nadležnost drugog organa.
- (3) Administrativno izvršenje rješenja koja donose institucije koje imaju javne ovlasti, koje nisu zakonom ovlaštene da same izvršavaju svoja rješenja, dozvoljava i provodi općinska odnosno gradska služba za upravu nadležna za poslove opće uprave na čijem području se nalazi prebivaliste, odnosno boraviste izvršenika, ako federalnim odnosno kantonalnim zakonom nije određena nadležnost drugog organa.
- (4) Organi unutarnjih poslova dužni su da organu nadležnom za provođenje izvršenja, na njegov zahtjev, pruže pomoć u provođenju izvršenja.

Clan 275.

- (1) Da bi se moglo pristupiti izvršenju rješenja, potrebno je da organ nadležan za provođenje administrativnog izvršenja donese po službenoj dužnosti ili na zahtjev tražioca izvršenja zaključak o dozvoli izvršenja. Zaključkom se utvrđuje da je rješenje koje se ima izvršiti postalo izvršno i određuje način izvršenja. Protiv ovog zaključka dopustena je žalba nadležnom drugostepenom organu.
- (2) Zaključak o dozvoli izvršenja rješenja koje je doneseno u upravnoj stvari po službenoj

duznosti, organ nadležan za provodjenje administrativnog izvršenja dužan je da donese bez odgadjanja kad je takvo rješenje postalo izvršno, a najkasnije u roku od 30 dana od dana kad je rješenje postalo izvršno, ako posebnim propisima nije drugačije određeno, s tim da se taj rok može produžiti još do 30 dana.

(3) Kad administrativno izvršenje ne provodi organ koji je rješavao u prvom stupnju, već drugi organ određen posebnim propisom, tražilac izvršenja podnosi prijedlog za izvršenje tom organu ili instituciji koja ima javne ovlasti, ako je ta institucija donijela rješenje koje se ima izvršiti. Ako je rješenje postalo izvršno, ovaj organ odnosno institucija stavlja na rješenje potvrdu da je postalo izvršno (potvrda izvršnosti) i dostavlja ga radi izvršenja organu nadležnom za izvršenje, s tim što obavezno istovremeno mora predložiti i način izvršenja.

(4) Kad se po službenoj dužnosti ima provesti izvršenje rješenja organa, odnosno institucije koji imaju javne ovlasti, a nisu ovlasteni za provodjenje izvršenja, oni se radi izvršenja obraćaju organu nadležnom za izvršenje na način propisan u stavu 3. ovog člana.

Član 276.

(1) Administrativno izvršenje koje provodi organ, koji je o stvari rješavao u prvom stupnju, provodi se na osnovu rješenja koje je postalo izvršno i zaključka o dozvoli izvršenja.

(2) Administrativno izvršenje koje provodi neki drugi organ provodi se na osnovu rješenja na kom je stavljen potvrda izvršnosti i donesen zaključak o dozvoli izvršenja.

Član 277.

(1) U postupku administrativnog izvršenja može se izjaviti žalba, koja se odnosi samo na izvršenje, a njome se ne može pobijati pravilnost rješenja koje se izvršava.

(2) Žalba se izjavljuje nadležnom drugostepenom organu. Žalba ne odgadjá započeto izvršenje. U pogledu roka za žalbu i organa nadležnog za rješavanje o žalbi primjenjuju se odredbe čl. 223. do 228. ovog zakona.

Član 278.

(1) Organ nadležan za administrativno izvršenje obavezan je po službenoj dužnosti obustaviti započeto izvršenje i provedene radnje poništiti, ako se utvrdi da je obaveza izvršena, da izvršenje nije bilo uopće dopušteno, da je bilo provedeno prema osobi koja nije u obavezi, ili ako tražilac izvršenja odustane od svog zahtjeva, odnosno ako je izvršno rješenje poništeno ili ukinuto.

(2) Administrativno izvršenje će se odgoditi ako se utvrdi da je u pogledu izvršenja obaveze dozvoljen poček, ili je umjesto privremenog rješenja koje se izvršava doneseno rješenje o glavnoj stvari koje se razlikuje od privremenog rješenja. Odgadjanje izvršenja odobrava organ koji je donio zaključak o dozvoli izvršenja.

Clan 279.

(1) Novcane kazne izrecene po ovom zakonu izvrstavaju organi nadležni za izvršenje novcanih kazni izrecenih za prekršaje.

(2) Novcana kazna naplacuje se u korist Federacije ili kan-tona ili općine odnosno grada, zavisno od toga čiji je organ izrekao kaznu.

Clan 280.

(1) Kad se ima provesti sudsko izvršenje rješenja donesenog u upravnom postupku, organ čije se rješenje ima izvršiti stavlja na rješenje potvrdu izvršnosti (clan 275. stav 3.) i dostavlja ga radi izvršenja sudu nadležnom za izvršenje.

(2) Rješenje doneseno u upravnom postupku koje sadrži potvrdu izvršnosti jeste osnov za sudsko izvršenje. To izvršenje provodi se po propisima koji vaze za sudsko izvršenje.

(3) Neosnovanu potvrdu izvršnosti ukinut će rješenjem organ koji je potvrdu stavio i to rješenje odmah dostaviti sudu nadležnom za izvršenje.

2. Izvršenje nenovcanih obaveza

Clan 281.

Izvršenje radi ostvarenja nenovcanih obaveza izvršenika provodi se preko drugih osoba ili prinudom.

a) Izvršenje preko drugih osoba

Clan 282.

(1) Ako se izvršenikova obaveza sastoji u izvršenju radnje koju može izvršiti i druga osoba, a izvršenik je ne izvrši uopće ili je ne izvrši u cijelosti, ova radnja će se izvršiti preko druge osobe, na trošak izvršenika. Izvršenik mora biti na to prethodno pismeno opomenut.

(2) U takvom slučaju organ koji provodi izvršenje može zaključkom naložiti izvršeniku da unaprijed položi iznos koji je potreban za podmirenje troškova izvršenja a da se obracun naknadno izvrši. Zaključak o polaganju ovog iznosa je izvršan.

b) Izvršenje prisilom

Clan 283.

(1) Ako je izvršenik dužan da nešto dopusti ili da trpi, pa postupa protivno toj obavezi, ili ako je predmet izvršenja izvršenikova radnja koju ne može umjesto njega da izvrši druga osoba, organ koji provodi izvršenje prisilit će izvršenika na ispunjavanje obaveze izricanjem novcanih kazni.

(2) Organ koji provodi izvršenje najprije će zaprijetiti izvršeniku primjenom prisilnog sredstva ako svoju obavezu ne izvrši u ostavljenom roku. Ako izvršenik u toku tog roka

poduzme neku radnju protivno svojoj obavezi, ili ako ostavljeni rok bezuspješno proteče, zapriječeno prisilno sredstvo će se odmah izvršiti, a ujedno će se odrediti novi rok za izvršenje radnje i zaprijetiti novom, strožijom prisilnom mjerom.

(3) Prisilna novčana kazna koja se na osnovu stava 2. ovog člana izriče prvi put ne može biti veća od 50 DM. Svaka kasnija prisilna novčana kazna može biti ponovo izrečena u istom iznosu.

(4) Naplacena novčana kazna se ne vraća.

Član 284.

Ako se izvršenje nenovčane obaveze ne može uopće ili ne može pravovremeno provesti primjenom sredstava predviđenih u čl. 282. i 283. ovog zakona, izvršenje se, prema prirodi obaveze, može provesti i neposrednom prisilom, ukoliko propisima nije drugačije određeno.

Član 285.

(1) Kad je na osnovu rješenja provedeno izvršenje, a to rješenje se kasnije poništi ili izmijeni, izvršenik ima pravo da traži da mu se vrati ono što mu je oduzeto, odnosno da se vrati u stanje koje proizilazi iz novog rješenja.

(2) O traženju izvršenika iz stava 1. ovog člana rješava organ koji je donio zaključak o dozvoli izvršenja.

3. Izvršenje radi osiguranja i privremeni zaključak

a) Izvršenje radi osiguranja

Član 286.

(1) Radi osiguranja izvršenja može se zaključkom dopustiti izvršenje rješenja i prije nego što je ono postalo izvršno, ako bi bez toga moglo biti osujeceno ili znatno otežano izvršenje nakon što rješenje postane izvršno.

(2) Ako je riječ o obavezama koje se prisilno izvršavaju samo na prijedlog stranke, predlagac mora opasnost od sprecavanja ili otežavanja ispunjenja učiniti vjerojatnim, a organ može izvršenje iz stavka 1. ovog člana uvjetovati davanjem osiguranja prema članu 215. stavu 2. ovog zakona.

(3) Protiv zaključka donesenog na prijedlog stranke za izvršenje radi osiguranja, kao i protiv zaključka donesenog po službenoj dužnosti, dopustena je posebna žalba. Žalba protiv zaključka kojim je određeno izvršenje radi osiguranja ne odgađja provodjenje izvršenja.

Član 287.

- (1) Izvršenje radi osiguranja može se provoditi administrativnim ili sudskim putem.
- (2) Kad se izvršenje radi osiguranja provodi sudskim putem, sud postupa po propisima koji vaze za sudsko izvršenje.

Clan 288.

Izvršenje privremenog rješenja (clan 215.) može se provoditi samo u onom opsegu i u onim slučajevima ukoliko je dopušteno izvršenje radi osiguranja (cl. 286. i 287.).

b) Privremeni zaključak o osiguranju

Clan 289.

(1) Ako postoji ili je učinjena bar vjerojatnom obaveza stranke, a postoji opasnost da će obavezana stranka raspolaganjem imovine, dogovorom s trećim osobama ili na drugi način, osujetiti ili znatno otežati izvršenje te obaveze, organ nadležan za donošenje rješenja o obavezi stranke može prije donošenja rješenja o toj obvezi donijeti privremeni zaključak radi osiguranja izvršenja obaveze. Pri donošenju privremenog zaključka nadležni organ dužan je voditi računa o odredbi clana 270. ovog zakona i obrazložiti zaključak.

(2) Donošenje privremenog zaključka može se uvjetovati davanjem osiguranja predviđenog u clanu 215. stavu 2. ovog zakona.

(3) Glede privremenog zaključka donesenog na temelju stava 1. ovog clana, primjenjivat će se odredbe clana 286. stav 3. i clana 287. ovog zakona.

Clan 290.

(1) Ako je pravomocnim rješenjem utvrđeno da pravno ne postoji obaveza stranke za čije je osiguranje bio donesen privremeni zaključak, ili je na drugi način utvrđeno da je zahtjev za donošenje privremenog zaključka bio neopravdan, predlagac u čiju je korist privremeni zaključak donesen naknadit će protivnoj stranci štetu koja joj je uzrokovana donesenim zaključkom.

(2) O naknadi štete iz stava 1. ovog clana rješava organ koji je donio privremeni zaključak.

(3) Ako je u slučaju iz stava 1. ovog clana očito da je privremeni zaključak bio isposlovan iz objesti, predlagac će se kazniti novčanom kaznom do 50 DM. Protiv zaključka o kazni dopuštena je posebna žalba, koja odgađa izvršenje zaključka.

PETI DIO

PROVODJENJE ZAKONA I PRELAZNE I ZAVRSNE ODREDBE

XVIII - MJERE ZA PROVODJENJE ZAKONA

Clan 291.

- (1) Institucije koje imaju javne ovlasti ne mogu u upravnom postupku koji one vode same primjenjivati prisilne mjere privodjenja ili dovodjenja predvidjene u clanu 72. st. 3. i 4., clanu 167. stav 3. i clanu 179. st. 1. i 2. ovog zakona.
- (2) Ako se u toku postupka koji vodi institucija koja ima javne ovlasti utvrdi da se postupak ne moze provesti uopce ili se ne moze pravilno provesti bez primjene prisilnih mjera predvidjenih u odredbama stava 1. ovog clana, ta institucija ce se obratiti kantonalnom organu uprave nadleznom za poslove opce uprave, radi primjene te prinudne mjere, ako federalnim, odnosno kantonalnim zakonom nije odredjen drugi organ. Na trazenje institucije koja ima javne ovlasti, taj kantonalni organ je ovlasten da primijeni predvidjenu prisilnu mjeru privodjenja, odnosno dovodjenja, ako se utvrdi da je to neophodno radi provodjenja postupka.
- (3) Ako kantonalni organ uprave kome se institucija koja ima javne ovlasti obratila u smislu stava 2. ovog clana, ne donese u roku od pet dana zakljucak o primjeni prinudne mjere, duzan je odmah obavijestiti tu instituciju zbog cega smatra da ne treba primijeniti trazenu prinudnu mjeru privodjenja odnosno dovodjenja.
- (4) U slucaju, da organ iz stava 3. ovog clana ne donese u roku zakljucak o primjeni prinudne mjere ili ne obavijesti instituciju u propisanom roku o razlozima neprimjenjivanja prinudne mjere, institucija koja ima javne ovlasti moze u roku od osam dana od isteka roka iz stava 3. ovog clana uloziti prigovor Federalnom ministarstvu pravde. Ovaj organ duzan je odluciti o prigovoru u roku od tri dana od prijema prigovora.

Clan 292.

- (1) U organima uprave, kao i u institucijama koje imaju javne ovlasti, ako zakonom nije drugacije odredjeno, ovlastenje za poduzimanje radnji u upravnom postupku i ovlastenje za rjesavanje u upravnim stvarima (clan 36.) moze se dati samo osobi koja ima zakonom propisanu odgovarajucu strucnu spremu, radno iskustvo i polozen strucni ispit.
- (2) Osobe iz stava 1. ovog clana polazu strucni ispit prema federalnim propisima koji se odnose na polaganje strucnog ispita sluzbenika federalnih organa uprave.

Clan 293.

- (1) Rukovodioci federalnih i kantonalnih organa uprave, a u gradu - gradonacelnik i u opcini - opcinski nacelnik, odnosno rukovodioci institucija koje imaju javne ovlasti odgovorni su za pravilnu i dosljednu primjenu ovog zakona, a narocito su odgovorni da se upravne stvari rjesavaju u zakonom propisanim rokovima. U cilju pravilnog i efikasnog rjesavanja stvari u upravnom postupku, te odgovorne osobe su obavezne poduzimati mjere da se kontinuirano osigurava i provodi strucno usavršavanje sluzbenika i drugih osoba koje rade na rjesavanju upravnih stvari.
- (2) Sluzbena osoba koja je ovlastena za poduzimanje radnji u upravnom postupku, odnosno koja je ovlastena za rjesavanje u upravnim stvarima, duzna je da u roku od tri dana od isteka roka za rjesavanje iz cl. 216. i 244. ovog zakona obavijesti pismeno stranku o razlozima zbog kojih rjesenje, odnosno zakljucak nije donesen i o tome koje ce radnje poduzeti radi donosenja rjesenja, odnosno zakljucka i pouciti stranku koja

pravna sredstva može koristiti. To obavještenje se istovremeno mora da dostavi i odgovornim osobama iz stava 1. ovog člana radi poduzimanja mjera da se rješenje odnosno zaključak donese bez odlaganja.

(3) Službena osoba iz stava 2. ovog člana koja je ovlaštena da vodi upravni postupak, odnosno da rješava upravne stvari, čini težu povredu radne dužnosti, ako je njenom krivicom došlo do neizvršenja određenih procesnih radnji u upravnom postupku, zbog kojih se rješenje, odnosno zaključak nije mogao donijeti u zakonskom roku.

(4) Nadležna upravna inspekcija ima pravo da zahtijeva pokretanje postupka odgovornosti kod nadležnog organa protiv rukovodioca organa uprave odnosno rukovodioca institucije koja ima javne ovlasti, koji propusti vršenje dužnosti iz stava 1. ovog člana, kao i protiv onog koji, protivno članu 292. ovog zakona, ovlasti službenu osobu za poduzimanje radnji u postupku ili za rješavanje u upravnim stvarima koja ne ispunjava propisane uvjete, kao i disciplinski postupak protiv osoba iz stava 3. ovog člana.

Član 294.

(1) U gradu - gradonačelnik, a u općini - općinski načelnik, obavezni su jedanput godišnje podnijeti pismeni izvještaj gradskom odnosno općinskom vijeću o rješavanju upravnih stvari u upravnom postupku svih gradskih, odnosno općinskih službi za upravu.

(2) Primjerak izvještaja iz stava 1. ovog člana, istovremeno se dostavlja i kantonalnom organu uprave nadležnom za opću upravu.

(3) Kantonalni organi uprave i upravne ustanove obavezni su da godišnji izvještaj o rješavanju upravnih stvari u upravnom postupku iz svoje nadležnosti podnesu kantonalnoj vladi, a federalni organ uprave i federalne ustanove izvještaj podnose Vladi Federacije.

(4) Kantonalni i federalni organi uprave obavezni su primjerak izvještaja iz stava 3. ovog člana, dostaviti i Federalnom ministarstvu pravde, a kantonalni organi uprave svoj izvještaj dostavljaju i kantonalnom organu uprave nadležnom za opću upravu.

(5) Kantonalni organ uprave nadležan za poslove opće uprave, odnosno Federalno ministarstvo pravde, izvještaj iz stava 2., odnosno stava 4. ovog člana, koriste za poduzimanje odgovarajućih mjera putem upravne inspekcije i drugih mjera za koje su zakonom ovlašteni radi pravilne i dosljedne primjene odredaba ovog zakona.

(6) Izvještaj iz stava 1. odnosno stava 3. ovog člana sadrži naročito slijedeće podatke: broj podnesenih zahtjeva od stranaka, broj pokrenutih upravnih postupaka po službenoj dužnosti, način i rokove rješavanja upravnih stvari u prvostepenom i dru-gostepenom upravnom postupku, broj ponistenih odnosno ukinutih upravnih akata, broj odbacjenih zahtjeva, odnosno obustavljenih upravnih postupaka, broj i vrste primijenjenih prisilnih mjera, odnosno izrečenih novčanih kazni i broj nerijesenih upravnih predmeta.

Član 295.

(1) Način iskazivanja podataka u izvještajima iz stava 1. odnosno izvještajima iz stava 3. člana 294. ovog zakona, za gradske, općinske i kantonalne organe uprave i upravne ustanove propisuje rukovodilac kantonalnog organa uprave nadležnog za opću upravu, a za izvještaj federalnih organa uprave i federalnih ustanova - federalni ministar pravde.

(2) Federalni ministar pravde propisuje, po potrebi, obrasce za pozive, dostavnice, naredjenja za privodjenje, odnosno dovodjenje, zapisnike, zapisnike u vidu knjiga,

rjesenja iz clana 207. stav 1. i clana 211. i uvjerenja iz clana 118. stav 1. ovog zakona, kao i za druge akte u upravnom postupku za potrebe federalnih organa uprave i federalnih ustanova i federalnih institucija koje imaju javne ovlasti.

(3) Rukovodilac kantonalnog organa uprave nadleznog za opcu upravu propisuje, po potrebi, obrasce iz stava 2. ovog clana, za potrebe kantonalnih organa uprave i upravnih ustanova, kantonalnih institucija koje imaju javne ovlasti i za gradske i opcin-ske sluzbe za upravu.

Clan 296.

(1) Na trazenje gradjana, organa uprave, institucija koje imaju javne ovlasti, kao i drugih organa i institucija, Federalno ministarstvo pravde dužno je davati objasnjenja o primjeni odredaba ovog zakona.

(2) Objasnjenja o primjeni odredaba ovog zakona Federalno ministarstvo pravde moze davati i po sluzbenoj duznosti radi osiguranja jedinstvene primjene ovog zakona.

XIX - NADZOR NAD PROVODJENJEM OVOG ZAKONA

Clan 297.

(1) Nadzor nad provodjenjem ovog zakona u federalnim organima uprave i u federalnim ustanovama i drugim federalnim organima, u federalnim institucijama koje imaju javne ovlasti i u kantonalnim organima uprave i gradskim i opcinским sluzbama za upravu, u pitanjima u kojima ti organi, sluzbe i institucije u upravnom postupku rjesavaju o upravnim stvarima na osnovu federalnog zakona ili drugog federalnog propisa - vrsi Federalno ministarstvo pravde.

(2) Nadzor nad provodjenjem ovog zakona u kantonalnim organima uprave i u kantonalnim ustanovama, i u drugim kantonalnim organima, u gradskim i opcinским sluzbama za upravu, kao i u institucijama koje vrse javne ovlasti na osnovu kantonalnog zakona, u pitanjima u kojima organi, sluzbe i institucije u upravnom postupku rjesavaju o upravnim stvarima na temelju kantonalnog zakona i drugog kantonalnog propisa, kao i propisa opcinskog i gradskog vijeca - vrsi kantonalni organ uprave nadlezan za poslove pravosudja.

(3) Federalno ministarstvo pravde i kantonalni organ uprave nadlezan za poslove pravosudja, nadzor iz st. 1. i 2. ovog clana, nad provodjenjem ovog zakona ostvaruju prvenstveno putem upravne inspekcije, kao i na drugi zakonom dozvoljen nacin.

(4) Organi, sluzbe i institucije iz st. 1. i 2. ovog clana, duzni su omoguciti ostvarivanje uvida u upravno rjesavanje i postupati po nalozima upravne inspekcije koja vrsi nadzor i na trazenje te inspekcije dostavljati potrebne podatke, spise i obavjestenja o pitanjima koja se odnose na upravne stvari koje se rjesavaju u upravnom postupku.

XX - KAZNE NE ODREDBE

Clan 298.

(1) Novcanom kaznom od 2.000 do 8.000 KM kaznit ce se za prekršaj institucija koja ima javne ovlasti:

1) ako za rjesavanje u upravnim stvarima, odnosno za poduzimanje radnji u postupku

odredi osobu koja ne ispunjava propisane uvjete (clan 36. stav 2, u vezi s clanom 292. stav 1),

2) ako odbije da primi pismeni podnesak stranke ili usmeno priopćenje u zapisnik, odnosno ne izda potvrdu o prijemu podneska (clan 65. st. 1,2. i 3),

3) ako izvrši pozivanje nocu suprotno odredbi clana 71. stav 2. ovog zakona,

4) ako se pozvana osoba prinudno privede, a u pozivu nije bila naznacena primjena te mjere (clan 72. stav 3),

5) ako se po sluzbenoj duznosti ne pribavljaju podaci o cinjenicama o kojima se vodi sluzbena evidencija ili ako se od stranke trazi da pribavi i podnese dokaze koje brze i lakse moze pribaviti organ koji vodi postupak ili ako trazi da stranka podnese uvjerenja koja organi nisu duzni izdavati (clan 134. stav 3. i clan 135. stav 2),

6) ako nije data mogucnost stranci da se izjasni o cinjenicama i okolnostima na kojima se zasniva rjesenje, odnosno da ucestvuje u izvodjenju dokaza ili je doneseno rjesenje prije nego sto se stranci pruzi mogucnost da se izjasni o cinjenicama i okolnostima (clan 141. stav 3),

7) ako na zahtjev stranke nece da izda uvjerenje ili drugu ispravu o cinjenicama o kojima vodi sluzbenu evidenciju ili ako uvjerenje ili drugu ispravu ne izda u propisanom roku ili ne donese rjesenje o odbijanju zahtjeva za izdavanje uvjerenja (clan 169. st. 1,2,5. i 6),

8) ako ne postupi po zahtjevu nadleznog organa u vezi s davanjem isprave (clan 166),

9) ako po zahtjevu stranke ne donese rjesenje i ne dostavi ga stranci u propisanom roku (clan 216),

10) ako zalbu sa spisima ne dostavi drugostepenom organu u propisanom roku (clan 235),

11) ako ne postupi po trazanju drugostepenog organa ili ako u svemu ne postupi po drugostepenom rjesenju ili ako rjesenje ne donese u propisanom roku (clan 239),

12) ako na zahtjev drugostepenog organa ne dostavi u roku trazeno obavjestenje ili ako po nalogu drugostepenog organa ne donese rjesenje u propisanom roku, ili ako na zahtjev drugostepenog organa ne prikupi trazene podatke i ne dostavi ih u propisanom roku (clan 243),

13) ako ne donese rjesenje po zalbi u propisanom roku (clan 244),

14) ako ne postupi po nalogu drugostepenog organa ili trazeni materijal ne dostavi u roku (clan 254. stav 3),

15) ako onemogucava uvid u upravno rjesavanje ili ako ne postupi po nalozima nadleznog organa, odnosno upravne inspekcije koja vrši nadzor ili nece da dostavi potrebne podatke, spise i obavjestenja na zahtjev organa odnosno upravne inspekcije (clan 297. stav 4).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog clana, kaznit ce se novcanom kaznom od 300 do 1.200 KM i odgovorna osoba u instituciji koja ima javne ovlasti, kao i odgovorna osoba u organu uprave, odnosno u sluzbi za upravu.

Clan 299.

(1) Novcanom kaznom od 1.500 do 6.000 KM kaznit ce se za prekršaj institucija koja ima javne ovlasti:

1) ako ne pruži zatraženu pravnu pomoć ili ako ne postupi u vezi s molbom za pomoć u odredjenom roku (clan 41. st. 1. i 2),

2) ako saslušanim osobama ne pročita zapisnik ili ako onemogućiti da saslušane osobe pregledaju zapisnik (clan 76. stav 1),

3) ako stranci ili drugoj osobi onemoguci razgledanje spisa ili da prepisu potrebne spise (clan 79.st. 1. i 2),
4) ako se ne sprovodi obavezno licno dostavljanje u slucajevima predvidjenim u odredbi clana 83. stav 1. ovog zakona,
5) ako na zahtjev stranke neće da izda uvjerenje, odnosno ne donese rjesenje o odbijanju zahtjeva u propisanom roku (clan 170. st. 1. i 3),
6) ako ispita kao svjedoka osobu koja bi svojim iskazom povrijedila duznost cuvanja sluzbene, drzavne ili vojne tajne (clan 173),
7) ako ne izda pismeno rjesenje u propisanom roku (clan 212),
8) ako izvrši prisilno privodjenje ili dovodjenje suprotno clanu 291. stav 1. ovog zakona, odnosno ako u roku ne donese zakljucak o primjeni prinudne mjere ili u roku ne odluci o prigovoru (clan 291. st. 3. i 4),
9) ako ne poduzima mjere za kontinuirano strucno osposobljavanje i usavršavanje sluzbenih osoba koje su ovlastene za rjesavanje u upravnim stvarima odnosno za poduzimanje radnji u postupku ili ako ne osigurava rjesavanje upravnih stvari u propisanim rokovima ili ako u propisanom roku ne obavijesti stranku o razlozima zbog kojih rjesenje, odnosno zakljucak nije donesen (clan 293. st. 1. i 2).
(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog clana kaznit ce se novcanom kaznom u iznosu od 200 do 800 KM i odgovorna osoba u instituciji koja ima javne ovlasti, kao i odgovorna osoba u organu uprave, odnosno u sluzbi za upravu.

Clan 300.

(1) Novcanom kaznom od 1.000 do 4.000 KM kaznit ce se za prekršaj institucija koja ima javne ovlasti:
1) ako ne izuzme sluzbenu osobu kada su ispunjeni uvjeti za izuzeće (cl. 42. i 43),
2) ako ne dozvoli stranci da se koristi strucnim pomagacem (clan 62. stav 1),
3) ako se pozivanje osobe radi prijema pismena vrši suprotno odredbi clana 80. stav 2. ovog zakona,
4) ako se pismeno ne dostavlja punomocniku za primanje pismena (clan 88. stav 1),
5) ako ne pouci svjedoka na koja pitanja može uskratiti svjedocenje, odnosno o kojim pitanjima vjestak može uskratiti vjestacenje (clan 176. stav 3 i clan 185. stav 1) .
(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog clana kaznit ce se novcanom kaznom u iznosu od 150 do 600 KM i odgovorna osoba u instituciji koja ima javne ovlasti, kao i odgovorna osoba u organu uprave, odnosno u sluzbi za upravu.

Clan 301.

Do pustanja u opticaj KM, novcane kazne predvidjene u odredbama cl. 298. do 300. ovog zakona mogu se placati u DEM ili u protuvrijednosti valuta koje se koriste u platnom prometu Federacije BiH po srednjem tecaju koji objavljuje nadležna fi-nancijska institucija na dan placanja.

Clan 302.

(1) Odgovornom osobom u organu uprave, odnosno u sluzbi za upravu, u smislu odredbe clana 298. stav 2, clana 299. stav 2. i clana 300. stav 2. ovog zakona, smatra se rukovodilac organa uprave, za gradske sluzbe za upravu - gradonacelnik, a u opcin-skim

sluzbama za upravu - općinski načelnik, kao i službenik u tim organima i sluzbama koji je ovlašten za rješavanje u upravnim stvarima ili ovlašten za poduzimanje radnji u upravnom postupku, odnosno drugi službenik koji je zadužen da neposredno izvrši određeni posao, a nije izvršio taj posao ili je izvršio radnju protivno datoj obavezi.
(2) Odgovornom osobom u instituciji koja ima javne ovlasti u smislu odredaba člana 298. stav 2, člana 299. stav 2. i člana 300. stav 2. ovog zakona smatra se rukovodilac institucije i druge osobe određene statutom te institucije.

XXI. PRELAZNE I ZAVRSNE ODREDBE

Član 303.

Upravni predmeti koji ne budu riješeni do dana stupanja na snagu ovog zakona riješit će se po odredbama ovog zakona.

Član 304.

(1) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena Zakona o općem upravnom postupku i drugih propisa o upravnom postupku koji se primjenjuju na teritoriji Federacije do dana stupanja na snagu ovog zakona.
(2) Ovaj zakon uskladit će se sa odredbama odgovarajućeg zakona koji donese Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, u roku koji bude određen tim zakonom.

Član 305.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući
Doma naroda Parlamenta
Federacije BiH
Mariofil Ljubić, s. r.

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Enver Kreso, s. r.